

6355

IV

1

28

Fragment of Krasnitski

1767. 84.

2

BIBLIOTEKA
KAJETANA KRASZEWSKIEGO
w Romanowie.

DLIEJE POLSKIE
czyli
Przypadki znaczniejsze
za Panowania
Najjasny STANISŁAWA AUGUSTA
Króla Polskiego W. X. i. a. Litt &
ZDARZENIE

TOM VI

August of Kraszewski

K. KRASZEWSKI

26

DLIEJE POLSKIE

I

czyli

Przypadki znaczniejsze

w Roku 1777.

Z D A R L O N E

Zapatruię się na porownanie kreski trzech Potem-
 pi) Pięćdziesięciu Polaków, które obywateli w Roku
 1776. przez ugrontowanie Rady niestałej na
 Sejmie a zabezpieczeniu iako by nowym Rządem
 wolności prawdziwej wszystkich Obywatelów:
 cała Europa spodziewała się, że chciały z powodu
 na koniec samej ludzkości, do której nawiązy
 w zaciętnie się obowiązane przywrócić w tej
 Rządzie i rząd i pokorności do przyzwyczajonej powa-
 gi, przywrócić na zad pokory, skromności i po tym
 i doświadczonej Kłopotach i niesprawiedliwościach,
 ubezpieczyć obfitości dawno i powściągnąć u
 szerokości. Kto by miśdzieł, że Dwory Peters-
 burzkie i Berliński inspektor nie miały myśli o
 ustanowieniu się Cesarstwa i Krolestwa Ichmo-
 siów Węgierskich i Czechich w zbudzone do do-
 brych

2. Do Dobrych intencji ku temu Proletowi publi-
 cne, grzebane y przyiacielskie osiadczenia
 tych ze Potency, o tym wogpie nieporozumialy.
 A taki przeciwnie w krótkim czasie stalo się.
 Wdziata Polska ze w tych trzech Dworach i
 mowionego Ducha, ktorego nie przenikano my-
 szyn ale te ai nadto daty się uerui y razem wpu-
 blianey ich Deklaracyi od Krópley Polskiej po-
 daney wybuchnety. Wzieliśmy tyłko dżięty do zupeł-
 nego uciśnienia tego wolnego narodu, który
 imi całe mory y wojłkiem ogarnęty, ale ter chci-
 ty zerwać powszechny uwaga, który utrzymywai
 jest Europejskich Potency interesem oraz iako
 stron niezgugych y sprzymierzonych obowiązkiem
 ratować to obarczone Proletstwo Polskie. Niech wi-
 dei świat cały i stoty y treści tej Deklaracyi.

Niepowinno dziwić że pograniczne narody zupie-
 maig większy poroz wdawania się w sprawy powiaz-
 cnowne między sobą a niech te, których grani-
 ce są oddalone — I tym wpry tym żadne obia
 Potencya bydi najbliża drugiej niema prawa
 mieszać się w sprawy iey wewnętrzne, co daley sa-
 mo się oboze się.

Prus

Dзец jest pewna że od czasu wolnych Elehji ³
 w Polsce, y dawniej użere Potencye obie wtręcały
 się zawsze w sprawy we wnetrzne Panstwa tego Po-
 budzone ambicyą, zardwazię ich własnym interes-
 sem kto ci i siebie samych y Polaków zwałętu,
 z ich rzędu do zamieszania słotnijk. Nikt
 otym wątpić nie może kto tylko wiadomy histo-
 ryi Polskiej y tego ber krolowiu.

Je tak wielkiej wagi przyczyny, y pamięć
 w znieconych litości przed upadek Potencyi obęch
 podczas ber krolowiu przestych krolstwa Pol-
 skiego, powinny były bardziej przywieść te trzy
 Potencye do zachowania przykładać Drugich
 stary Obowiązku, y przechodzić im do tak suwe-
 go w dawania się w interesu we wnetrzne Polski,
 na ten czas gdy po śmierci Kr. Augusta 3 tron
 wachował. Powinny były te Potencye iść za tą
 najsprawiedliwszą maxymę którą tylko jedney
 z nich przypięć dla uniknięcia niebezpiecz-
 nstwa pomnażania ich własnych zamierzeń
 pomnażając liczbę tych, którzy by się wżęz w spra-
 wy we wnetrzne Krępley Polskiej wdawali.
 Zaraz w otętnim ber krolowiu Polskim ponie-
 wase

4. waf Dwor Petersburgski nadto szerze budzo
mierzal się w sprawy wojenne, i pisał, zapisał
przez te wojny z Turkiem, y stat się pozytywnie.
tych wypstkich nieperestawozie, ktore ando tego
momentu Krolestwo Polskie onymiz.

Aiebyśmy lepiej tę sprawę poenae mogli,
wstrzymujmy tylko te dworaki ustugi z ktore-
mi się Dwor Petersburgski w deklaracji swojej za-
ręca.

Jest to pewna, że narody są naturalnie obo-
wiazane zachować spoleczenstwo ludzkie i powin-
ni w zaciem sobie dopełniać te wypstkie obowiaz-
ki z ktorych dobra y pozytki dla tegoż wspole-
czenstwa wypływają. Widzicie narody szerze w
zaciem sobie pomagające z usilnoscia dla wspol-
nego, uprzywilejowania manuje, prawdziwego przy-
jacieli bez zazdrozi y podrywania zachowując.
Widzicie narody, iścierkie starając się oddalać
we wojenne w krain zamieszki, ktoreby się tam
w szerze miały, do kładąc się do pojednania
umysłow, y do pomagania im wolnego obrania
Pana swego, ktoryby mogł być naggodniejszy
Temu jest to widzicie tylko wy nowo petnych ludz-
kości

kości, mierności, Słuszości y powściągliwości, kto - 5
 remi sobie narody zastęguie, na wiekopomne,
 pomyślane, y na świecie całym sławne imię

Chciałoby każdy naród jest obowiąz-
 zany dobitadai się iak najlepszy może do uprzą-
 dliwienia drugich narodów, niema iednak ża-
 dnego prawa przymuszać ich, ażeby przyima-
 wały to co chce czynić koncem ich uprządko-
 wienia. Potrzeba ażeby odo tego użył sposobów
 wolnych y Sprawiedliwych, któremi by na-
 kłonił Drugi naród do przyjęcia swoich przyja-
 znych usług. Widzieć iaki naród mieniący się
 z bogactwami ze Słody drugich, przywłaszczać
 y sobie panowanie nad drugim wolnym narodem,
 widzieć go mówią gotowym do zamieszania, u-
 cięcia, schodzenia y wzburzenia domowych
 kłopotni y obcych nieprzyjaciół; widzieć naród
 iaki wprowadzający wojska swoje w dzierżawę
 drugiego narodu wolnego, bez żadney Sprawiedli-
 wy przyczynny, wojny, y niepytając się go o po-
 zwolenie, chcieć mu grozić przez to niebezpieczeń-
 stwem przymusu, gdyby się od dał, od inten-
 cji y woli narodu tego, który sobie sam do niego
 atworzył

6. otworzył wyjście: iest to widzieć tyle uwar-
 tych spraw przeciwnych współczesnemu ludz-
 kiemu: iest to mieć braci y chcieć gwałcić
 prawo krajowe y przyrodzone drugiego Narodu,
 nie mając żadney nad nim zwierzchności i-
 lo wolnym y niepodległym. Iest to najpra-
 wpa y najistotniejsza każdego Narodu wła-
 sności, zdawać najwyższą zwierzchność nad
 sobą podług swego upodobania, y obierać tego
 który nim ma rządzić a sobie w Panietwie
 Elekyonalnym. Daleko bardziey Żadna Potencya
 obca nie ma prawa mieszać się w formę rządów,
 podług której Naród wyztałto sam, to iest: za-
 dna Nasya nie powinna wchodzić w kształt we-
 wnętrnych Konstytucyi Panietwa innego. Iest
 to sprzeciwiać się ustawie porządku, w którym
 naród chce wspólnie pracować. Iest to wydzi-
 eć mu całą korzyść dla której współczesni-
 stwo polityczne iest ustanowione: iest to sta-
 bić jego dobrostan, który Konstytucya czyli
 ustawa Panietwa oznacza: iest to wydzielać Nar-
 odowi najwyższy interes gdyż pierwszy i najważ-
 niejsza powinność iest każdego wolnego Na-
 rodu

rodu, jako najlepszy y do ochotliwości najsmiej-
zwoitszy wybrać sobie rządów ustawę. Wię-
cieś to iedno, w chciei wywracać fundamenta
iego istoty iego Dobra iego Doskonałości y
upiększenia, iest to zadawać naywiększy gwałt
prawom fundamentalnym które się tyczą cate-
go ciała natury wspoteczności, formy rządów,
sposobu podług którego publicana Zwierzekności
okazywać się powinna, prawa mówię, których
zebrania składają konstytucya całego Państwa

⁷²
konstytucya narodowa, iey prawa są to
gruntowne spokoyności publicaney najmocniej-
szey podług Zwierzekności polityczney, y dro-
gim zastawem wolności Obywatelów.

Idzie zatem, że tylko iedynie należy do
samey nacji, swoię własną władzę konstytu-
cyę y że ona ma zupełne prawo ię utrzymy-
wać, wydoskonalać, y nią w ładny podług woli
swoięy. Żadna inpa nacja nie może mieć sprawie-
dliwego prawa w tym ię przeszkadzać. Nawet
gdyby w przypadku wpadły się iakie w Państwie
sprzeciwności w zgłym ustaw fundamentalnych
rządu publicanego, praw rozmaitych Potęg i tyczą-
cych się

8
E tych się, w tasiewicz tylko do samego narodu
należy o tym zgłosić i stanowić podług natu-
ry swojej w tasiej konstytucji. Wpływ te
rzeczy do samy, iedney tylko należy Nacyi,
Jedna obca Potencya nie ma prawa w to się mie-
szuć, ani się udawać i naczej nie powinna, tylko
|| przez swoje przyzwile i prawotne przyzwile.
Jeżeli iedna Nacya w drugiej sprawy domowe
wgląda, jeżeli ię przywilej do stanowienia
praw które się ię nie podobają czyni ię kraj
wde ię tożnę popełnia wstępem przeciwko
przywilejom prawu, którego prawidła się
poswicił dla dobra i przywileju całego wspól-
notstwa ludzkiego.

Wnieśmy zatem na fundamentie tych
maksym że Dwór Petersburski, nad to się znu-
rze udawał w sprawy naje przeciwko prawom
narodu przeciwko swym uwzględnionym Deklara-
cyom i obowiązkiem wpisywaniem, w które od tylu
wieków wpisał znamie i tyle króci samej w Roku
1768 ponowił Przeciwno swym własnym zarę-
ce niem naje go bezpieczeństwa w Traktacie
Pruckim w Roku 1791. zawartym.

Szaregulne

7 12

Przebieganie y same przy mierze, iako też prawa. 9
y obowiazki litore z nich pochodzą tyż się
Dworu tego, y złączonych na nas z nim Potency
ponieważ są rzeczy uczynkowe, y do materji Dzia-
lowi należy osobny do nich podam Traktat. Dopus-
cie dowiedtem iako Dwor Peterburgski sam się
potypia przez swoje wtajemne wyznanie, że się do
napięty Konstytucyi oddawał i mieścił w interes-
sa nasze we wewnętrzne w czasie ostatniego Bez-
krolewica y terazniejszego Stanisława Augusta
panowania.

Uzględnem Dworu Berlińskiego dofyć jest
mu Zarzucie że on stał się pomocnikiem bezza-
dnego Tytulu y prawa krzywdzących postępków
swojej Alliancy które ich postępy do dosię-
gnięcia wypycha y gubiących Obyczyjną nęka
zamysłów.

Kto bowiem domaga iakiemśkolwiek by-
dź sposobem lubo powodem narodzi iakiemu kto-
regosz moc jest nader zbytnią, ten równie wazy-
wa wagę narodu występku, y popetnia nie-
sprawiedliwości przeciwko któremu narody inte-
resowane do utrzymania tej wagi politycznej,
mają prawo złączyć się a żeby go pogromić,
skarżyć, a nawet wiele więcej mu wystąpić
na potym

10 na potym schowienia sposoby. Dwor Berlin-
ski jest więc ujęciem Księstwa Polonez, a tym bardziej winny być ze nie tylko najwyż-
nie miętygić przy mierze które byt nam
zawarł, ale też przypomniał też w dziełach
które nam za swoje powstanie winien. Wypa-
ca się za to najobrzydliwiej zdrać, do której
on najpierw ułnował zamysł.

Dwor Wiedeński: przez którego
chwalibne zachowanie najmiej Ręptla
urazona nie byt, podczas ostatniego Berkn-
lewia: mocno się nań na ten czas od tych dwóch
potency, na których teraz przystał Stronę.

Intenacy Dworu tego byty prawie iericho-
we z Dworem Francuskim, równie przyzwolę
wolności Narody i ter wcale nie interesowa-
ne. Upewniamy nas zawsze że Dwor Wiedeński
nie chciał się mieszać w sprawy nape we wną-
trane - y owym osądzał się że byty jego
nie przeszedł nam w sprawach wotrofi
napey. Lecz jak się odmiennie tego Dworu
Wiedeńskiego maxymu mie chciwość zysku
zownego Kraju napego Zaboru Schritno
poprowadzić

8

Poprzednie z Dworem Petersburgskim ułożenie II
areby z domowych zamieszkow Polskich oraz w
tymże momencie bez najmniejszego rzędu
bez siły, bez zgody y jednomyślności zostają-
cych Obywateli profitować. potrafiły wpeł-
nie skrupoty w Krolowej Węgierskiej y Ceskiej
jakoby poboczney monarchini pretamać ze za-
bor krain Polskiego gdy bez krwi rozlania na-
stępnie może niusciagnie na niego żadnych khar
Boskich, ile za pierwsze przyczyny dawnych
pretensyi, własności Koronie Węgierskiej obalen-
ionych, tym bardziej te Zamysły potwierdzi-
ły y do skutku doprowadziły.

Już tedy siłą y premocą wspomni-
anych trzech Szlacheckich Panstw owerwana
część Polskiego Kraju na Syme³tabie
premo²cy Triantym Roku 1773 y przez
lat dwa agitacyom się zastata potwier-
dzona. Leż wiedeński y Berliniski Dwory.
kontentując się samym Zaborom Kraju, nie
czy niły dalszej influencyi do rzędu wolney
Przypłoty, serię gotnie Rosya utworzywszy
sobie

12. Pobie Gwarancję na mocy której i robicie się
 istną Apichuną tegoż Krolestwa, i wpyście
 rozrządzenia we wszelkich magistraturach po-
 dług swej woli utrzymywata, tego osadamy
 Petno moim minister Potałłberg iak naj-
 surowiej y najpilniej, przestrzegać w Robie
 tego rozdwojone umysły Potałłowa ićonych
 prywatnych chciwości zysku partykularnego
 omamieni, adorowatego iakoby swego drugiego
 Pota, bo mawdż mowię, panuicy Monarka
 często król sam nie był swej woli Panem gdy
 wielu ohotcznościach. Do upartego Dania
 tegoż Pota Rosyjskiego przechylać się mu-
 siat. Drużej obciążeni, i przyśmieni, za
 swej patriotyzm przesławianiem ciężkim
 y bez ustanym od Woysha Rosyjskiego cią-
 gła od czasu Elchey w Polsce znaydującego
 się wyniszczeni przez bezustawne furaje
 y exekucye Rosyjskie, z dochodów przy nie-
 woleni byli aż zniechęcić uchyłali swe kar-
 li, y stosowali się do woli y Zgoda tegoż puł-
 kowa Rosyjskiego. Iak wiele obkazywał
petno moim

15.

petnomuog wtaadzy swoig, ten ie obrutny 13
Opiekun w Kraju Polchim. Dalpa esnowa w
nastupniqcych latach to iasno okazie.

Niech mi sie tutaj namienic godeiialich
to myrow wiele zaenych y sprawie Shwyrk
postradata Polcha w podziale zabranego kra-
iu. Wspomne tu tytko iednego gorliwego Pa-
stera czei godny Dobroci Perca postypch lto-
Imie z Obligacyi tegoz niewymieniam szczegol-
nie Probosera iednego w Kordon Cesarshi 2 laty
Dyccerzy od pudtego. Dobrowynnosci; gorli-
wosci; Chrescianiha Plebana tegoz mitosci
godnego tego, aby wypysthim lu wiadomo-
sci; a wspot braciom iego lu nasladowaniu,
zapmyltad podane byty, Ten czei godny
kapstan przez 26. lat mayltadnie Parafiq
swoig nyzdit gdzie talas ieden wubogich
nalaatery kurbonii, przyimierci swey pokoy-
nych za dzia iatmuznaach iescie im na
ceterysta Zlotych zostawit. Nu byty to za-
dne naganne przemystu sposoby, ktorych
on dopozytecznego nyzdarow podzwignienia
wytwat

14. wywada. Wszelkie dochody, od wtasnego życia po-
 treb ma żywić, na to opatrzenie ubogich i dy-
 ni toż, kartofle dla nich sadzi, zlitowych chle-
 bów piec karał, po łowieniu do bogatych ugrzechał
 i żytku, a możności onych, poręczył na zapomnienie ubo-
 stwa umiał wyjednać. Nauki jego Duchownych ma-
 teryj, pospolicie bywało, za chęć dożyty daw-
 nia iatmurny i innych usynków miłosiernych,
 a co osobliwie, że te nauki z wtasnego życia spa-
 wami tak rzetelnie potęczył i dotępy, w tym usta-
 wianiu karał, deistnicy i skatarnicy, nad wszelką
 moc dowodów i podatków, przy kładem swoim wpy-
 lich prowadził. Nikom w Parafii swojej kwestować
 sobie tyłko to zachowując, nie porwał, a gdy Guber-
 nator zamiecał, że zwolnit nado, aby Parafia summy
 na prowadzą, pożyżone brać mogły, nie chciał on na
 swoje takowego przyimować wydatku, który by
 z zerodrobliwosci luźnym bytby najmniejszą
 sprawił uszczerbek Podmianctwa pospolitego zebra-
 niem w parze chodzącego, ani na Oraz przypuszcii
 nie chciał, a nad niewinnym przygody, nie zaś do-
 browolnym z kultaystwa przechodzącym, to jest
 prawdziwym ubóstwem serce tonię, nożem. O-
 sob dożemował swym kopcem lub Staraniem

obroczonych

obroconych, sposobem życia obdarzył, Deści zaś 15
 perczonych warptatach osadzonych, umieraigo iur
 do bo liczył, na lexione uniego wtanego maigłku
 H. tyłko talarow, ale i te namitocienne uczynli do
 szczytku poświęcił. Wził bieżącego Meza Cyra
 ubogich i prawdziwego żurzek cwiu Pasterza, i wiara
 i ludzkość karze. Za obryga tego światła powoda
 idze, wdzięczna szc Panafianów wystawiła mu na
 gróbek w najpóźniejszy, bo samemu tyłko Dobro-
 drzytów, od niego sobie świadczonoemi zapisany.
 Doty, dobroczynności przytęczył tu muże nowo
 wydany ustawę, nie tyłko na całej Cesarstwie inne
 Panietwo, ale i na swierze zabrane Polsku to jest
 11 Galicyę, y Lodemeryę, a to podług następują-
 cego opisanie. Gdy Cesarze poddaństwo, które
 miał to tyłko było się z Burzyto. Ze Komisarzy
 Panów nadany sobie do wymagania pańszczyzny
 władzy nie umieli w miarę zarywać, teraz gdy
 tych więzliwych Chonomów moc, w kluby zwin-
 czonego prawa wzięto, iu się też poddaństwo do-
 dawney podległości wzięto. Wzięty stał upty-
 nęto, iako miedre względem pańszczyzny prawa
 postanowiono, ale te dożył albo wzniesienie

albo

15. Albo wnie-prawiedliwie chciwy zyske Kommissarzow
 Pariskich tłumaczenie popadaty, i szkodliwne
 uia lenia bez prawia uynikaty. Te ustawy teraz
 tak mędrze i iasnie od nowo nowo, ze kmiotek nie-
 tylko pod ich zastępy bezpiecnyym od wyhytów
 i uiszków dalszych się być widzi, ale też w nich
 sposobu do popierania w potrzebie prawa swego na-
 bywa. Ina ten to koniec najwysze dotego sięgaję-
 cę rozporządzenia, proz tego, iż do Aktow Kancel-
 laryi Pariskich podane były między innymi przy-
 kazy dohardy wsi wydany patent ceterum zgo-
 madzeniu były wiadome, wiele się moze na wyja-
 ganie Parisczyny Panem pozwala, tak dalece
 iż każdy kmiotek wiedzieć będzie po sobie wta-
 męgo nad nim Pana wladze racieja, y wiele
 dni Parisczyny robic powinien, a tak wolne by-
 dzie do zwierzebnego szkodliwemu uciec się tym, ktorych-
 by wybrazaigę za praw obrotu przy musom
 uiszkano. To tak mędre ustanowienie sprawiło
 ze gmin znieuymowionę radozieję wzięcie ten
 Patent przyjął i uciatował, a onego wydawcom
 równie jak za osobliwye dobrodzieystwo stołnotne-
 go z nieba zycay, błogostawienistwa z kęd-

Mozna iuz sobie tuczy ze spokoj nosi tak iest 17
gruntownie nie meysowa i z sie niczego iuz
wiecej obawiac nie treba.

Idy w ten Biecowie w Cyrkule Koniego
Pradziom ten Patent obowiazowu Doolang i me-
we Lędziow i Deputatow z miysce blizszych z-
wolanych do iego wypetnienia zachcaicy. Se-
wny Elanom przytomny usmieliwfy sie pre-
ciwko niesz, gtowg potrzgal, potym z toliwsi
sie u smiechet, a na konie i zodecow sie wyr-
wat; a tego zaraz wy mowademo i do areptu
wsademo, aby zotah zuchwaty postypch na-
lezyce ubarany drugim stuzyt za przyklad
i onych tego postupemstwa nauczt ktore
podclany Panu iest winien.

Uczy miona ad miana Zgadu naszy mi
resztym R. 1775 przez ustanowienie Rady nie-
ustajacey, naypiwsze caynow swoich zebizta
mawidto azely exelucygz mawowo ustanowio-
nych do exelucygi przyprawadzota, z tego to
powodu tar Rada przy bolu Wmii. niustaj-
ca wydata nast. puzicy uniwersat y odrzacz
w zgladem papiru stylowanego dla trzymie
iguyek

10. iguych Akta publiczne w te Stowa.

CHRISTIAN AUGUST &
 Wnem w obec i hardemu z osobna temu o-
 tym wiedziec naley, przy ofiarowaniu tak
 naszej Krolewskiej do wiadomosci podalem.
 Poniewaz Konstytucya na Jezym dopiero Sey-
 mie pod tytulem Dochody Skarbu Koronnego
 uchwalone warowata, abyśmy celem zabe-
 pieczenia celowi podatku papieru Skarbowe-
 nego, Gdy naleyz akta trzymajacych Akta pu-
 bliczne utworze nadzwazni przez to dopietniajace
 w tej mierze obowiazkow prawa a uproszku
 w podatku pomienionego zapobiegajace, na-
 znaczymy; aby Metrykanicy Koronni tudziez
 wplysuy bez akceptyi Akta publiczne trzyma-
 jacy, Komornicy, Namieśtnicy, Regenci, Vice-Regen-
 ci, i Recepcyanci Marszałkowscy, Komornicy, Kam-
 sey y Grodscy a oraz Komysarzom Pisarsce, tak-
 ze miast miasteczka, y iurydykcyi w polkich
 teraznyszy, zaraz ponowym roku 1777. a nastepny-
 ich przy obegmowaniu Aktow, przed swemi Kuc-
 gami, w Obecności Szewca, lub iednego Szewca
 miysca tego, tedy swiadkow naymiej trzech
 wian

awary godnych Poprzymonatorow przyięz wyko-
 nali natę Roky. Ja N. przyięgam & C. jako
 zadnego kwita De pretio bonorum, ani Zapi-
 su w Aktech, ktore sprawnie, i nasney nie-
 mayme, ani zapisu szczegolnie tytko następo-
 wanym y przyzwostey ceny papierze takie
 roboracy y Obłoty Kontraktow zastawnych
 takie hartogianych i wexlow, nie następo-
 wanym y przyzwostey ceny papierze bydzey
 nie mayme; a wpyethi Extracty Decretow
 y wpyethi tranzakcyi następowanym
 papierze, podług przepisu prawa, wydawci,
 y aby dochod papieru stępowanego uszkadze-
 ny niebył, przestoregac, y Komisyi skarbowey
 dotęsić będz. Przytym Ordynacyę I. Kmi.
 y Uniwersality Komisyi Woyebowey w zglę-
 dem papieru stępowanego zupełnie usku-
 tecznie: Tak mi Panie Boie dopomoz & C. kto-
 ry te przyięgi wykonaney Extracty, zasaz
 powykonaniu, mają, ani do Komisyi skarbowey
 Kronney oddętać, pod utratę funkcyi y karę
 czterech niędziel więzy y grzywien 500. w
 Sędach Komisyi skarbowey na poparcu

cyur

20. Wyjez Kotwicz, a nawet Officya listow Skar-
bu Koronnego, w szarai miang.

At stosując się do praw o Protokółach
i papierze stęplowanym uchwalonych po-
stanawiamy a żeby powyższych kancel-
laryach były protokóły i listy, inwenty Piers-
wory zapisow y kwitow Depretie następo-
wanym przyzwoitey ceny papierze zaraz przy
rozmiarze przez przyjmującego liczyć według
swey Kotei oznaczai miangym który to stępl-
wanego protokółu papieru, każdy zapis y
kwit Depretie osobistego Rozmiana na swo-
im osobnym arkuszu papieru stęplowanego
przyzwoitey ceny ma być przyjmowanym,
a na tym samym arkuszu, iuz żadna transak-
cja zapisywana być nie może, ale reszta
papieru białego tego arkusza, od przyjętego
na nim zapisu albo kwitu Depretie zabywa-
jąca niechay miakryslong zostanie.

Druży protokół tranzakcyi i tęgow Dawnych
z wyłączeniem, nie na stęplowanym papierze w
który maig być przyjmowane Oblaty y Robo-
tacye wypełnień kart regencych wezłow, Kontrak-

terw

tow zastawnych na stęplowanym przy 21
 zwor tej ceny papieru będgęcych, także obla-
 ty zapisów per Extractum z innych aktów
 i Protokółu stęplowanego wydanych; przy-
 tym każdy zapis w protokół stęplowany przy-
 łączy, względ tego Receptanta, który go przyim-
 wał w ten protokół tranzakcyi i tu go w de-
 tenore wciagniony być powinien, z wypra-
 niem ceny papieru stęplowanego, na którym
 w Protokół stęplowany jest przyłączy.

Trzeci Protokół tranzakcyi wiczytych
 podobnie dawnym Zuzeracjom nie na
 stęplowanym papierze; w który mają być
 przyimowane soborące kontraktów mied-
 zy Szeryfacye, Denacye, Cefacye, Tranzakcyje
 Pubmisyje, Intromisyje, niemniej kwity so-
 dne (oproc de pretio bonorum) y tegoż rodze-
 in tranzakcyi z innych akt wyiztych obla-
 ty; w tenie sam protokół kwit de pretio bono-
 rum w Protokół stęplony przyłączy z takim
 wypracem o cenie papieru stęplowanego
 iak względem zapisów jest wyżej wyrazono,
 w ciagnionym być powinien de tenore.

22 Czwarty Relatium, takre nie następo-
wanym papierze.

Nad te pomienione Osoby, Akta publi-
czne trzymaice, pod Obowiazkiem mrysi
nie będg mryty mryimowai roboracy i Ob-
lasy Kontraktow zastawnych, oraz hurtowych
y wexlow takowych, ktoreby niebyty nastę-
powanym i mryzwitey ceny papieru zapi-
sane, tych zaś, ktore będg następowanym
nabryty pod tym prawem ceny papieru
w mryzitey roboracy y Oblacie ma bydz iym
Zona cena papieru stępowanego, aize-
by kto nie maice kontraktu zastawnego
następowanym mryzwitey ceny papieru
spisanego, chciat Zernai Zapiso Zastawy
w Protokul nie stępowaney tranzakcyi. In-
gow mryzitemi bydz powinny.

Chciat w tranzakcyach o kupno lub
przedaje Dobr, tytko od kwitu de pectis poda-
tek papieru stępowanego, iest wyznaco-
ny tak mryrezeni Akta publiczne trzyma-
iczy, w Donosach, Rezygnacyach, Roboracy
ach

ach, zapisywali kwitów Depretio nie mając 23
 a oraz kontraktów Rezygnacyjnych, w którym
 by był kwit Depretio a osobno kwit
 autentycznyego Franzigens ze znakiem
 by, Roboracyi a nawet y Rezygnacyi samey
 myślować niepowinni i takowym upokorzeniu
 Dochodów Publicznych Komisarzy skarbowey
 doniesić mając. Kontraktów zaś, w którym
 by nie było kwitu Depretio wolno będzie my-
 śle roboracyi jego."

Parz tym unydra my, areby kordy ko-
 mornich metrykant, Regent, Vice Regent
 Supceptant, y Pisarze, tranzarheze perpetu-
 itatis myśmizcy, co owa supcepty swow
 Summaryze zapisow Depretio, tudzież
 roboracyi y oblaty kontraktow zastawnych
 oraz kart ogarnych, wexlow, porządnie epi-
 sali, y do Komisarzy skarbowey odlytali.

Las wydacy per Extractum Zapis albo
 kwit Depretio odprotolutu składowanego
 na Inu czamy, a by na boku myś abie za-
 pisywali te stowa Supceptum in papyro,
 a Thesauru Regni in quota N. signate

narepcu

241. Na rozkaz, wolności zostawiony Officiali-
 stem skarbu Koronnego dyspozycyę do tego
 od Komisyi Skarbowey Koronnej majacym
 przegladania Protokółow repellickich susapto-
 wych, i dostrzegania iustej wględem papie-
 ru Stęplowanego Prawo mnięysza Ordynacy-
 i uniwersalę Komisyi Skarbowey Koronnej
 sy zachowanemi której rewizyi niht bronie
 ni me, podług ujęty oznaczony na poparcie
 Officialisty Skarbowego, w syćcie Komisyi
 teje wskazanu podległy. Sić ten nasz
 Uniwersał podpisałismy i on wydrukowany
 per copias pod pieczęcią Rady przy boku
 naszym niustawiełny z podpisem Wielebne-
 go Sekretarza teje Rady zostai po In-
 doch Koronnych doręczałismy. Dany w
 Warszawie Dnia XIII. miesiąca Joudnia
 Roku MDCCCLXXVI Panowania
 naszego XIII. Roku.

Dnia 8. Stycznia Rmę Jan De Boscamp ka-
 waler Orta do Stanistawa Podkomorzego nad-
 worny y Inler Naglasny do Porty od Krole

Ami.

między Rępty w Kamieniu Podolskim 25
 myślowany był w zwielży wspanialeści,
 od liście zebranych Wzrostu Garnizonu
 miasta tego Obywateli Długich szaracie w
 Zwanu był myśli gdzie myślowany lapis
Porta Paşa od Aspodara Mustafiskiego
 z oświadczeniem radości i miłości go
 do swej Stolicy Dnia 10. Stycznia przed ruki
 Dniem (ktorego brzoś ieden Lotniem
 Polskim adruży Turczym był osadony)
 pozury którym odprawionym z miłości cerno-
 niak Museuraga i z liści państwa Garnizonu
 Ehoanickiego Puthownik opuszt do swej po-
 iardu Internunijusza z Mick mandarem i
 innemi Okucielami Officerami myśli-
 cii zarmat do miasta wprowadził. Ztyd we
 dwadzi w dalszy potym udat się podwór.

Wymie miłości zagranię z Neapo-
 lim Komunika w tu było prostomacome
 porno o Ioan maronach, w którym wyraża
 nie które obrydli tezy Rępty, ktorego na-
 stypuizy myłgese się wyprze.

Excerpt pisma wydane w Neapolim o
 Zgromadzeniu Formazonów, ztyd udat

poroztek

26 poenglek.

Zgromadzenie Farmazonów poengleków
wzięło wzięynie od swego kromuła auder
stawnego przez swe zdania i kwi bunt
w nioe tudzież przez nie wtagang nie nawiś
przeiwko zwierzchności, nawet Najwyższym.

Ufundował on też szkołę pod Allegoryę
Kosciółta Salamonowego. Ten zbudowany był
z woli Boskiej, i z nazy (podług niego) równości
i wolności od Boga wpyetliem ludziam nadang
Ubirony był potym przez Aspyrycyliów z
znazy (także podług niego) Monarchów, kto-
ry pychą z ambicją nadenci, wprowadzi-
li między ludziami podclanistwo i postępienistwo

Tenże na cztach Kosciółta był naprawio-
ny przez swego Monarkę, chociaż Dato-
chwalec, ale od Boga do tego dźwiał nad-
kniętego, a to ma Znacze z zgromadzenie

Farmazonów, który wolności i równości
ludzie obalony Kosciółta, choć naprawi-
i mury jego do dawnej wspaniałości
przyprawiać i prosto nazywają się A
Frances Macos, to jest wolni Mulane

Pod

Pod zastępek tej Allegoryi, Mnie wii Stron 27
wola, takie zarachowe rozsiwaję Maxymy
cięli dania. I Bog stworzył co to wieka w
dokonany wielkości naturalnej, który o-
drzeł i Zaden mnie nie bez strony tak Stwo-
rzy ciela iako i ludzkiego Stworzenia. Po-
nie waf. więc sam tylko Bog jest naszym
Panem, za czym temu samemu jest winniemy
a tym samym iudynie w nętrę; oze w nętrę
zas cześi zaden, i baci nie powinniśmy Wrażli-
i? Bog nader i baci oze Panowacie nad ludźmi
mus to wpytlich tych ma za swych nieprzy-
i ciot którzy tymie nad ludźmi jego pano-
waniem chcą się z nim dzielić.

możę dalej iie Formamowac i? po-
wsta to zrazem, na tenre wotraci ludzkiego
Kosciot, nowych Afery iie zychow przesłado-
wanie i? burzenie którzy ter udrzali
nam owe Dwa, iak i? baci i? niestyrane przed
tym tak i? trojne iie na zwiska teras Iron
Ottare, to iest Zwiernosc Dniekoway
Zwiernosc Lwudchy. Te zas na zwiska
nie i? naczy i? i? w korewny iak tylko

20. Pocię gruby niewiadomości i gwałtowność
 spolszczenia, które dopuszcza wyrwać sobie z
 rąk prawo wolności i tak z sobą nieporówna-
 ną zgodę tak często nie wypowiedzią
 powagi samego Boga a od którego onia-
 tenie przywilej i gdzie za tym oni i o nie
 miłszego Boga nie przy tejże jego sławie
 Dowi ludzkiemu by dą nie może i tak napra-
 wia nie tego zburzonego Kościoła: sąpę
 dając ciemności grubej niewiadomości która
 zaślania ta Ojców naszych uobraja
 ię przeciwko Tyranom przywstać i
 egię sobie nieustępnie moc tę która Bogu
 tylko samemu należy; wyważyć na bsta-
 tch do tego Dwie, hardygo rodzaju
 deś, bo rzecz ta cały rodzaj ludzki i
 reszować powinna. Proktor Farmazonów
 tych Zgromadzenie wspaniałego rodzaju
 osoby do siebie przyniosły by dą on Amasi-
 anin, by dą Turczyn, by dą Batwoczkowie
 by dą Zyd by dą na bsta tch Atenci.
 Dwie te. &c.

Religii unich żadnej nie ma. Pocty ich
 aborem

Albowiem, wpytetnie Religie są to rzeczy 22
wina lasu tych ludzi którzy ichy god
sobie podobie w tade Bosky i wolności ludzky

Reliet wielki to iuich goscit. Jakoz
bardy z nich ma moc, iak tycho narysu
ruey. bydż moie karai tych którzy by
ten Reliet wazyli się wyjawie.

Dla utrzycia surych skradnych Ken-
cio, wpysey oni uedno zawse powinni po-
wtarzac Iuich ustawach nie nie map
miesionego, ani Religii, ani Monarkom
ani Dobrym obycaiom.

Widzy te miewrotne i burtownie z
dania na ktore się w dzyga sam rozum
iakim czotem obroniy Farmazonow smie-
ię utray mywai, iż ustawy ich, są szoty
Cnoty y Dobrych Obycaioa nie nasłypuie
na Religie ani na wtadre Monarkow.
gdy one tym czasem, oszewicie Idzy na z
gubę Narodu ludzkiego wzirzując go
od wpetkich obowiazkow Religii i porz-
dny społeczenoi i oddając go wyuradunym

bez

6
20 Bez żadnego względu i kary namy-
trowściom. a tym samym pozbawiając
naturę ludzką prawdziwego ujętowania
nie tak do cieńszego i tak i wiczeniego.

W mieście marcu dnia siódmego Prok
Imię maieć pólny względy na z bogactw
krywd Polskiej mraz rządnie się dobro
obywateli z tego z powodu względem u
trzymania się po Miastachach i mi-
stach krolewskich następujący za zda-
niem rady Mięstaigiej wydat Uniwersat

Uniwersat Jego krolewskiej Mę Rady
nie wataigiej do miast y miasteczek w
konie y w Litte dnia 9. marca wydany

My Starosta August.

Wzajem w obec i krademu doobra. Komu
otym wieciec na kę u ma nowicie Wil-
możnym y Wrodozym Starostom, Dziek-
rzawcom i innym takim kotwie sposobem
Polsceporom miast i miasteczek napych
tak w konie i tak y w Litwie Litstari
Litewskim tudzież administratorom miast

Miast

Miast napych Stotowych, oraz wam Ple-31
chetno y Selschetne Magistratury y Porząd
ki Miejskie przy opiarowaniu Tashi napych
Krolewstwiey wiadomo czy nie my. Si przychy-
laige cię do Prawa Seyomu ostatniego Roku
1776. pod tytułem powinności y władza De
Partamentow rady przy bobu napych mi-
nistracy w Artykułie Drugim którego
tenor iest takowy: Departament Policyi
nad to co mu iest powierzone prawem Roku
1775. będzie miał moce examinowania
rachunkow wpystkich miast Krolewskich
podług praw dawnych y obraca nia do
chodow na rozrządzenie Polityi nayporz-
teczniejsze. Zalecamy Wilmorzynom y Wo-
deornym Stanikom Dziurawcom y innym
jakimkolwiek sposobem Pospejorem
miast y miasteczek napych, tak w Ko-
ronie iá y WXL Litewskim tudzież admi-
nistrato rom Miast napych Stotowych,
oraz wam Selschetne y stawetne Magi-
straty y Porządki Miejskie, abyście dopet-
nięige zwrz wzmiankowane prawo y w
zudzić

32 w Ławosie czynieniu prawem Roku 1565.

1567. 1613. mianowicie zaś prawem Roku

1620. mianowicie na każdy rok przed staro-

stą, lub podstarostom Rzeszyjskich prowincji

dostateczną liczbę czynić podług pójm-

set grzywni obowiązującego iakoż Roku

1631 y 1764. tudzież Konstytucji Ro. 1760.

tytuł. warunk. miast y miasteczek na-

szych Krolewskich w Koronie y w X Lit.

wszem wte słowa. Miasta miasteczka wpy-

stkie z propinacys i publicznego procentu mi-

skiego Rachunkow co roczny przedstarostami

lub Dyecarzami napemi lub coram quo de

jure dotąd należało a w miastach napych sto-

towych przed administratorami napemi coro-

nie oddawali ad do kancelaryi napych

królewskich uroczenie relacionem sinoptie przy-

sytali Rachunkow percept z miast y miaste-

czek tak z propinacys iako w publicznego dochodu

mięskiego dostatecznie wystuchali, expens

ius unywnog opisałi zbywającego zaś nad ex-

pens perceptu oddalonego zarządzania ube-

spicciong za trzymali. I aby użytecznego lub

potrzebnego do zarządzania w tym mieście

lub

Lub miasteczku, w wymiar powstają percepty 33
 ogłosi, nam o tym doniesi, zgoda całej tej czer-
 nosci, tak względem percept y expens, iako potrze-
 by tego miysca przyrządy expensy, Raport do nas
 dostateczny zrobił.

Dla dochodów zaś stary y dochodów
 miast i miasteczek napych porzeczania zgdamy
 iako najdostępniejszego przez kłopotów uprzy-
 wilejowanych z osobna a przez Magistraty
 także z osobna, uwiadomienia y podpisu na zapy-
 tania które się tu myląca iako to Am. Jereli
 miasto posiada iaku wioski y tym podobne fol-
 warki grunta y ogrody młyny do dochodów w
 cy ulnosci należące oraz iaku z tych wsiow,
 folwarów, gruntów, ogrodów y młynów do-
 chodzi imtrata y cych przez Administracyę
 wstano cych przez Arde. z puszczony, oraz
 iako się dowiż te wsi. 11. Jakim prawem ten wpi,
 folwarów, y grunta z nadane cych przez kłota-
 cych cych na utrzymanie murów lub bruków
 lub celom iaku go innego funduszu. 11. 11.
 Jereli ma swoje kamienice, Dworów, Domostwa,
 Jaki, Szklary przy Ratuszach y inne do naj-
 my iktady iaku z tych domów naciemne y
 cych.

34. Opłaty od bierai^g. IV. Jeseli ma lasy iakowe z
 nich usy^{thi}.^o V. Jeseli ma legielnie, iakowe z nich
 dochody.^o VI. Jeseli ma prawa y przywileie do
 exahoyi cel, brukowego, Strzelnyey kuszowey
 szosowego bramney, y innych mozyet naden
 iacie z tych usy^{thi}, iacie dochody.^o VII. Jeseli
 maig summy pienięzne, iakowe ich lobacya
 iaki z nich dochod.^o VIII. Jeseli iakowe dochody
 opłat szkadhowych, i wiele im portuizuyeh:
 IX. Jeseli maig propinacya iakowym sposo-
 bem administrowana, y wiele czyni.^o X. Jeseli
 maig iakowe caryne ziemne zerego y iak
 wiele.^o XI. Jeseli trzymaj^g miary, wagi,
 wiele z nich usy^{thi}.^o XII. Jeseli przyjmowani
 do miyskiego czyni mowent, y wiele.^o XIII. Je-
 zeli oprocz punktow wyzey wyrazonych z oso-
 bliwych przywilejow szeregubnie miastom
 ni ktorym stuzguyeh, y infu iakiego kolwiek
 sadroju z nayduiseg dochody, y iak wiele czyni^g
 XIV. Jeseli miasto ma ~~istkie~~ stugi zaciagnio-
 ne, na co sy obrowne y iaki od nich procent
 ptaci.^o XV. Iakie sy expensa tego miasta z opi-
 saniem gatunkow ordynaryiuyeh y extraor-
naryiuyeh

22.

narzinych? XVII. wiele w mieście jest mieś 35
kańców, osiadłych ludzich Chruscian y Żydów
oraz wogulności wiele dzieł wypycha? Atym
sporożem Włochów i Starostwie y Dzierż-
wy y inni miast y miasteczko Krolewskich
w Koronie i w Litwie Rosyjskiej będg obli-
gowani Raporta pod adresem Departamen-
tu Policji rady przy boku naszym Maisto
jak najprędzej odebrać Dadt w Warszawie
2 marca 1777. Panowania XlII. Roku.

Dnia 25. miesiąca marca Imię San De Bo-
scamp Lasopolski Internunijusz y Minister
Petrwowski z Kmi y Repłty w Porty Otto-
mańskiej publiczny audyencyj w Wielkie-
go Wezyra a pierwszego w czasie Dywana ze-
branego w czasie u samego Cesarza Turckie-
go z zupełny przy stojnościz i obczatościz
jego charakterow przyzwolity.

Dnia 3go kwietnia Kieze Imię Prymas Ja-
zycki Łódzki Arny Biskup Jmiej Dłopora-
towania zdrowia za granicę bawięc się do
niego y odmiana zdanie casyli porażnienie się
z Dworem Warszawskim było przy czynny
zapadłszy

96. Zapadłszy na zdrowiu w sam dzień Świątkiego.
 Owartha potęgodziwnej tylko chorobie tym
 się poe gwałtownie. W Murzyski miesiąc
 Księstwa Januskiego miał lat 56. y dni 16
 na Prymasa Ungarii był lat 20 na którego
 miejsce nastąpił. Gdy niestaigcy od króla
 imię nominowany został Świątkiego Antoni Słoto
 uski Biskup kujawski y Comarcki Mędrce-
 tyłko w duchownych ale y w świeckich rzę-
 dach bardzo biegły. W mieście berwen Na-
 yonalny Golałow Rosciot w Gzy mie pod
 tytułem: Stanisława Biskupa kra-
 uskiego na kładem króla Imię kosztownie
 || od nowiny y udołowy, a to wybrany m-
 stem sławnego tamtejszego Architekta. Igna-
 cego Brocki y doskonałego mularza pyłkon
 Hermenegilda Constantini dla wicanej dzi-
 szy jego Monarhy pamiećki potężny tam
 se jest marmur z następującym piśmem
 Duo Stanisław Antistiti ac Marlyri-
 cius ceteri Stanislaus Augustus Rex
 pietatem majorem summi in summi Re-
 gniq. tutelarem a multis munificentia
 exornavit

exornavit recentibus privilegiis auxit. 37
 Solone in urbe degentes ad perennem venerationis in sanctum indigetem in grati eloquentis animi erga Deum, Civem et Patriam memoriam hoc monumentum posuerunt Anno post Christum natum MDCCXVIII
 Cura Andrea Wotkowicz Canonici Nocensis
 Domus nationalis Polona Rectoris

Których te tak pięknej architektury i odoble
 Kosiola wtochy tam tedy Obywatele zaci-
 kawość oglądali.

Dnia 3. Julij Poset od posty do krole
 Jmcy y Ręplcy ~~namem~~ Bez stary w Choci-
 mie przy ruszonym zarmat ognia Duwa-
 niu ocy m dowiedziangay się Jmcy Pan Sułtho-
 wnik Buchminski na Lwowsy doprzy-
 cia Posta naypierwse miał staranie oho-
 wienia Tajm Dnia 6. tegoż miesiąca
 Jmcy Pan Ręphoushi kasztelan kijowski
 na Lwowsy na przyjeździe przy granicy
 Poste stał w zwaniu gdzie pierwey kome-
 dy wysła Jmcy Ręplcy przybyły Posta-
 ny zatył był do Chociimia Jmcy Pan Major
 Witt do Bapcy tamczanego Lwytulnego
 y do

38. y do Posta zawiadaniem iż zowiadu
 Jk mi do odebrania tego Posta od Poty
 Ołomawickiej przybył Jmć Pan Kapitan
 Kyjowski oraz za prośbami w granice
 Potylic bo wspólnych umowach dnia
 9. tego miesiąca porada od kawalerji naszo-
 dowej twierdzy regimentu Dragonii Jmć
 Pana Kozłowskiego stanęła na przeciw Hoci-
 mia y przeworn pod komendą Brygadiera
 Litonki Infanterya nad samym Dniestrem
 pod komendą majora Witt: Władysława Poset
 z Chocimia przy chuczym zarmat ognia
 dawaniu w skro na prom wszedł, witany był
 ta kime ognia zarmat dawaniem z Poty
 Potylic tego samego czasu Jmć Pan Kapitan
 gwałtem wszedł do promy Potylic gdy się
 zeszły oba promy na środku Dniestru
 po przywitaniu Posta udelany był od Jmć Pana
 Kapitana Kyjowskiego Jewod. Władysława
 Turczakowi na to wyznaczeniem Potym
 zaraz popłynął Poset z Turczakowi promem na
 Potylic y na ląd wysiadł przy przebiegu karety
 do kawalerji Pana Kapitana Kyjowskiego
 na obiad

Na obiad. Poobiedzie udał się do swojej 32
 kwatery prowadzony przez Pana Putkowi-
 la Bachmieskiego. Wnet potem poruszył
 donieś Pan kapłan z całą swoją rodziną
 panie Zabawiejskiej przez dnia 10. w
 Łancu dnia ejw dem ttt. na obiedzie Pana
 kapłana Kziowskiego w kamieniu gdzie
 witany był daniem ognia i darmat
 powatach, a po obiedzie poszedł pacho-
 tę ze wszystkimi przytomnymi do Pana
 kapłana Witla kimydanu fortey na
 kawy na noc i do Pana Dłuska gdzie
 zostawił był Dwór swój powrócić.
 Karetę iak był przyjechał, nie więcej w
 kamieniu nie oglądawszy. Na jutro dnia
 12. w Dalszku w Warszawie podpisał się on
 list z przydanym konwojem wojsku tak
 11 Polskiego iako i cudziomskiego Auto-
 mentu i nocował w Smotroczu Bz-
 dyciu blisko Warszawy najprzód w Ku-
 pecanie gdzie przez nie iaki czas podsta-
 gany dowie od porzątku wfulnie de
 iu bi

dla siebie y Dworu swego nadesłano z War-
 sawy wygody zrabat Stamtąd zaś gdy
 przybył do Ławinek zastat tam Pana
 majora Byczewskiego z kawałkami kro-
 wili mi i kawy konwojem na siebie
 czechajcego, tam przyigdyby przygotowane
 dla siebie konfektu y kawy y różne
 cukrowe lody, tego dnia dowasparwy
 przybył mając przy sobie w karecie po-
 mienionego Pana majora y Pana dru-
 ła Stomacze Kłm i y Reptley doje-
 zyka Orientalnego Urzędnicy Dworu
 Poselskiego konno a Studzy piachoto
 karecie otaczali następowały po tym
 bagaż pod tymże konwojem który as do
 granic był dla Posta wyznaczony. Tym
 przegłuiem szła ta parada przez Ulice
 Miardowskiej Nowy Świat y ogłosi Prudmi-
 sia Krakowskiego as do Batacu Postu-
 wi wyznaczony. do tam nie było gdzie nie gminy, Jan, ksi. Ziemi
 przy Ulicy Miardowskiej. Kłm

Dnia 20. sierpnia tegoż Poset
 Turcki miał najpierw audyencyę
 publiczną u Pana Byczewskiego marsztha
Radwernego

41

Nadworneyo Kierownego mientował 41
tam kopie Listu kradeniy onaknego.

W liście mi potym wspomniemy
Poseł nadworney Numan Bey mierz swego
Testedora czyli Podskarbiego ofiarował
~~Podskarbiem~~ od Monarchy swego Cesarza
Tureckiego dla Najjasnyj Sene przysta-
ne to jest Działne Tureckie Suto y Boga
to przybra ne himie ztoto lite Pyen tet-
nych fabryk rozmaite materye &

Opisanie wiaru do Kro-
la Prj. Paster Tureckiego

Na zajutrz zaraz następił wiad wo-
czysty tegoż Paster Otomanskiego cho-
to potwornia cato prawie Warpaawa na
ten wiad wyypawfey się uszytłi
mijysa mierz hitore pomimbiy Poseł
przieszedł to jest. mierz kowfkie Porod-
mierz Dzięzi mierz Pasteru Paskiego
y Wice Mierowickę gromadmi y liście
na pe trnigę ściśle tez podrodzi lezycech
Putawę kamie mierz obna petne byty Pasi-
stwa y oby watełao Pasterym Gwardie i
inne himie mierz Lotmirskie rufone
Lepet

20. byty dla uszytnienia Drogopasow i wien
 raig cennia Portoni ktorego na publicznym
 audyencye zapraszaige wystawy byt
 Pan General Major Dyfeszki z cety od
 Dworu K Mi i z tym zdanem i ere-
 moniatem asystency. Racz t. sie tedy
 wiaz przed potudnem iechali najprawd
 Mastalerze tor kawalerya Narodowa za
 Royn officer potym asystencya Pa-
 setcha na koniach Krolewskich z koni
 mi powodzonymi Poselskimi potym dwach
 Konnych K Mi przed konimi powodz-
 wemi ~~stajacymi~~ ^{prole} ~~stajacymi~~ ^{stajacymi} z tym tlomac
 tor Sekretarz Legacyi na koniu Krolewskim
 trzymajace wozku na woztowiu ekspedycy
 Cesarsa Turckiego do Krola Mę majace
 przy sobie czterech officialistow Poselskich
 tor do niego sam Posel na koniu tabie pro-
 lewskim przy czterech mastalerzach ma-
 iace po prawej swej rze Pana Dyfesz-
 kiego Generala Majora a po lewej
 Mę Pana tlomacza K Mi z
 tytu zas Rion t. z. z. swego z miastem
ponich

Poniek pod komiary krolewski z cztym
 ma komiary na koniach a nastat
 officer z komendy Narodowy Przybytku
 tenie Poset Josali Senatora zastet
 iur na stronie Nayiasny Pana z gromadze
 ny Senat y ministerium Tam na wysta-
 mie na przeciwn. stronie miedzy krestami
 Senatorowie przykoncu duwanie
 potoznym werytowiu usiadly mial mow
 Turecky ktory nap. Tomasz Lusinshim
 iz y kien zaraz utozyl. A Poset list
 monarchi swego (po cuto wawsy go nay
 mied y do cota swego przytulisy)
 kienowi smę od dlat dy zas na miejse
 swe powrot smę sigda Kanclerz Wil.
 kol. iz y kien Lusinshim od kienow
 od powrot dlat a kienow zas Turecki
 Iz y kien, tam ze Poset wylatad co
 and y enay nastepit wielki obiad u Hane
 Greuskiego Marjatta stadownego
 kienowego gdzie Poset i mienow
 nay miedowa znacowym sobi polojen
 prowadnie do samy tyto publiczny and
 enay
 x Starosta Bohuslawski

44 enygi używane suknie) znajdowali się u stółu na 40 osób między Senatorami ministrami y Dygnitarzami winny on pohojm był drugi stół na 200 12. Dla oficyalistów wespół z Poselskich których Han Putawowi Bach minichu mniomował, u trzeciego na 200 10. niżej oficyalistowie tego z sobą obiadowali. Po obiedzie kawa, z podobną parady Posel do Putaw swego powrócił rucież koyni dla lianego polliach społecstwa Turcji pieniądze.

Na styczniowych dni tenre od Porty Otomanskiej Posel zwrócił ministrom y Posłom zagranicznym oddawał wizyty.

Dnia 26. Października najdawniej przy Polscie klasztor Święto Krzyża od najpiękniejszego Polskiego Koła Bolesława Chrobrego w Polu iesze 1005. na tyocy gorce zatworzy y kłomny Ła kornie z Bolesława a z dnia synu dla naukowienia Jowiany S. Polakow sprowadzone my osadzone niewiedzi z iakiego powodu około godziny 3. poputnoy nagle przestraszonym wiekze od ognia z całym kosciołem, Otarcami wspaniałym opactwem z wespół z

48

wpyethim obzeraym klasztorom zabudowa-
niem y Sprzeczani, wprzeiggu trzech godzin
wperryne obroony zostat tak dalece ze na
swym wstawnym stawym wstarych dziejach
miejacu same tylo zostaty y gote mury
y te cizay przedauność cizay tez pier
tegość agnia ze wpyethim popadaty sie ten
klasztor wzecey nie przed sadem wielko stojey
wielu iur y medym staslich kłak obzra
A nay bardzy w Roku 1258. gdy od Tatarow
nie tylo byt zburiony y spalony ten wyyst
nie zalonne osoby pomordowane tam niegdz
zostaty ato podczas nay pierwszego i nay sta-
wniejszego owego donaszych Krajow tego Na-
rodu w padania gdy ci Tatory niegdz zsy-
tyi opanowawszy Putnang y Putudniow
dlyz przebywszy kassyiskie Mene y Kotsz
mieszyszy sie ardozregow Tanayis. Doszedly
potym do Palu Maditli opanowali Peninlitz
Chersonu Turci liczo cyli dzisiczy Krym
zbieli potym Rus y wpadly donaszy Polski
wreli szturmem Pdomirz y sam Kralow
spalili nay mieniszych Panow Polskich

do uniozhy

do Wierzi na Węgry y kraje niemieckie
 a samego Bolesława do chrzczenia się w
 pewnym Monachim Klasztorze Cyster-
 ców przymusili przebywać potym dla
 racownych mostów wstąpił Bnedykt Odrę
 do Wroclawia przed nim do samych oby-
 watelów umyślnie spalonego przybiegli
 z tam gđ udali się aż ośmię tylko pod lig-
 nitę y stęwnę owę białą białą gđnie potym
 kłanowych w płędrowanych krajach wyda-
 nych utarcach, iżere ich następny
 liczyło się na statkach wygrabił tu pusi-
 wpy się wita nie co Morawie Sewig y
 Bulgaryę odrutnie z tygię, dopię
 oparował, mola Węgierskiego na zwi-
 szem Belle do uciekania aż za Morze Adry-
 atyczne przy nagle. Drugi ten wilię
 tenre Kłapier kłyszę odebrał w roku -
 1370. Za Ludwika Króla Polskiego y
 Węgierskiego, gđy światem wiary
 Kręty iżere nie osuwa się maigie za-
 wudrow Lubartu y Brata jego Kłasztu
 w targu wspan do Polskiej stary Wodci

mierski

Wto Dzimarski zamek opasowata, a norwy
 z moru nie dołhonorony iesere w burzyta, y
 z u mię z now nata, z tamtęd zaś w Lubelskii
 y Lędomirskii Dzierzawy w padłky wielki
 Plon zabrata a pomieniony Święto Krzyżski
 klasztor Jozefu i tupa, w łaku i ten po-
 zar nie w miępe naprzecie teni Kozioł
 y klasztor w prawit, gdy zaborniy ledwo
 z cū samo unieśli, a nie zgola zognia sa-
 towai nie mogli tyłko nayświętszy sakra-
 ment y stawne tamcane Druwo Kry-
 ża Świętego.

- To Druwo Krzyża Świętego dawno
 nemiędy było temu klasztorowi ad
 II Emeryka Sępa-go Hetmana Krole Węgier-
 skiego dla której Deligii wystawit tam-
 ie Bolesław Chrobry wspaniły Kozioł
 na zwany, muto Święto-Krzyżski Tajm-
 ie Drowie 1. Krzyżu orun Dziwny czyta-
 my w starych dziejach napisał, podczas
 wyprawy na mienionego na iardu na ten kla-
 ztor ad zabowania od Litwy przyto-
 fionę który składniemy w ostrowie

z kromera

40 Z Kromera Martina Blawskiego na
 Polski iżył motym to maceowny for
 Paganstwo klasztor świętokrzyski ztępi
 ta zład gdy między Inny tycierz cystke
 Innow kiny za świętego w stocie zawarty
 adworgo iur zostatnich Janie Polskich
 wzięchac miało pamiętne zniej pypała
 Albouem poriad na którym kiny zinnę
 Dobrych wicione zadny uetny moey ani
 bydłcin a nicstwo wicowu rufuizie zmię
 sea iaino wryty niedal. Owsem kłókot-
 wick worn oneyo dothngt się, zaraz wpy-
 sz chłopi. Woty, kienie nagle zdychaizc
 padali. Nad czym zapomniawt się z di-
 von Paganistie Xigrenta a przyczynitah
 cudowney sprawy y naglego pomorhu
 ludzi z Fusina iednego wyrowniawt
 zaraz kiny smes Chorobale nicialkiego
 Słachwica wicnia darowawt wotnozeiz
 namieysee piersuie od sytaiz a sami zostat
 kiem zdobyty wcale do domow od chodiz
 gdye Zaden taki nie znaydowant się ktony
 Był

by był. Zganię na nęwałt Poyanishi z 187
wotywał.

To dzieło dawnych Polaków opisy-
wocenie nigdy Dniewa Kryze Świętego
Dobroscia w rasi po nas potomkowie
nasi opisywocenie Temur Dniewa Kry-
ze spalony koscioła pisai czas swego
gdz od poboruy tch choy nosci dzijuy-
sych Polakow zawiato.

Jadnie bylo porythane aby biezanie
krymskich Tatarow zwladzy Porty otto-
maniskiej

Od porythane Polku tlato nieubontento-
waniu między porty y Baferyz a to spowi-
II Du naymniey Danego poderzenie, iz namoy
porwoloney ze glugi na moru czarnym
okrytom kupieckim, przechoditj nie kto-
re okryty z okryty oboriz y amunicy-
ami wogshawemi dachor sekretne bityja
mostowy panuica na wyspie krymie co
raz muniy sy ~~zawaz~~ to doharata ze
od dependencyi Turce liuy wybit sy Tatarom
do magata a to tym sposobem Sachib
Guera

50. Guera Znabast py dla siebie znaczą Party
Tatarów którego chciała wynieść na nowo-
 go Hana Tatarskiego, a dawnego Devlet
Guera zrucie który był przychylny Percii
Ottomanskiej najpierw nie był w Miasteczku
Tumrak albo Tamarow opanować ale
 w fortece Tamun wyspy na której obli-
 to leży miasto Bobui w morze peria Skaffenski
prusmy prze który wyższe na morze a-
uryskie Turcy dla siebie Zawarty klasztor
nie był dz. Przez tego w Shubani him
tar partya gorg więta tak ze Tatarów
Ord tameisne Sahib Guera ze Sana swę-
go użruty Devlet Guera z party zanta-
mi sworny ku bo zuba ad Party wspar-
cia jednak zudney pomozy nie znabast.
Sahib Guera co raz daley mor swaig roz-
puszcz Kasar fortecę opanować a Far-
nir Turci si utrać wspier do hude si do
Argi urud J. Wos sha Episy iskie wspier
ty on ego gdz przypis do Cesars y
kin bur ku z ko wystanę czy do Araba baku
a z Jem

A z Jenihale do kaffi Jruya pofta wprost 57
 ce Generat Bojayicki Xigu Japrowicki Ba
lahlawe y kaffi pod bit. Wierze się wniebe-
 spieniemstwie Dewlet Guraj uchodzie mu-
 siat zcaty familię swoię udat się do Hesa-
 kles; przy wysiu Kanata Carogrodzkiego
 gdzie nad spodniowanie mile 2 wari do darty
 przyty został Ociemności ministrow 20-
 karyi z sadzonego Hana widzie się data
 a to unikaigo wojny z Bojayę Jednak
 wystali do Muttanlich y woto-
 wskich Bojanow którzy borge się
 wojny do Wzgier y Niemie grodzkiej
 Ziemi wymsi się myśleli z ty pre-
 strzeg że iczeby naco przysto rawnie
 bezpiecny uiczyły do Albani mieć
 być.

Dewlet Guraj Han z krymny wygnany
 wcehuige dalszego ad Partę roharu pod
 ady mam pole gdy mimo uicnego ułł.
 Suttana Zgłania audyenyi onyż nie mógł
 przysłać musiał uspokoić się nałhmi z
 więcej im do swego rzędu nie powroci.

w Tymie

52. W tymże czasie stało w Carwrodzie cte-
rech Maszow ad Krymskich Tatarow Depu-
towanych doproszając się u Porty inwestytury
Jako swego Hana Sahin Jusay zupewnie-
niem uspokojenia wielkiego mia stanow-
isko kalfie Religii Machometanickiej.

Podobnie by to cterech Deputowanych
z Krymu ad tego Sahin Jusay do Imperato-
rowy Mg. Polnyckiej do napisania oświadczenia
zgodnym niniejszego Hana obraniu który
to Maszowie Tatarzy po mianey publicaney
Audyencyi odebrali zupewnienie o tasha-
wey Lawpe Monarchini protekcyi wystany
był tedy H. Sitarszew z ekspedycyą do Porty
z doniesieniem iż Imperatorowa użale-
nowego Staru Sahin Jusay z ponownego
Krymu jako wolnie obranego ad Krymskich
Tatarow Porta iur przystawała na tymże
obranie Hana lecz zgodat acedz Papya
wonshe swoie uszytkie wyprawdziła z
Krymu. Na co Dywarsza z Peterburga na-
stępnego przystano odpowiedz. że sandez
to Dziwno Imperatorowej Amosii zetał
oswiecona

Oswiecona Porta nie upatruie w tym z 53
 strony swojej gwarantowania Traktatu ze
 ani wolnie obanego od większy czu-
 narodow. Tatarskich Hana ani tych ze
 podnim zostających Narodow. zapet-
 nej nie podległosci nie chce uznawać Poli-
 tego nie ucy ni Przewodnia Porta, pety wy-
 she Ropyshie nie tyłko nie ustąpi ale
 ter warowany od Monarchii swojej Tra-
 ktatem ostatnim Artykulow rozstrumie-
 cety moiz będzie popierali

Takowa odpowiedź wysłała Porta z
 Prudiz wysłała się Wkic do orzeka brnie o-
 panowania Tatarski Hospodara Multanisziego
 wkic Karata. Boiaowie Multaniszego
 Praskow obapili ciato swiętego Hospodara
 swego i ich najwasciwy pochowali. Re-
 tych Minist. tedy dwa regimenty iardy
 Ralsziskiej przy ciępli do Jafow z familią
 Paritego Hospodara wareset w rieżę oswo-
 bodzili Turkow tamre szdzych wypędzi-
 wly. Przyczyn Stracenia swownego Hos-

para

54. podaje bytu ze w skutkach jego listy
od ludzich szlachliwych Generatów ponagdanu
ny na pół miliona gotowizni postrace-
niu jego zabrane.

Jako Synowski Delfin zbył ro-
zmiłku na stygite między sorty y Budy
w Roku 1778. następnym z nadyści.

Zobowiązani Zarządy Smierci w tym
ze roku 1777. w mieście marcu kocha
Smę Portugalskiego gdy od moim
rzędu w Państwie całym zażywając
miejscowego ministra Magrabelu-
go de Bombal absolutnie dotąd utrzymy-
wania imperator następnie przez wstę-
pienie na Tarr najstarszy krolewski
Corki Insanthi Mary. Franciszki Elbiety
Kierany Bracyjelskiej zgodę za mur ci-
hawę y potrzebną umieścić tutaj lubo
obcego Państwa ministrowi wystaw-
ie iak schodliwe mur jest dla całego
narodu tego ydca Monarchu powierza
ministrowi faworytowi swemu ^{wspetne} w dawa-
niej winterepa krolestwa następnie
więc

Uje.

Opisanie uchwale Absolutnego
regenta y synow w Siedzi Jalli Margraba
skiego de Pombal Ministra stanu
go Portugalckiego.

Posłanie Higencii de Bessa synowa
y wnuka Krolowskiego zrodzonego swym
zadziwieniem cetero Panstwa Portugal-
skiego od prawionym Margrabia de Pombal
Znaczenie zaglad dla ceskos Woyshy pod
Lisbon. Cechy 2 martego Krola podlug
prawa Krolstwa zaraz z Regh Krolowey
Matki swojej, iako pod czas choroby Kro-
lewskiej na ma czozy Regenthi 7290 Pan-
stwa odebrata i iako panuiczka Krole-
wa od wplystkich wstana byta ktorey
Mzł Don Pedro w krutce tytul krole w
right na siebie. Jace wciast panowania
nie boszayka Krola Margrabia de Pombal
nay pierwszy minister czynit excessa maigc
wolnosci y moc supetny ad Monarchy do
regdow Panstwa sobie poswetony dalpe
ohari

56 ocharie opisanie.

Król Emię Portugalski smiercił-
 um chorując przed zgonem swoim prze-
 mąszał przez swego spowiednika, wpryt-
 lich królestwa swego poddanych za owe-
 straspliwie ucimienia z obruciemstwo
 nad wysokiemi nawet tak stana Ducho-
 wnego iako z Puriekiego osoba mi popet-
 mione oswiadczenia się przed Bogiem i
 w tym wpryśthim, nie tak była tego wina
 iak raczy swego, który wpryśthim ra-
 dził y wpryśthim zgodził to jest pier-
 wszego ministra Marzgrafa de Bombal
 dawniej pod imieniem de Oeyras a nay-
 dawniej i naystaśniej pod nazwiskiem
Carvalho wpryśthim znanego z Sak-
 re w tym momencie zgonu tenie Monar-
 cha, oddał łorce swojej do panowania
 następnicy bilet w którym Zakładany
 wpełni w zgodę na królową i dowo-
 dztwo Stęgow Stana z ustąpi-
 wienią swych poddanych przy tym ob-
 wagał iak nayważniej aby zgodą y ud-
 łość

Nożo Tron zhosio tem byta nie mierz - 52
 wozna żeby was Biskupa konimoriceński
 ad lat 20. w więziennym siostym za to osade-
 my i z praw Kościelnych przeszło memo-
 cy Swiętej bronit), byt uwolniony, żeby
 ter inni więźniowie na wolność byli wypu-
 szczeni, a to jeszcze obowiązek Swiętej
 miłości tych, którzy w więziennym byli
 miłości.

Przyznać trzeba iż wiele nad er y
 Stugo tenże minister Portugalski Joha-
 zywat, cały król Portugalski, a tym samym
 zupełny rząd całego królestwa w ręk
 swych ma i z tego się nie wyrzuci. Kró-
 lewski wyrostek dawne jego roboty, mur
 samego umierającego. Król wysławiać
 na niego spadał ten chęć wielkim y
 dany im politycznym jego rzędem przyja-
 ni który by chciał, żeby na ostatku rząd
 sumienia nawet przyznać iść go do
 narchy, a tym samym Wład nawszoby
 spowiednika byt obyt. Inni mawiają
 więc na ws tarcie mawia Stugo on w Portugalii
 żonit

50. gonit, ostatniego nawet okrucieństwa
na wysokościach świecie jako y duchow-
ne osoby. Zarzucajce. Ale nie przypu-
ściu to temu utę mi nie przytrafiwszy re-
gdy wystąpię między, ho świeckiego, ale i
kruciego rządu kości, gwałtem ku
sobie tego przyrzecz na krzyż przyni-
na reszcie przytę awyżystkie kości naraz
w momencie do krzyży się.

Jah był ho Ducha i cięta król
Portugalskiego wysłał tak sam mien-
grabia de Pombal po mie ten sta-
wi zdrowie y wieku swojego poprzę. St-
rzył dobrowolnie urząd ministra piecowpe-
go na wchłonie królowa panując przo-
lita. Na tych miast obięt ponim Vice co-
mes de Ponte de Lima

Wyjechał więc zburzony mi od wle-
cia nie Margrabia poręgnawcy. Dwa razy
pożwi do obłąkanych. Dobra swoich na dworze
wypras. a po tym do dalszych na dwa-
nych Pombal o mil 20. od Lysabonu by-
cyek tak cał przytę pospieszył z
Margra

Margrafka Matrona iego, ledwo we 52
 dwa dni potem z nim się mnie złożył.
 Aż wspomniemy Margrabię Pombal
 (nie spodziewał się albo wiem tak przy
 tam rządować) Postać margravery nie
 byłtanie przy jego Pana mógł pomie-
 nić pierwszy minister Alva de Albuquerque
 aby mi pozwolił do miśchania tym
 czasem swięgo Domu tam się znajduję
 na co mi wspomniemy Arabia bardzo gracie
 od płac po zwalnię. aby polski chce na owym
 miejscu złożyć miśchani, wspomniemy
 pierwszy minister, a par dochodów z dwu 12 do-
 y kapitałów, miał swięgo Ministerstwa
 penji swięgo 50,400; Piwów Francuskich
 przy tym miał przydług kimmendercy
 czynię 20,500. Piwów. Przy takich dochodach
 bezpiecznie mógłby spokojnie był życie swię-
 dokonyć gdyby nie następniący zaskut-
 prawdziwe wyrażdanie przez niego licze
 obywateli niepokojności i niepew-
 nia życia nie miały wiały do tego czasu.

Dwór

LEIBOR KRYMNA
 LOW MARGRABESSE DE
 SOMBUL W CZASIE
 swego MINISTRA
 popetmionych

Najpierw od Roku 1731 widząc
 na miejscu ^{pe} w wieku swoich lat
 itach rekruty Margrabia De Sombul,
 Duchowieństwo całe, które sobie ujęło
 Interwencyę naganiato. Dohodziło że
 Władzę Nuncyatury ^O szafrował. Miał
 zaś wielu in. zwojeń rekomendacyi dobro-
 nych Krewnych Biskupów, z którymi z
 sobą się co chwila z Duchowieństwem
 sobiło. A to nietylko ze swiętymi Ducho-
 wami ale y dowpysztlich zakonów się mie-
 szło. W tych przeciwnych sobie zmucal spi-
 sących się w więzieniu białych. Nowych
 krewoval swoich Prowinayatom Inowic. Beh-
 torow y innych pociągach choć tym la-
 nym nie byłby bydl w Luty to nie miły kro-
 tem ale y Papirem. Powalał zaś na to lęz-
 cie

cenie bardzo rzadko y to tylko domowi. 51
miat takich iz ci niestykane y iawne zgor-
zenia bez wstydnie y bez zadney nagan y
yborowi pod motkcyz margrafa czy mto
ytor samo y w klasztorach Panienkich
czy nie gdy w klasztorze S. Joanny siostrow
iz. rycyzy ucy nietylko do wielu Lebrechtow
swych nie raz ucy wad Zakonu Peruitan
naywzyszym byt nieprzyjacielem i musie-
lowag. Przyrzony iz opaly na tego bez
mawia w Sanitorio czy nio nie pilory w
zylcy mieli y nie raz u dworu Inaydowa-
ii. Pochłotow w nasprawiedliwych Inaydu-
izcyk cy przypadkach. Za co tegoz Zakonu
wieluż licze osob w sadach do cegelnego wie-
zienia ktorzy miewal 19. wypadkami w
lochach trzy maw byli y nigdy wol-
nego powietrza. Zasyi nie mogli szerze-
nie raz w roku 1773. z obozu tegoz
Ministrow na synel pod orzem wypro-
wadzone y deu publicznie cytane m
Breau nie bo zryha klemens X. Ma-
ruza Zakon Peruitan kaspunizy pod
Storym

62. Którym przeżyłym znowu do swoich
iaskiń byli wtręceni.

Ten ustanowił nowy Trybi-
nał pod nazwiskiem Jell Inconfidenza
strasznyj nie równie nad Inkwizycyę
ktorego najwyjętym metelny m fawory-
tu swego Wikarego Generalnego per-
wonego takomu postanowił Ten też mi-
sz innemi zadał tytuły cię wione
świętey w Luztanii Margryt de

Pombel i ogarnowpy despozynie rząd
Henn. szęgnyl potym swę mocę
ardowtady nad Ottarem za karuie
surowie, aby zaden Duchowny bez jego
woli nie mógł brać święceni na kaptan-
stwo. Pod pretextem iakowego zmysto-
ney na krole konspiraacyi wiele rzyła-
czniępych y najgodniępych osob obwi-
nowpy potym do więzienia wtręcił.

Otego to powodem naturalny z Braci
krolewskich w padę orzemi w padawpy
w pewnym kłopotu do Acęsta
w Adrit

władzi i ter ludzi gońnych do tego 63
 winy onych poizguje Publicznie tra-
 ci na śmierć karać. Tak dalece że In-
 cana licba Prow Portugalchich lubu
 ni onych oowigunie się absolutnie
 tego z Tyra na ministra uisiedrato ze-
 granice. Ażdy w kilka lat po awy str-
 pney Lirborsticy exeluzji Imienam nme-
 go puruwego puruwego ministra de
 Rembet pisano do iednego Zwiłthick Pa-
 now w Hollandyi liedzkiego iz iur ofiar-
 wana mu jest Amnestya y i morie be-
 spricnie. Do by czegony powrocie y Dobra-
 swe narad obige. On na to odpriset Ono
 im powrocie do Portugalii. Jtugom się
 ne myslat y naradzad na estatek ze-
 bratem na radę wpyathick naystawny
 pych. Icharow alie ci wpyasy iednostay
 nie mne odpowiedziel iz na fundamen-
 cie nawet obietnic puruwego ministra
 powrociwszy do Portugalu zudrag miary
 nie będe tam mozt ~~był~~ ^{był} bez głowy
Dopiero

64. Dopiero po śmierci króla Portugal-
skiego królowa panująca nie tyła się
znowo uwolniła ale też tak wygnanych
iako i krzyżacych się po ludzkich krajach
przewatywała.

Jako pierwszy przywiezany był
do Ameryki Don Jan di Re Braganza
który i znowu przyjechał w miejsce
obowiązku Familii de Tavora przez
20 lat blisko zgranicy udruczył u-
czywiony był potym nad całym wój-
zkiem Generulissimus.

Wyrost był podobny rękopis
Do Indyi aby takowych Ziemców (za-
wsze pod pokrytą butownicą tam osi-
dionych) w żywo uwolnienia. Ztąd
mędzy wyprawami z podziemnych
(nieznanymi Jugu i legu) spleśnia-
tych od wilgoci lochów znajdował się
podwładztwem swoim prawie wzięciu
znowu i znowu po wzięciu nigdy teraz
panujący

Panujący Król w Lizbie Tymote 65
 usz. Sylvain podówczas serwit ten
 przyzwany zaraz był od tej Monarchii
 mile nadawanej sobie audyencji przy
 ęty.

Widomo każdemu w Panstwie
 Portugalskim było iż hrabia Adrada
 sprawując niegdź ministra w rząd
 listy bę Apostolskiej papadł w pa-
 deyranie u margrafa de Sambal za-
 w był z Rzymu do Lizbony rewołowany
 Ledwo podówczas z Rzymu do Lizbony
 przybył alie w momencie zniknął
 rumieniem więc iż równie zinnemi wstę-
 pnie obliczem zagmiwanego y surowego
 ministra uiechę zagranicę ratował
 ie gdy zas przez długi czas żadney
 wiadomości nim powzięc nie można było
 wpytać gdzieś iż w obcych krajach kra-
 iach u marb. Alieci Panuicya Królów
 gdy wpystkie wzięcia y podziwne
 tochy przyrui karata dla uwolnie-
 nia

66. nie niewinnych ierion znalezionych
 ter między niemi był wspomniany
 Arabia w celu skrowany wypuszczo-
 ny do niego z dwugiemis ten bardziej nad
 dwugiemis należał archy się sądownie z
 Margrafem de Pommeroy rozprawit obic-
 ię znowu powrocie do dawnych kasyda-
 now ierli wspomniany. Ex Minister naj-
 mnijszy na nim winę miewidzie.

Takie między wyprawdzeniami wie-
 niemy znalazł Margraf de Tawora
 ostatek i skroha tak stawny z dawnych
 krowow pochodził z rodziny która cula
 prawi w owej stawnej na synu Liboni-
 shim exchange zobergi spisku na życie
 z krotke Monarcha ucygniętych adma-
 wioney byle wygnaniem Ten Margraf
 de praprat się o proces prawny nie chce
 nay on nie przy laski ale idynie spra-
 wie dlowosci poniewaz cała się była na
 wprzesthim a nay bardziej na Stancie nie
 wynnym Także szuka no w Archivum
 procesu meiswto owym publicznie
 traconym

traco nym ucy mionego ale gdy go znalazł
 nigdzie nie można było wystet Dwoj Dopier-
 ałego ministra pyta się gdzie się
 on przebywa Znajdował też on na to adpo-
 wiedział iż go Zwali Krolewski Dawno
 spalił. Nadmnie zaś pytanie niewiedzie-
 iah tenże minister odpowie iż w Kapsie skar-
 bowey (mimożycie iestnie o innych) nie
 znalaziono iah tam kroc stępcy Kruz-
 dow czyli Talarow a poherato się z Reji-
 strowe iż powinno było Znajdować się 48.
 milionow byleż Kruzadow Chyba niebnie
 iż iah Procyt musiwo nigdy exekwo-
 wany. Familijm iestliim formowany
 zwali Krolewski woyu Spalił tak to
 milion Kruzadow iest ze nieboszyha
 Krola wolim Jaga utopił.

Nie tak zaś i wito wpysthić Mar-
 grafa de Pombal z ministra Portuga-
 lskiego Styrze ystęgiłwe smutym powro-
 ceniu. Gdyż hiedemu było wiadomo iż i-
 dno wadnie całym Krolewstwem sumy iest

y. wpysthić

ac.

pobrali: z tymi razem dyktowane
 owe ybo i one Damskie na tenże sam my
 mus ybo i one swoje porycie za Męz za
 tych młodych Ich mości Panów Bombalów
 równie żtożyst. Wznowo żaty on wypustkie
 te matrenskie stuby nieważne iako móg
 y strachem ministra nieydy wymuszone
 Głazur i wie pomianione Damskie z domu
 Bombalowsy corhi Ex Ministra osiedzone
 zostaty w klasztorze z trzecie zaś żatrey
 mano się gdyż była woyey. Dyktowane
 rzeż zaś y bogatych familii Lynowic Ex
 ministra poręgnawpy cypli oarey adze
 gnawpy się ad Ich mościw Bombalów na
 renowych sobie y Wattem obubienicow
 do Dornow Familii awoy mieniczy się
 Była zaś z nich jedna żstawneyo owey
 domu De Taxon kłorey cała prawie fami-
 lia kancibny z mierey podras strachney
 Liberskiy żatego z meptego ministra
 eschney: wyiszczona żostata, a dwa ost-
 tni tacy Familii żtoż Męzkie żużi-
 ce

70 ce do wiecznego więzienia (w którym ci-
den umarł adwokat, przenie dołż dożył
i uwolniony) byli wtrzymani
Spadał więc na nich nie ubogi pasak.

Wysłali prawników razem z ^{1. D. 4}
na tego Portugalskiego Ministra.

Prac więcej muszę w to przywrócić
low między adwokatów i Ministra w sta-
gim i istym więzieniu trzymają i tak
oto margraf. d. Alorna y Josef Maria
de Lorena. Który z niezgodziwy rzecz-
yżc i tak uha razi się u Dworu i tak ma-
wdziwami były ztacykami tak ter-
tazki uwolnienia adwokat i tak byli nie
winni otrzymali od państwa Krolow
pozwolenie aby się adwokat tym czajem
od Dworu mit do. i tam proceś najmu
prawny z Ministrem rozpręli tym
tazki zas Krolowa na to pozwolite
i z miasta i tak w rękę Dawid y nie to
o nie wmożi ich, ale ter owi hi ożeb
niegdy hanie nie y ożeb nie w rękę
nie

nie eksklowanych Byt także uwolnieni 71
 Arabia de L. Laurent gowi ktorzych za
 chęptow koniuracji na Lyce Krolujskie
 uczyniony przez minister ogłuszał to jest
J. de Intervallodes de Bomierdy y dwóch
 Ex Seruitor Querte Perdigas z ktorego
 to Latoru uwolnionych w tymże czasie
 było osob 48. to jest kapitanów 20. a Bra-
 ci 8. Między kłosemi znajdowało się wto-
 chów 5. Numer 7. wziętych dwóch An-
 glików 2. latorzy nakładem Dworu doffych
 Kocyów potym byli odestani Umarłych 20
 w więzieniu z tegoż mieściego Seruicli-
 go Zgromadzenia 200 na licencję 34. Wci-
 ter Lyce swe nżdene Za kinsypli margraf
Juan de Tawora Emmanuel de Saiz raf
de Buides y Graf de By Seira między
 na wolności puszczeni z należą-
 ter Lym licencia D. Werre (Seruitor
 Za mieściego ministra mur karta publi-
cznie trawnego.) Także Margraf de
Touora który aty ma og swego Byca
y swia

72 y dworze na Sąd Bosh od dawno
 a nie przyjął do tom swoim z Perce odpu-
 ściłszy do pewnego Kłopotu na Sąd Bene-
 dykta na całe życie wstąpił. Ter w
 lochach pod ziemnych znalezione
 dwóch Kapucynów tych zaś cała
 wina była z czego otrzymać iakos-
 taske od Krola i dał im w tym do
 jezuitów przy Dworze na ten czas
 zostających. Osadzeni byli oni także
 w więzieniu przed swemi iefce protek-
 torami.

Na rozkaz Krolowy otworzo-
 ny war Księżot. Kongregacyi S. Filipa
 Neryusza który od dawna go śledził
 był z rozkazu Margrafa de Comba

Zwyszt on albowiem był mawiać że
 ci dżre są to Lumta Escentia Jezuita

Do liternego przesłuchania nie mógł
 tego do wie ten Margraf: ale musiał
 pilnie czuwać zwoły dwójtych go
 się znajdować z S. Ignacy de Loyola y
 S. Filip

y Święty Filip Neryusz razem na wie-
cie w Brymnie zjige i wistliwej przyja-
zni z Łobą Łotawali.

On miał tyle racunliwej mę-
ny Exminister dla osób cnotliwych ile
dawał protekcyi ludzom narygospie-
ciowatemu będącym kiedy stawny ow
Druhara Brymshi na Zwisliem Pałiamni
który po bołiem niegdy Capuiskim za-
p: kłimencza Xth z Familij Wenechich
Senators Deszerizze Czerwone Księżki
i papkule smiał tamie mnie Druhuwał
był pod owczas w Brymnie skazany na
krucienicę Posrezeitomnię z tamtyd ucnie
y przybył do ałtorny gdzie od męskiego
ministra Margrafa de Ponset zwisli-
mi honorami był przyity szlachetwem
ordobionym y Pambelarem Krolewskim
uzyskionym Dano mu przy tym Joso Bi-
aliotchi Krolewski na ktorey pomno-
zenie brat co rok smarne pismy D. Jego
po smurci Krole natych miast panuieca
Krowa

74. Krolowa weduta.

Inaczej się obpuści tenże margra-
 cia de Pombal zpośrednictwem swym
 Ministrem Diego Mariana Lente Real
 wistlich zastuy Panem z ktoręys iasli
 kensybiarzem stanu zostal gdy po-
 smierci Jana W. Krola Lusytaniskiego po-
 wrocil się w Roku 1730. z Ministerstwa
 Wiedenskiego do Lissbony za panowania
 Zmarłego Jozefa I. zaras Był kensybi-
 arzem tak się zaras usadził na tegoż
 poprzednika Ministra swego iż go
 nie tylko zbrzydyla i nowego dworla
 nie tylko z tak wysokiego Wzrostu nie
 tylko z wprzetlich obzermych jego do-
 ale z summy nawet ogierzy zmy wprzet
 na niego y na jego az do strachu zagnal
 y dzie ten tak wistli Pan z wprzetkiego
 razem agotowany w miejscu polym
Mazarykan dla kawatka ciela uciec
 mate Dzieci cytal y pisal musiel
 na starosci zpuszczył Ministra Lusytan-
iskiego

skiego został ostatecznie ar. Do Amari 75
 w Afryce Bahaladem. Tym z Margra-
 sem de Pombel Familia sp. Arabi de
Rebern praw zapewne który za to był
 do ię do obna stawnego wzięcia de
Incipidemo nigdy więcej idę nie co my
 bliżyliż wzięty był Zaraz do tego wzię-
 denia w Kaydany obuty y tak srogo
 trapiłny ze wkrótce tamie tamie ze
 umarł.

Ciepłie nad es y niecierzone nate-
 go Margrafa Pombela z miłobliwymi
 Dawodami i hasgi powspieczne przeci-
 wo nie nur najwiękzych nawet fa-
 milie y samego Dworu nie ukonten-
 towanie nie ubtargana pospolstwa gto-
 sno po ulicach wotazcego iak na Okmi-
 tnego tyrana nie nawieć y ostatnie zwi-
 tzenie Dozyc iasnie mekiny iunigdy
 publicznie na wspot. panuicego Krola
 iadzecego miz rynek pospolstwo sto-
 cywizy karęte wotato Lzi Krolu iade
 najdziej

76. naydżuray ale nie chcęcy Żuric Sturay
Pombala

Tor pospolstwo naypierw dosta-
wpy tego Margrafa portyła walcu-
go kumiebnie przez Ullicz az re publie-
nice, i tam ie zawispony portret rarem
spalito y z Lubinięcy. Takie radny mia-
rzę nie mogto zniesi ze na paktymen-
cie Statuy krolewskiej znaydowato sie
wyobrazenie tego me to zydali usilnie
od krolowey aseby bytu odigte lez gdy
tak w krolkim czasie oderwai bez re-
psucia postumentu nie musza bylo ha-
zano wiec tym czasem wapnem i dolne
grubo zasmarowai. Mureli stawoy
Pombalowsky, iz go zbył przed Świątem
ocerniono, potym znova mureli
ze go nadto wybilono.

Jednak to powpachna catego
narodu meciwko Margrafowi de Pombal
usara y mienawisci nie odstraszyta przy-
iaciot tego mianowicie Spowiednika
krolowey

Krolowej panuicyz który ufał hiemy 77
 sposobami chciał pominiętego margrafa
 oswobodzić. Także gdy Krolowa Frymesc
 podług zarządów swego w tygodniowej
 spowiedzi odprawiając y biskup kwadrans
 za na niej spowiednikiem pospolitej ba-
 wigie się idącego. Inia więcej godziwy na
 swej spowiedzi bawita się. Dano znać o tym
 Krolowi współpamiętającemu Krol do myśli
 się zajął iż ową spowiednik nie nad
 Krolowej ale nad Pomahę rozgrzeja-
 niem tak Stuga tam przed Krolową
 pracował mator zwrócić pilności
 na powrót Krolowej oświata y z tym
 swą groźnością myślał się za co by
 tak Stuga bytali spowiedzi. Krolowa
 tym maigie wzglu memoriał od spo-
 widnika sobie z siebie myślicielem
 Margratem podany niehta iż ma
 skrupuł zprawy yj ostrego po-
 powania z mefitym ministrem Lityje
 to Krol nicht Wapna Krowiska mis
verbes

70. Verbes panuicq y wpycy powinn
ay bydl postupni ile mpy to pitnie
uwarac iz ia to nigdy nie przy stan ani
pochwale.

Lazar uderwata sie krolowi iz
 przyiasni krola matronka swego nad
 inne wpyethie ludzie w rzydy mchite-
 da y wpyetho tak uszy ni iach on szdei
 w krotce zatyron gorliwy ten ze mar-
 grafir Powiednik od Wniedu swego byt
 od clatony a inny na to wzieity.

W pewney niedaleko Lesbony
 wsi se Hrab se Sajo rze cia Mus-
 grafa se Tom bat naterzey wisthi
 statci w ruch a to znaczy pnycey
 przy czynny.

Na Uwazy stosi ta meczony May-
 swietsey Panmy Na rare tani shiey mpy-
 byt z zapropone mi gozi mi doley i
 wsi pomimniowy Hrabie gdzie rzytes
 wielka liczba ludzi z pobliży ch mnyf
 na odpust ufta. Conobienistwie
petne

petne ulice byty ludu arter y groma. 17
 De Jucii rebrata się mied obna pataca
 wżne wesołe cy rige podzielnemu
 i grysłu. W tym jedno z tych Jucii
 lat sześć maigek chęć się ter złym
 gło sem mied Hanem hrabię w obnie
 z gości mi stojącym popisai rozpiewa
 to następnice wierszyki

Król nasz Dm Pedro niech żyje
 A Pombal niech starze się.

C. To wglu powtarza się po
 hardy strofi w pewnej pieśni na
 margrafa de Pombal napisanej
 Którę powstęthick Ulicach w dzień
 prawnu pospolstwa piewała: Ulic
 wpy się za choror swoię Pani do
 mu Pombalowney pomienionego hrabi
 lohaci wy padli z pataca na Ulicę y
 Jucii ho ro na śmierć prawię: po Pom
 balowstwie: ubili obrany ty niego
 drwogęci lud i Jucię tak mate y

nii Jucia

80. Nieznajęce co spiewało tak odnutnie
było skatowane porwało się doowych lo-
hajow na ostatku do murów y do strzuby
łędria tamczony chege u smierze tak
wielki mouch postat lotniery do
patacu y owych lohajow iaku Auto-
row w tumulu warcent w ziafi karał

Wrahere y to nie postbromito by ciepie
wzuponego pospolstwa gdy by nie ^{my by ty}
by dwie kompanie koronnych lotniery

W sprawie Margrabiego de Sombel
posietych inkwizycy ~~ch~~ y konfronta-
cyach pokazato iż iz zaswyk reg-
dow njezi w wężuiniach posadzał
cziściu na wygnanie do Ameryki wy-
stat osob D. G46, jure to liinge Bra-
ci krolewskich szegyt krolewskiej

Krusi Biskupow Chrobiów Margra-
fow Ministrow Postow kapitanow
Zakonnikow mniishi naydystry-
gowaniere Durny y mato rekrui kro-
lewskiej pochodzycie sziathi Poha-
ratwie powtore iz między ty liabę
znalazto się

Inne szereg iur równie y oszczędnie nie-
 winnych 3. 920. z których umarło w
 więzieniu y nawygnaniu osób 3. 170 a
 wyszło przebie 800. Sutrnowie Sombulo-
 wscy tego się iur tyłko trzymali iż tak
 wielkiej i przykrych sprawy nie trzeba w-
 zruszać ale iż raczej przy tłumie y zago-
 dzie. Na to porządkowny strony adwokat
 odpowiedział. Nie jesteśmy tak zawzięci żeby
 śmy dalej byli od ugody. Ale pamiętasz
 trzeba że między porządkowaniem, nie tył-
 ko się żywi ale też y umarli, umarli bez
 wątpienia najgorzej są porządkowani bo
 nasamym nawet życiu od nich tedy ona
 się zażyć ugoda. Ze zaś zażen z nas nie ma
 nato ad zmarłych plenipotenci niech
 więc margraf de Sombal uwzględni iur
 tamy będzie, tam gdzie się przebieżka
 mi górze a żywi zwracanych krzyw. ad
 stypię y dadeż mu wicany pokoy.

Wy mniwpy niebezpieczne kryminaty
 y krzywdy tak wielu tysiącom osób przez
 Margrafa de Sombal uiszy nić nie, pręsty p

82 my teraz wprzegulności do sprawy y
potrzywdzeni Biskupa Konimbycem -
skiego który następujące słowo opisuje
Jako byty wprzegulności mieszado-
waniu y o kmitnie wedługim uszuciu
trymami Hubi de aganit Biskupa
Konimbycienkiego pnie Margrata de
Pombal ministra pnie wprzegulności
galskiego

Margraf de Pombal, nie miebta-
gang nie na wiód miał zewpnie hu Infan-
tam Don Pedro Bratu rodzenemu z
mariego Krola, a pnie panużicemu
krolowi przeto y zaślubieniem jego z kor-
ly Krolewszą teraz panużicę Krolową
w przyszłości zita mi podowces przeska-
dzaś miotażc na niego mied Krolom
wiele tatarow y grubych nawet potwasy

Gdy się mu to nie udało starał-
się potem we wpyethick okolicznościach
iako najwiękser Infantomu uszuciu przyn-
szu który z delikatnego był ar do kmi-
putow summienia miał sobie zapra-

Don

Dziś w tej mierze y za Ojca Duchownego 83
 go Biskupa Konimbrycenckiego z Familią
 Hrabów J. Argan Myra prawdziwie apo-
 stolickiego dla swej wysokiej cnoty y na-
 uki a nadewszystko dla wielkiej i sto-
 licy w opowiadaniu słowa Bożego wymowy
 y wstępowaniu ohotowicane go y doświadczonego
 nawet owiecznej sławy uszczęśliwienia gor-
 liwości w całej ludyta nie stać się kto-
 rego certy prawdy nie inaczej nazywał
 tylko prawdziwym apostołem następcą ordo-
 nacji Religii y iak myślnie tam Zarzą-
 tem wypytanych Biskupów.

Ciebie Margraf umartwić Infan-
 ta szukać porcu do zgłębienia tego Bi-
 skupa y z czasem go znalazł ustanowion
 w Lizbonie Trybunał Merne Censord, bez kto-
 rego wiedzy pisał Bulwaru niegodziło się
 który w rubie bezczynnym sięgom nadwiał
 wychodzić porwał a przeciwnym nie do-
 puszczał a tak Krolestwo Ludytan-
 skie schodliwe kłogi napetmity mie-
 rowicie owe Witern y Zo vehan Dobry
Paster

24. Paster zarył swego głośu ostrzeżeniu
listem Pasterstwu swojemu owieścił, że
księgi Zakazujące.

Dość było tego Marzafowi 12
list. Pasterstwu bez wiedzy pomienionego
trybunału był drukowany atowczepie ta-
kie księgi ganiące. Idy więc Bishop w
Roku 1768 w Sam wdrze Michoalane
go Parciu Matki Boskiej rano na
nieboziewstwo. Do kościoła gotował się z
najtężniejszą palac. Jego opasawczy
wzięli go w areszt a przy nim wpyethim
tam znajdujących się z jego familii
wśród domowych Zakonów przy tym
ze Bishopie znajdujących Teologów y
pizcici Filipinów. Dla odprawienia tam
misy ledwo przybyłych wpyethich
kich zaprowadzono do kościoła a palac
Bishopie. Istnieje y pięćdziesiąt samych
20000 wpyethich Istotnych Zakonów z
czego wpyethiego nie przewym Bishopa
mi dostało się.

Jan

15

Tu tedy Margrať miał wŕchu swego 85
winowayce ale nie miał iestere icy
winy ze zas nie moŕna icy byto znaleźć
w nie narzuŕonych wnicych obyczaiach
Bischupa, karad koniecznie iz wyrukui-
wac w iego Liŕcie Pasterŕskim i ŕleut-
to pewnemu Don Peropra Remes ŕstwie-
kowi dawno od siebie mekupionemu. Ten
nim iestere owi List Pasterŕski za czy-
tal iur w nim znalazł kryminat. ŕtatu
w ter publicznem piŕmemiatemu kro-
lestwu. Dla omamienia poŕpoŕstwa) za-
raz aglowit to piŕmo jak tyŕko widziec
ze date donyŕlono ze Zamyŕku Margraťa
i lada dzien wieŕli podobney frugieruŕ-
iceny iahy dnia 12 Lutyŕnia R 1769 na ŕi-
braskim synku publicznie wyŕawit.

Puŕowny wŕŕych Zamyŕtach tenie
margrať chye bardiey byz iestere poŕpoŕ-
stwa oŕtody zasypał nadalŕe sŕtrzy-
mienie tego z kŕtu Pasterŕskiego rebat bar-
do wiele podlug woli swej mekupionych
besboznych

26 berbożnych, Jurystow, Kanonistow, y na-
wet Teologów i Profesorow y Doktorow
ci ledwo naten Zbor zeznali się iur ci jedno-
głosnie kiny kingly i z Biskupa konimbr-
cenishi god rini test smierci.

Sej Procy y owe wistey nie spra-
widliwosci ni mogge zniesi Infant Don
Pedro ateraz wspot pannyey krot zswę-
razem Matienka pannyey krotowey tudzież
Patriarcha Lisbonishi Don franciszek De
Salvagna y ieszcze ieden z nim Biskup
popli kwrnem do krola tak wstęży nie
god rinosi ney przeciwo Margratorwi
mektadajce Dobry y saminnny krot ale
ad Gratta prawi Zawoiowacy ni widziat
co mial w tym poręce ale iur na sprawie-
dliwy Stronę na ktamiai się ze Biskupem
powoli zawyżnat.

Zwazmiał to margraf y winny
Stronę (i lew Zaupe do celu swego mien-
cy) zaraz reuatacy Oswiadczył się mu
twierdzi i z on zowni iak infant Don Pedro

Z swę

2 swę Matylda i Patrascha z Bisku - 87

tem nie niepuka jak tylko świętej Sprawy
wiedli wozu iereli więc w głębi woli iaki
z strony Krolewskiego sumniuma zachodzi
najbardziejanie, że wiecej Trybunał
święty Inkwizycji, który niecham zgłosi
Biskupa.

Juz więc pewny był swę orey
Margraf po osadził abborem on da-
wniej iereli z ruciwpy zamysłem swo-
im przeciwnych nawet y Brata Krole-
wskiego osadzić na to pierwszego Inkwiz-
ytora mieniec, iednego z swych przeciwnych
po osadził mowie takie wty świętej Inkwiz-
ycji Proby, iakiy z orey świętej Teo-
logii do swę rady był zaciąg. gł. zaciąg
pewny byłgć opornym. Inym Dekretem Ha-
sićbie, hażat iur czynić przygotowanie
na spalenie Biskupa.

Jakuz wjeżdżał nadzieie w rękach
ludzkich przeciwko memoy Margrafa
ustaty same tylko nie metemne.

Biskupa.

88. Biskupa mystwo y wiele mu gło-
licy naucze wy mowa, ztey ostateczny toni
nad spodziwanie y prawie cudownego
wydzignęta. Gdy Albowiem przedtę.
miś iak się nędo. Indwizy tosa mi był
postawiony na siesty Examen zadnego
naymnieyszego słowa na ich pytania
nie odporiedzial, to ty lko raz na razpe im
odporiedziwszy Testem Biskupa, wiec Pa-
stora Apostoła niecht mnie składać y
Pdzic nie moie tylko sam kszioł. Przy-
znać ię ia. Ze jest my mus gwałtowny
memowy or nędo: ale prawey nademny
Zwierzchności nie zgota. Lubic mnie mo-
ze ci Lawke. Pdzic zas unędownie nigdy.

Ze go Biskupiego mystwa yftatku tak
się melęłt Margraf. iż euty. Gdź Zawo-
siowy, tym się ty lko kęntentował zetroy-
mat nie przyicie la swego. W więzi oin
na którym iednak to me, naymnieysze
ięszere wy mudo, aby Dobrowolnie chiał
z Lubic Biskupstwo ztożyć. Ale mi trę
fit

47
At na stałego iadnem pogrobnym ani. Et
obietnica mi na to nawet Biskup Leew-
lic nie chciał, mówiąc: Dożywotnym ślubem
tej obywatelskiej i myślowej obowią-
zatem się nie mogę niezwie tyś is mienc

Starzący tak swym przekładowe-
niem i tak wielkimi: laty ten Pasterz
nie miał iur na śmierć aby go z rąk me-
sadowej swego uwolnić bez żadni-
wym zgodzeniem Biskup na wie-
zieniu ciężkiem zakończył się.

Do śmierci więc Krola gdy panie-
ca Krolowa chciała uwolnić tego Bi-
skupa Konimbrzyjskiego powyszt
lich więzieniach szukać nigdzie go
znać nie mogli aż spytany od Dwor-
u Margraf de Combał tajemnicę
podziemne miejsce ukazał którego
obserwacji była iah dobre wygodny
mogity to jest i tu go i stop i idom
asero wozu trzy Gdy ten Biskup weho-
dził się

70. Dręcył do siebie królów i postanowił
postąpić, rozumiał iż to był Pombal-
owskiej sprawy na stracenie jego my-
ślni, me to żuy którym wym Pastorskim
męstwem ukłzył mowić. O to waki
ofiarę maie zabijajcie. Lecz i równie
na kolana padli mu nim rzeń mu-
cące uznajmując. To dziwną iż ten Bi-
shop choroby astrymatyki bardzo
miedzym cierpiąc, w tym tak długi
yrogim potym wzięciu osadziły
całe się ię porbył: chociaż przez my-
krozi, zgnitego y ciśniego owego miy-
sa, po karmu ter infużo ni miał, iak
tylko, zgnitą wdrone ryby. Takim po-
karmem i innymi wężem Margraf
de Pombat karmił: nad to nigdy im
ciężere ni do ewa lat ani lecherre ani
nawet przewiednie.

Co pomniory Bishop wy mowa do
my będzi Zuzgienia w karcie Kun-
cyasze

cyfpa tamcznego laser mosto do Dwi-
 su na pohybie poriechut lew ledwo smer
 gna on zieleńcego na sobie powpyet-
 lich llicach ludu mogt się muci sngc
 lubu sasi namion by ty, Same ty/ko
 zgnit sęty, ledwai na ciele try mizge
 sie y nie dwin gdy smer lat 21. w tym u-
 schim zostawał wżyciem.

W kithu dni po uwolnieniu Krolowa
 same pamięca, ohażnigc iak powa-
 zata tak zamego Mzra wspomni na
 b'stupa. W kithu bryceriskiego pisata
 Donago list następnicy.

Wop ia Lit tu Krolowej Portu-
 galien Do Biskupa Romm
 bryceriskiego.

Widowie iak naysmyślniejsze, nay
 meściebniejsze, temu Biskupowi Ro-
 nim bryceriskiemu Hrabci D. Argant
 Maximu Tona Kraszowi iak do temu
 Kto rogo ta nader sobie ducnie

Wid.

22. Któt moy kan Biełe gędy użyć z konic
stuyim owym wafym ciurpionim:
wstry mai się nie mogę, are bym wum
nie oswiadowy to wisthiy moiey radozei
ktory sprawita ta poborna y swy to bli-
wa obolicznosi otar ze zmaydnie meiz-
dy moim podclanem tak wistlich
Zastug Bishupa iakom iestecie. Ponie-
war wisthi przytad y zbudowanid z
was daige zyliscie zawpe cnotliwie
y bez ludney mygany: me to u ser-
cu mym krolewstwu po wie tam da-
wne go dy sra cuneh wafey. Choby nie
mestacy mędy chwalic swej z-
wen i Apostol. kiy got. Biełosi. Kto-
ry oharatnie w zgdreniu od Opa-
tarnosi Boshney powierzoney wam
tędy: nie tykno się zaszinige stod
him owym po harmonem. Który w ser-
cach Boshneych, w zrost daie ma-
lymum.

możymom prawdziwej Religii, ale też 93
 w Iustitii przykładać swym powin-
 igo, iakości byli postawieni y rozkazom
 królewskim, gdy one wam były przystane
 y za takie porzeczanie imię biskupa albo wim
 zające pogodzić oberżęch królewską, czy
 nego pastora z powinności nie ustronię
 wiernego y postawionego podanego. Leby
 więc iakoż wrytym było, iab wistly
 wnosć w was pokładam, iab was wielce
 szanuję y wasze postępi. o mnie mił,

11) iabre cię wpisai y zarejestrowai ten list
 Waszemu królowi w Archiwach nie tylko w
 amsy Sekretarzy, ale też w Archiwach Ka-
 mery Biskupskiej i Miasta d'Agonil.

Królowi
 Petrus Boborński y Sprawiedliwosci tar
 Monarchini, do tegoż publiczna miwin-
 ności tegoż y Długo przez Margrafa De
 Pombał wyznaczonego Biskupa kambrzyckiego
 Języcz petym dowiedziat iż w Archiwach
 kambrzyckiego Archiwum tenże Margraf
 iabiał Emieniem nieuwolęba proklamata
 zapisal

921. zapisac karani na legor Biskupa iako na
winowayce smeciui Majoratowi a tym sa-
mym od wykrythich praw odpadtego na-
kazat przyniesi Do siebie te akta y z nich
swy wlasny. Owaz karani piorem wygno-
wata, a to wpry to muszi swego Sekretarza
stani villedhomenu De Villa nova di Corvona
mursiata iaz na marginesii tych ak-
tow rzhaz dla prymuonego Sekretarza aby
kazat rownie wymazai wykrythi Archiurum
kapituly konimbricenskiej z nayduizce sie
ytacye Procepa y Dekreta dotey sprawy
zayduizce sie, wymazane zas tak one by-
mierz zby zadem ich wykastai nie mozt
y zby ota kim Doskonatym wygladowa-
niu autentycznu krowa byt uwido-
miona. Odebrauzy takze iwe usprawie-
dzeniu. Muznich ten Pombalowi Bi-
shup kon brycencki udatsi zaraz Do
Dworu wdziganym za prauie swosc
ney mionz podzihowaniem ale smy tym
itegor Dworu peregnam mioniz

35
iż pić musi i osławy ad Boga sobie
powinnoy trud: który gdy mi odstąpił
podczas krawcy nawet utarachi przy ko-
mu było odstępować. Stądowana
urilce ty morze krowa. zewolite na
tego Pastora zdy, urilce w rabinie wy-
nige ofiar swoich pobożnych chyci. Na
dobra Duchownego Konimbrycenichu ca-
tej Dycezyi.

Wspomniany Biskup odwiedziąc
swoją Dycezyę przybył do Miasta
Pombal i stał w katedrze Franciszkan-
skim. Zaraz doniósł mu biskup Margraf
De Pombal i nim znalazł Biskupowi
wrażliwość na marce przy Sądzie iudiciali
on mawiając z swoim kamerdynerem Blan-
chiville. Tak tyś Biskupa wychodził z tego
wyrzucił padł na kolana te tyś słowa
mając wyrzec: Sestus moin Pastorem, dy
i moin twoje bogo stawienie two. Biskup
mu ręk: aby powstał lecz on nie chciał,
aż w ten czas to ledwo wycylił gdy go
spodobał

96 gośdani też równie swym gościom chciał
na dołana upaść. Bawili się potem sam
na sam smier puzgodziły z Pastorem swo-
im który gdy tego margrę, w zaimieniu
potem odwiedzał, zastat go nad rzędzikiem
z cąty swy, families kłoczcygo mądrym-
aś go inowu Pombal do powołania
smiergodzine znim na osobności ka-
wawary się, wyszedł miewięc oży trami
zula me: którego margra, podryhe ar
do haretu zaprowadziwszy, padł inowu
nabola na przed haretu, o wzięte męży
i to gośtawienie two.

Wystawiając przed oczyma wyobra-
wicielną myślad absolutnego, rządu
wspomnianego w obecnym kraju ministra
maliuś miu pamięć o tym że w Republi-
kwickim narodzi, podobnie ciwizacji
absolutnie Doharywać miuś niezawo-
ta bych nieprawidłowości. Pasać się
wzięc maliuś, ażeby cioby do magistratur
wybierane, ni miały Duchu ambicji.

Ducha

Ducha mywaty y Ducha talumstwem 7^{ty}
zamronego.

Dnia 13. Głównia smutny osobny
w mieście stolicy w Warszawie na sz-
piency zdarzył się wypadek. Jeden z od-
wierznych Dworskich na zwiśniętym krosol
Bet, mający służbę w Łamku poszedł do
sali, w której sędzię Bady ministrowcy
adprawiać się zwykły, niby dla uczynienia
potrzebnych przygotowań na sepsy i -
tam pistoletu okrutnie zabił sobie ode-

brał. Inlemania stychała niby to, bo ta sala
Dworskich Schopów adclala była, a warty
zwyyczajny iessze nie powstawił mynien
w godzinie. Później potem wypadku kolego
iego drugi adzwierzy, wiadze. Zesie czas
sepsy obliża poszedł do sali obaczyc
czyli jest wzyetha gotowości ale iz zastat
zamkniętą. Otworzywszy drzwi przez moe
widział trup krowy wstanie obroconego
obok niego zaś na ziemi, pośrodku stronie
pistolet a po drugiej stronie krowy fix. Z.
tym nraw fixem w rękę widzianego ma.
Dwornie

22 Dworne. gędzinami chodzącego po obojach
spytań ad hoców a to na co? w sąch dziś
niekt przyciągać nie będzie. Miał w tym
moim sąg adpowiedzia! Stary ten ceto-
wieh Dawniy tak mędy nęca id niebo-
naryha mnischa Podhomorze go li-
tewskiego z hęd do Dwornu za me-
ntęgo panowania re kamentowa nę
na to miejsce, w którym adote go cę-
m zostawał, sprawując się zawsze do-
bre, w ni czym nie no twem. Krowi
z osobliwym przywz z niem i wierno-
ścią twierd. Nie byt nawet, i potrze-
bie. Dla cęgo domyślic się nie można
w go dotę przypisy przywied. Dtey
obobismu. Pępi Radney mi-

był. Dalec dzieje polskie z przypadki
znaczące w następnym roku opisa-
ne znajdę.

Dzieje Roku 1778.

52

52

Dowcip Dorcipu

czyli

MYSLY WYBORNE

---

1. Nie wielki zbyt w tym rozum, że się tak gada,
jak wszyscy inni gadają. Ale to mi rozum, gdy kto dziś
tak już mówi, jak wszyscy rozumni ludzie za lat 30
będą mówili.

2. Nic cię nigdy nie urazi? tak's więc niezdatny
jest do pozycia ludzkiego, jak i ow, którego zaraz
lada co urazi.

3. Honor zastępnie podziś. Cnota. Stabe to wpra-
wianie i podle zastępienie, ale potrzebne w owym
towarzystwie ludzkim, gdzie Cnotyomal. Tak jak
w handlu, fadusz i papierowi, gdy złota brakuje.

4. Dla zostania prędko bogatym, nie tak
rozumu trzeba, jak honoru i sumnienia nie trzeba.

5. Kto nigdy narazić się nie chce, na nieupodo-
banie przyjacielowi, niegodzien jest, żeby się kto-
remuś koiwić przyjacielowi podobiał.

100 / 6 Mówić mało i złe, jest to niebezpieczeństwo pro. tuz.
Kow. Mówić wiele i złe, jest to zachwalstwo głupców.
Mówić wiele i dobrze, jest to szczęście dowcipnych.
Mówić mało, a dobrze, jest to roztropność mądrych.

7. Bez Cnoty najlepsza natura złą zostanie,
a przy Cnocie, najgorsza nawet będzie dobrą. Tak
i najniebezpieczniejszy Kon, roznieście ciekła, gdy
go wypuźda, najzurowszy zaś poydzie powolnie
pod cieżdżem, Niedy go umie wstrzymać czuły (ca.)

8. Dla tego najbardziej używamy zornoty,
żebyśmy wyguli naszych nieprzyjaciół. A przede
nie tak

(ca.) Nic naruszonych obyczajów Filozof Sokrates,
otoczony swymi uczniami, napotkawszy raz Fizyo-
gnomistę, natury ludzkie zgadywającego, spytał: co-
by sądził o jego naturze? Ten przypatrzawszy się
Sokratesowi rzekł, iż jest pniak, cielnik, y bestyalokich
obyczajów. Przytomni uczniowie, wiedząc że żaden
z tych występków nie padał na ich Nauczyciela, obu-
rzyli się na owego batamuta. Lecz Sokrates, ha-
mując ich, ztym się odezwiał: Dajcie mi pokój,
bo on zgadł doskonale. Wrzeczy samy albo wiem, do
wszystkich tych złosci mam nader naturę skłonności, ale i ja
cnota utrzymuję y poprawia.

171

nie tak, nie mnoży nieprzyjaciół, jak zemsta.

9. Ludzi mądrych to jest niecierpić, że nie
zawsze mają okoliczności dające poznać, Stupców
zaś większe rzeczy jest niecierpić, iż każdego
czasu pokazać się mogą czynią.

10. Największa troskliwość Rodziców
bywa ta. Co też kiedyś będzie z ich młodych dzie-
tek? Toż nich będzie potym czym się bawą-
teraz (b.)

11. Tym koncem stawia się wszystkie
prawa, ażeby żadnego człowieka własna wola nigdy
nie była prawem.

12. W ludzkim naszym bieżącym życiu,
ciężni bardzo smierci żądają, a między ^{bądź} ~~ciężni~~

(b.) Idąc drogą Diogenes, potrzebował w sobie rato-
wać prociwko uskutecznieniu kamieniami wskazywanego
na szubienicę, a niemożącemu do niej trafić. Długo
przypatrywał się zdała filozof tej głupiej zabawce
młodego Chłopa. Naostatek, chcąc mu dać do zrozumie-
nia, że zproznowanie, wpaść można wielkie występ-
ki, y trafić potym na Szubienicę; mściąc go, dawa-
nie rzekł. Daley moje dziecko! rzucaj dalek kamie-
niami na Szubienicę; Przyrzekam że kiedy kolwiekś o niej
zna fisz.

102 Bardzo cię się boję. Pierwszym, dość podobno byłoby
dodać jedną tylko cnotę, to jest cierpliwość; ale co drugim,
brzeża ich dać nie równie więcej.

13. Człowiakowi pysznemu, a jeszcze bez przyniotow
do śceności iakiej podwyższonemu, to się przytrafia, co
na wypokiej wieży stojącemu: iak mu wszyscy, tak on
wszystkim, bardzo mały wyda się; y czym go więcej
bądźiesz sadzał, tym on mniejszym w oczach wszyst-
kich pokaze się.

14. Ty mnie, Przyjacielu, przestrzegaj zawsze y upominaj,
a ja ciebie! jest to związek cnotliwych przyjaciół. Ty mnie,
przyjacielu, zawsze i wszędzie chwal, a ja ciebie! to jest ban-
da rozpustników.

15. Czełk nieuważny, urazy rzuca się. Czełk rozumny,
nią gardzi: Czełk cnotliwy ię daruje. (L.)

16. Miłosi własna, iak wielce jest szkodliwa, tak nara-
do przelumnia.

(C.) Stawny Bisurmanin Abu Manifach (ktorego
Mahometanie Stawnie nazywają, swym Sokratesem)
w darowaniu urazy, dat przedziwny wszystkim nawet Chrze-
ścianom) przykład. Goy albowiem, od iadnego nieprzyjaciół,
sromotny bez iadney przyczyny doebrał polizack, rzekł do
niego: „Mogłbym zemścić się, y oddać ci zniewagę za znie-
„wagę; ale nie chcę. Mogł bym cię dowieść do Kalifa; lecz
„nie myślę być oskarżycielem. Mogł bym wmych Możli-
„zwach

ich przetrwania trudna. Trzeba więc się oszukiwać tak. 103
 iak rozumna żona oszukuje nie gospodarnego męża; rzadzi
 ona domem iak rozum każe, a w męża w mawia, że wszyst-
 ko podług jego woli czyni się.

24. Złe, gdy ieden musi robić wszystko: gorzej, gdy
 do iednej roboty mierzają się wszyscy. Ieden, cokol-
 wiek Dobrego zrobić może; a wszyscy, najlepszą
 robotę popsuwają. (C.d.)

„Modlitwach, uskarżać się przed Bogiem na siebie,
 „o tak ciężkie moje pokrzywdzenie; wszakże y tego sobie
 „nigdy nie dopuszczę. Mogłbym na ostatek zażądać aże-
 „by Bóg, w dzień sądu swego, zemsuit się nad tobą,
 „o moją krzywdę; atoli niech mnie tenże Bóg nie
 „dopuszcza; żebym miał taką myśl do głowy kiedy
 „przypuszc! Owszem, gdyby straszliwy ów dzień
 „sądu, właśnie w tym pokrzywdzenia moiego momen-
 „cie przypaść, a moja prośba miała tam wagę; nie-
 „chciałbym wnieść do Raju, chyba razem z tobą;”
 „Wszakże łagodność jego y miłość ku nieprzyjaciółom,
 „nie uczyniła ich lepszymi. Takoz umart tenże ich So-
 „krates w więzieniu Bagdatskim Roku 1767. ató za-
 „to, że jego sąsiada do obyczaiów Nauka, wielu się
 „niepokoibało lubo go, y jego Naukę ile mógł pod ow-
 „czas bronił Kanclerz Państwa Abu-Jozef Azter w lat
 „335. po śmierci tego więźnia Soltan Melik schak wy-
 „stawił mu wspaniałą Grob, y przypisało obszerne mie-
 „szkanie, niby Collegium czyli akademię, ató dla tych,
 „którzy

104. to? Gdy nas Fortuna mia, sadząc mniey godnych
wyżej zanos; nie tylko nam złości nie wyrządza, ale
owrzep czyni wielką przystęgi. Barzicy albowiem
upokorzeni byłibysmy, gdyby nie siedzieli od nas wy-
żej tylko sami godni: gdyż to byłoby wtenczas
znakiem, że wliczbie godnych nie jesteśmy.
29. Chora

ktorzy mimo tak wielkiego y ciężkiego przesłado-
wania, statecznie nauki jego trzymali się; aby też
daley ją utrzymywali, y w całym Państwie rozmna-
żali.

(d.) Dawny Grecki snycerz Polyklet, mając robić
perwy Porządek rozkazu Ateńczyków, a wiedząc ich
zwyczaj, że wszyscy zechcą tym orzakiem kierować,
y coraz podług każdego woli poprawować; zrobił
dwa podobne porządki, z których ieden schowawszy,
drugi wszystkim pokazywał, y podług każdego za-
dania odmiany y poprawowania czynił. Postawił
wszy go potym na widok, postawił ten przynim
y ów drugi tajemnie u siebie chowany. Gdy się ze-
szli do oglądania Ateńczykowie, dziwili im ten
drugi podobat się Porządkowi aż pierwszego, (nie wie-
dząc że to był ów, którego oni poprawiali) wszyscy
zaczeli namniemai się y szydzić. Toż Polyklet rzekł
do nich: To, co chwalić, robili sam ieden tylko Ateń-
czyk Polyklet; z czego zaś szydzicie, jest to wszyst-
kich Ateńczyków robotą.

15
19. Chore swe zdrowie, łacniej poratuje bogaty, 105
niż ubogi; za to też, nie tak łatwo na chorobę nabieży
ubogi, iak bogaty. Choroba albowiem, bardzo jest
delikatnego gustu: gdzie obiad z chleba tylko y
zwody, nie spraszy na takie gody; tam zaś przyby-
wać rada, gdzie co dzieńANTA biesiada. (e.)
20. Chceszli mieć pewny y niezawodny sekret, aże-
byś wszystko to prawie otrzymał, co tylko żądasz?
Nie żądasz wiele. (f.)

21 Przetożony

(e.) Stawny z tyłu Książki wydanych Paryski Le-
karz, Filip Hequet, Dziekan Akademii Lekar-
skiej, miał ten zwyczaj: iż gdy do bogatych chorych
był wzywany, odwiedziwszy chorego Pana, wstępował
do jego kuchni, także do kucharza y kucharek
czepiając powitanie: Witam was, wielkich Dobrodzie-
iów wszystkich nas Lekarzy! Gdybyście albowiem,
z bytniemi potrawami, Panów waszych nie truli;
wszystcybyśmy Lekarze, z głodu pomierali.

(f.) Tego niezawodnego sekretu używające Oycie sta-
wnego Łacińskiego Poety Anzoniusza, co tylko w życiu
swoim pragnął, to wszystko miał. Tak albowiem o tym
swoim Oycu napisał pomieniony Poeta Anzoniusz.

Omnia quæ voluit qui prospera vidit, et idem
Oplavit quicquid, contigit ut voluit.
Non quia Factorum nimia indulgentia, sed quod
Tam moderata illi vota fuere Viro
To jest

Wito mu się iak z płatka, y co tylko żądał
To wszystko w swoim życiu pomysłnie odbywał.
Nie iżby miał na siebie hojnie na zbyt Nieba
Lecz że skromnie on żądał, to tylko, co trzeba.

106. 21. Przetożony, barzicy powinien szacować dobrego, niż złego; co glądać zaś, bo day nie pilniey ieszcze trzeba dobrego iak złego. Mniey albowiem źle, że się zły nie poprawił; gorzej gdy się dobry poprawiał. Zwłaszcza że gdy dobry zostanie złym, od wszystkich złych gorszy będzie.

22. Żeby kto mógł równać się z człowiekiem wielkimi przymiotami ozdobionym; nie dość na tym, że widzi w nim niektóre równe swoim przywary; lecz trzeba, żeby też w sobie widział tamtego przymioty. (9)

23. Bąsya młodości w swych początkach, iest to Dziedzie niedorosty; y w ten czas Rozum iest Opiekunem, Także tylko ten Dziedzie dorodnie słuchać więcej Opiekuna nie chce.

24. Największe

(9) Gdy pewni, chcąc poniżyć Wielkiego Filozofa „Dyogenesa, wymiatali mi na oczy, że nie które równe im miał występki; tak, im pomieniony Filozof odpowiedział, zapłauit: Te moje występki pokazują, że ja wszystko to mogę, co wy; ale wy, nigdy tego nie możecie, co ja.

24. Największe atowicka przymioty przymiotami ¹⁰⁷
być przestają, gdy się ku pożytkowi powszechnemu
nie obracają. Przeto dawni Filozofowie między
prawdziwemi przymiotami ludzkiemi, niechcieli
ktasie' piękności; gdyż żaden piękny, nie uczynił
szpetnego pięknym. (h)

25

(h) Dawni Babilończycy, osobliwy wynaleźli
" sposób, ażeby osoby szpetne, mogły korzystać z pié-
kności drugih. Lewnych czasow, zgromadzali
oni na iście mięse, wszystkie panienki, do
zameścia inż doroste; dokąd przybywali y kawa-
lowie, zenić się myślecy. Wyprowadzano na
Ankay, te panny, zaczynając od najpiękniejszych;
y kto więcej za nie do skarbu publicznego piéniż-
dów dał, ten ie za matronki brał. Zostawaty
" się szpetne; za które, nie tylko żaden szelag dać,
ale y darmo ich brać niechciał. Na wyposarze-
nie więc tych uposledzionych wpiéknosci panien,
zazywano. owych piéniędzy, za piéknosce zebranych;
a to znown przez Ankay, lecz przeciwnym spo-
sobem: bo tam, kto więcej do skarbu dał; ta zaś
ko mniejszym porażkiem kontentowat się; ten obli-
bienie otrzymywał. Historie de l'Acadé Royale,
des Inscrip: &c. Tome 40.

100 25. Najniepodobniejsze do siebie rzeczy, umiesz
Kształtnie zjednoczyć? masz Dowcip. Rzeczy do
siebie najpodobniejsze, potrafiasz iedną od dru-
giey odłączyć? masz Rozsadek.

26. Biedę, albo trzeba ^{z siebie zrzucić} cierpliwie znosić.

Trudnie iść, nie zawsze to właszej mocy: cierpieć zaś,
zawsze jest właszej. Lepiej podobno trzymać się
tego, co każdego czasu możemy; niż co możemy
nader rzadko i trudno. Zwłaszcza, że zrzuciwszy
z siebie iedną biedę, kto wie, czy nie siodła nas
druga? y tym samym że już jest druga, bodaj
nie będzie cięższa y gorzsza. (C)

(C) Wiademy w Historji Dionizy Tyrana,
wzrósłszy raz do Bożnicy Towisa, postrzegł
niewiastę Syryjską, w głos zawołał iak najduszniej
błagając modłęć się. Nie przywykły ten Ty-
ran słyszeć ku sobie takich zyczliwości, podziwował
tey Kobięcie za te gorące modły, y pytał się, co
by miała za przyczynę, tak bardzo sprzyjać? Ni-
mato mu tak ona odpowiedziała: „Najtęskawszy
„Panie, jesteś za mego życia, trzech już w tym Kra-
„niu Tyran. Za czasów Pierwszego, miałam iacze-
„rykrowy, y wziót mi on iedną. Tak mnie to nie
„cierpliwij uczyniło, żeś się udała do Towisa
„Coś którego tyle już task doznałam) proszę aby
„go przedko śmiercią skarał. Byłum w tym wystw-
„chana

27 Teden, sluchajce skarg nie na to patrzy; kto ¹⁰²
pierwiej w swym zarzaleniu uprzedzil; lecz kto zle-
psza sprawę, a cz pozniej przyszedł: Inny, temu
zaraz rzecz przyporządza, komu rychlej drugiego ubiedz
udało się. Pierwszy, podobny jest do Pańskiego Domu;
w którym, wiedzą jak kogo przyjąć, każdego czasu:
Drugi zaś jest to wiezna karczma; gdzie kto pier-
wszy, ten lepszy.

28 Nim cokolwiek poczniesz, na te trzy rzeczy
zawsze pilnie uważaj: Czy godzisz? Czy przy-
stoi? Czy potrzeba? Aby jedno z tych trzech bra-
kneto, nie nie czyni. (K.)

29 D.

"wystachana, y ów Tyran umarł. Nastąpił ponim

"Syn jego, drugi Tyran; ale na samym wesotym
początku Panowania swego, wiot ni drugę kro-
wę. Znowu równie jak przedtym bytam niecierp-
liwa, znowu do mego Towisza udałam się, y znowu
byłam wystachana, iż y ten drugi Tyran zginął.

"Potym drugim, nastąpił ty trzeci Tyran, y nie
wiem czy wiesz o tym, że wziął mi trzecią kro-
wę; wszyscy jednak mówią, że się to stało za twoją
wiadomością y rozkazem. Ale mniejsza już y o tę trze-
cią krowę; niecier się; lecz żyj jak najdłużey:
Bo jak tylko po twojej śmierci nastanie znowu czwar-
ty Tyran, ostatnią mnie czwartą krowę zapewne
odbierze." Melanges tires d'une grande Bibliothèque
à Paris. 1780.

29. Do rozpętkiego ztego ten się pewnie poczyna, kto-
ry wzięcie dla siebie upatruje przynowki.

30. Niewinnie cierpiący ludzie, stym się pospolicie
odzywają i żalczą się zwykłym Miałobyć cier-
pieć, gdyby czelek na to zastąpił. Jest uito zdanie
powszechne, lecz mniej uważne. Jeżeli komiecznie
inż niam cierpieć, wół cierpieć niewinnie iak
winnie. Chociaż albowiem z strony karzących y tra-
piących, daleko chwalebniejsza rzecz jest, być spra-
wiedliwie na karę skazującym. Sędzią, aniżeli nie-
stuszenie dręczącym Tyranem; z strony iednak
cierpiących, nie równie lepiej być Męczeńnikiem,
niż Złoczyńcą. (C.)

31. Tęczych

(C.) Godziwość y przystoynosć, przędzy można poznać;
potrzebę zaś każdy iak chce rozciąga: rozumny iednak
y gospodarny człowiek łatwo ją określi. Dawni Filozo-
fowie, aż nadto potrzebę siemiali. Tyogenes, lubo
żadnych inż innych rachomości nie miał, iak tylko
torbę, kiy, y skorupę do czerpania y picia wody;
gdy iednak postrzeżył raz młodego chłopca, gar-
sając wodę z rzeki piącego; zawstydził się, że
niepotrzebną skorupę przy sobie nosił, y zaraz
ją na ziemię cisnął.

(C.) Wielki Filozof Sokrates, lubo w młodym
wieku, myznie tyle razy za Cyryznan wojował;
lubo żadnych wysokich Urzędów w nadgródę
przyjąć nie chciał; lubo raty w Naukach za-
mierzony pierwszy prawdziwy Filozof (iako
onim)

31. Nowych rzeczy, nie odrzucaj zaraz dla

tego, że są nowe: onich iednak, porad= się y
Starych. Chociaż albowiem młode wino ku=
piesz, do dawnych przewie Winiarzów o
poradę idziesz: bo gdy młodego tylko o mło=
dym winie radzisz się y od niego ieszcze go bie=
rzesz, nabędziesz podczas takiego wina, którego
potym, ani pic, ani zbyć.

32 W obieraniu do czytania pożyteczne książki,
piękne piękny rzeczom nie, dowierzasz. To
jest: piękney Oprawie, pięknemu Tytułowi,
piękney Prefacy, y piękney approbacy. Brzywrzysk=
kich tych pięknościach piękna, może być książ=
ka, ni wpięć ni w dziurę. 33. Cierpięz

(1) Piękną ma pozor książki, a nie w sobie do=
brego nie mające, przyrównał Pliniusz do wpa=
natych owych Egipskich Kosiół, na ktore
patrzając, rozumiałbyś że w nich wielki iaki Bo=
zek, albo sam najwyższy Jowisz mieszka: wszę=
dziej zaś do środka tych kosiół, nie wchodził
na Ołtarzu, tylko albo bociana, albo węża, al=
bo kota, albo mysz; których zaślepieni Egipcya=
nie, za Bogów czcili, y tak kosztowne Kosio=
ły im budowali. To pliniusz Książę zaś wszyst=
kich Mowców Cycero, sam o sobie świadczy iż
na pięknym Tytuł iedney książki, szpetnie się
raz zawiodł. Była to książka napisana od iakiegoś
Kleantera

142. 33. Cieszysz się² swoimi plotkami, wszys-
kim kradł u Lana zepsowates, y sam tylko
wnim zostates. Prawda zaś wygrał, ale tylko ie-
szcze do potowy. Przyczynwszy albowiem Lana
do słuchania plotek, staraycie się koniecznie daley,
zaby żadnego innego nie było na świecie plotkarza,
tylko ty jeden: bo gdy drugi równy tobie w tym
rzemiośle znajdzie się, równie cię z łaski Pani-
skiej wyrzuci.

34. Masz głowę garcową? pij potgarcową.
Masz potgarcową? pij kwarłową. Masz kwarłową
pij szklanką. Masz szklankową? pij kielisz-
kiem. Masz tylko kieliszkową? nie nie pij. (m)

35

Kleanthesa, pod tytułem pozornym: O sztuce
krasomowstwa: Czytał ią, ciekawie. Cycero, ale
ciekawości swoięj mocno załował. y takie o tej
księdze dał zdanie: „Napisał Kleanthes Księ-
gę O Sztuce Krasomowstwa; ale tak ią napisał,
że kto chce, aby nigdy nie mógł gęby otworzyć,
niech żadney inney księgi nie czyta, tylko tę.
„Scripsit Artem Rhetoricam Cleanthes, sed
sic, ut si quis obmutescere concupierit, nihil
aliud legere debeat.”

(m) U stola Aleksandra Wielkiego, gdy duży
kielich (bywały, zaś Aleksandra kielichy, za swia-
dectwem Diada: Sic: czasem aż do dwóch garcy)
idąc kolejno, przyszedł do sławnego z mądrości
wymowy Meza Kallitena; odstawił go zaraz
od siebie. Zaczeli przypim siedzący ostrzegac

12 ten

35 Tak cwiez wobybaczaiach twoiego syna, iak ⁴⁴³
 chciataby twa zona teraz zebys ty sam zmłodu
 byt kiedyś cwiezony. Tak też wychowny twoią
 corkę, iak sam zażdatbys dzisiaj aby twa
 zona, wmtodosi swej byta nie gdy wychowana.
 36 Wstydziś się, że masz za tobą stugę odartego:
 a nie wromasz się, iż masz poddanego nacyego?
 Mniey atoli jest szkodliwa na grzbiecie stuzace-
 go tata, niż pusta poddanego chata (C^u)

iz ten kielich idzie z ręki samego Alexandera; on
 zaś im na to odpowiedział: „Niechże mieć spra-
 wy z takim puhaem, przy którym wykrzykniesz
 wesoto: Vivat Alexander! trzeba potym smutno
 krzyżeć: Szukajcie Lekarza! (Nolle se, dum
 Alexandri poculum ebiberet, Esculapio indigere.)”

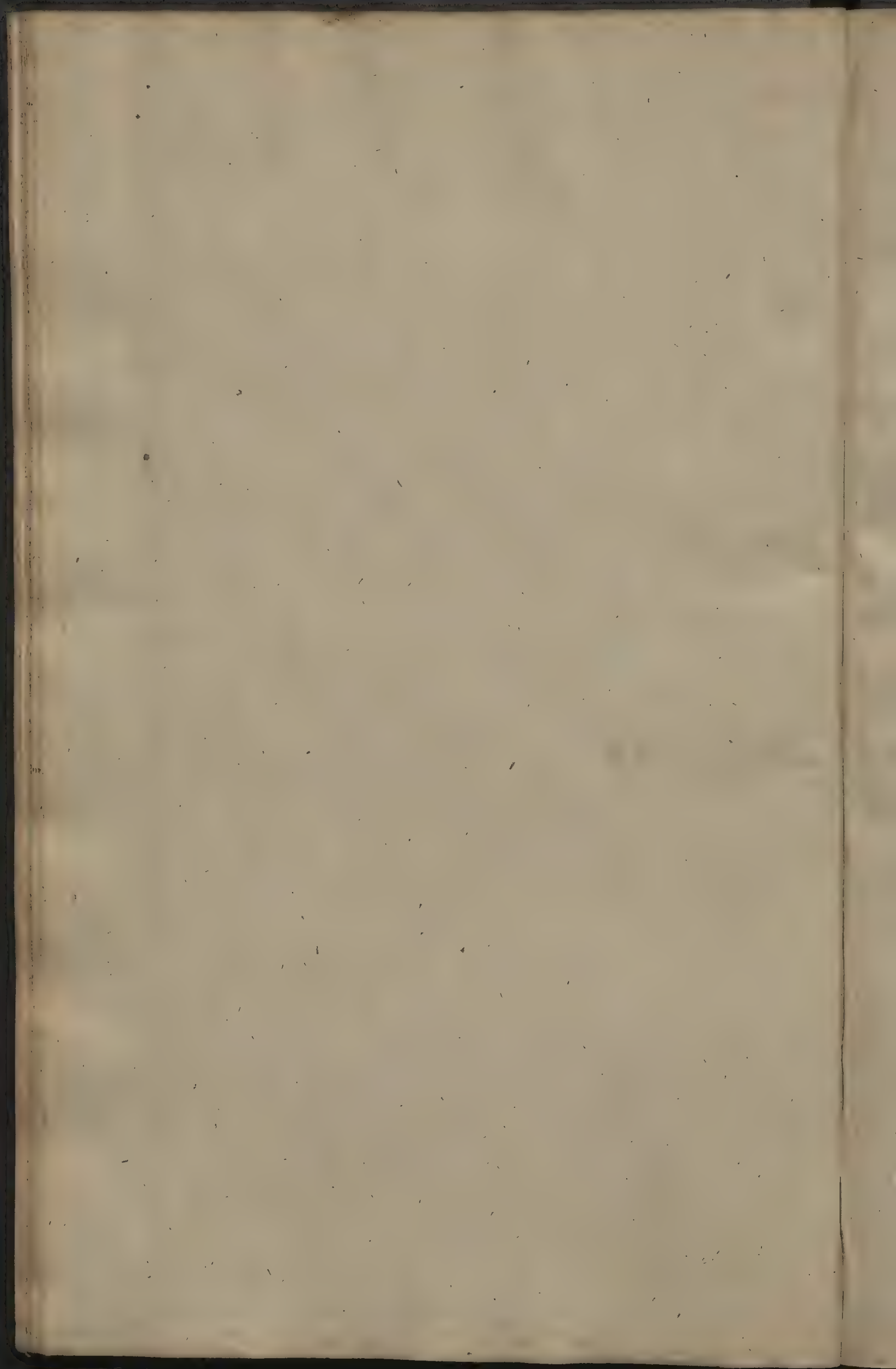
(C^u) Ptolomeusz Lagus, czyli Soter, sławny król
 Egiptu, y ieden z Największych Następcom na
 Monarchię Alexandra Wielkiego, zwykt był ma-
 wiać: iż niemasz piękniejszej y prawdziwszej Tronu
 ozdoby, iak poddani bogaci. Sam zaś, tak skromnie
 bogactw używał, że gdy wielkie Obiady dawał, re-
 bra do stołu od swych bogatych Panów pożyczat.
 Omiełit się raz ieden z Dworskich, y wymawiał
 mu, iż wale nie przypoi, że poddani, bogatsi są, niż
 Monarcha; lecz na to Ptolomeusz tak mu przy-
 powiesząc odpowiedział; Było dwóch podróżnych,
 „ieden, bardzo sam silny, ale konie miał słabe;
 „drugi nie miał wiele sił w sobie, lecz konie u
 „niego były silne. Pierwszy, zając swoię wta-
 mg

~~Prz~~ "własną mocą, w blocku ugrzęzł, i tamże został:
"Drugiego zaś, chociaż w sobie starszego, doraźn
"złota silne konie wyrwały."

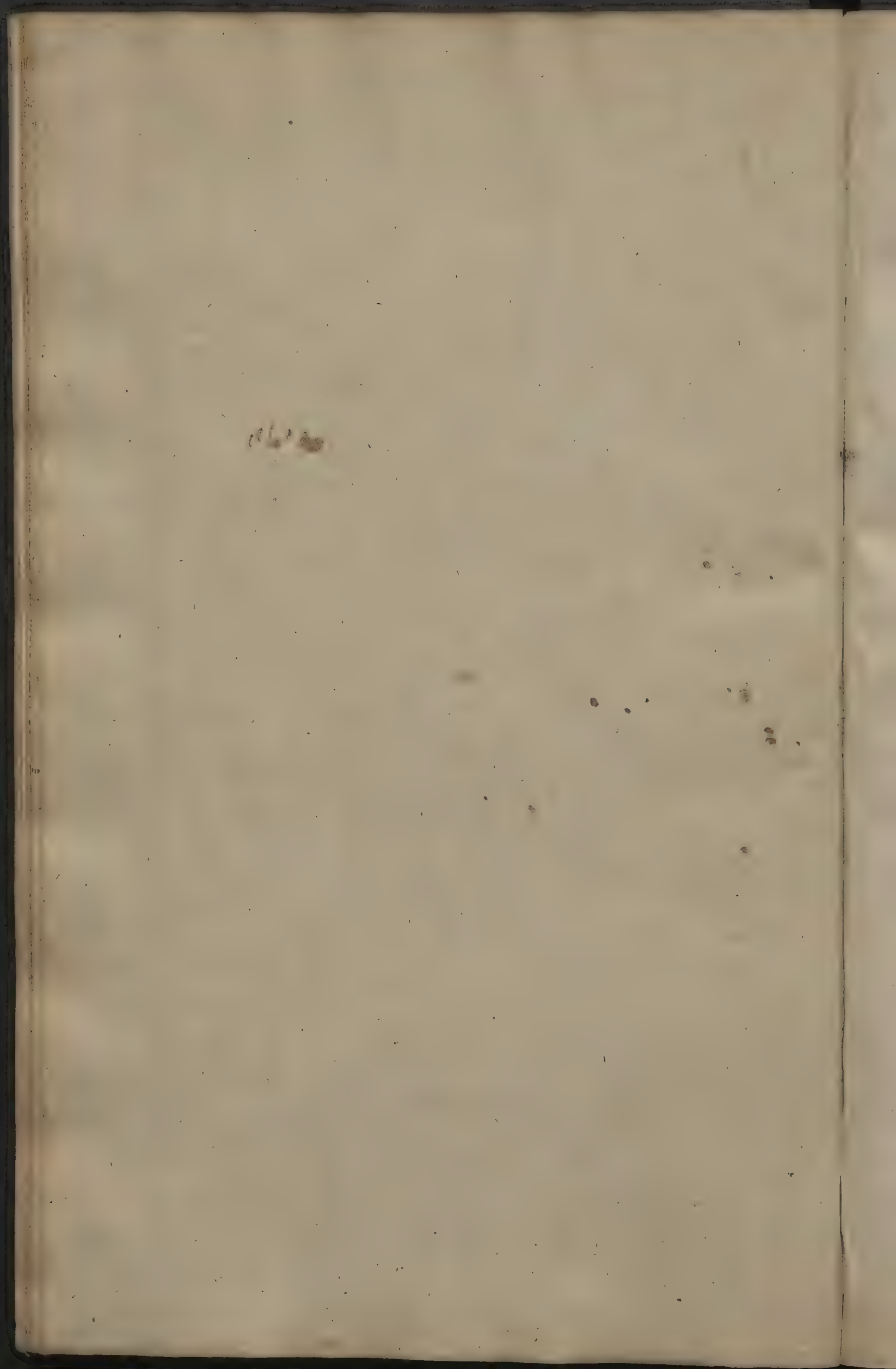
[Faint, illegible handwriting throughout the page, likely bleed-through from the reverse side.]

Punkta i oskarżenia od XX
Jezuítow Portugalskich, przeciwko
Margrabiemu de Bombal sądownie
Podane

Ano Laco Margraf de Bombal, oczerni-
wszy Jezuítow srogimi potwarzaniami, żadnego z nich
nigdy nie pytał, ani examinował; a tym samym, prze-
ciwko wszystkiemu ludzkim y Boskim prawom,
spowiem do pokazania swej niewinności, pomierzo-
nym podawać Zakonnikom niedopuszcz. Co
wszystko w szeregu niżej pokaze się.

2do Z jakiej przyczyny, do księgi pod tytułem:
Relacya krótka, na język włoski przetłumaczona,
wydrukowana, y po całym Rzymie rozrzuco-
na, przytoczył Nótę, opisując Jezuítow, iako
najpierwszych Hershów buntu w Porto, zoko-
ńczoności Komisji na Wino d'Alto Duoro
wzrętego; chociaż Postani tam oó niego Komi-
sarze, po ścisłym szperaniu uznali iawnie,
iz najmniejszą ciei winy, na tamecznych Je-
zuítow nie podał?

3to Cennu i teży Noie potożył, że Teruici,
przez swe intryki, Familij Krolewskiej między
sobą porozmili, y Dwor cały zaktowali: gdy
żyjące jeszcze naysłodziejże wiary osoby, wie-
dzą dobrze i świadczą iż to jest iedyne potwarz?

4to Na takich dowodach zasadzając, gdy przed
całym światem ostawił Teruicow, iż oni iawny
Handel prowadzili, y otwarty Bank trzymali,
dla zgromadzenia niby niezliczonych bogactw? wie-
domo też jest, że tenże Margraf, wprowadził wto
Kardynała Taldanka iż wydał Pismo czernioce
nader stawę Teruicow, gdzie każda prawie tego zakonu
osoba, odmówiona była, albo w postaci Bankiera,
albo Kupca: gdy zaś podówczas Prowincyał Teruic-
ki, udał się zaraz do pomianionego Kardynała, pro-
sząc o wymiennie osób y pieniędzy, gdzie te nie-
godznie handle czynił się, aby mógł takiemu zgor-
szeniu zabiedz; nie miał na to Kardynał odpowie-
dzieć nie mógł; to to pisać musiał co (jak inż
wiadomo) powyższy częć Margraf de Pom-
bał dyktował.

5to Co zaprzeczynę miał przypisać Kardynała
Patriarchę Don Emmanuela iż zakazał Teruicow
stukać.

stuckai powiezi i karai; lubo tenie Patryarcha
oświadczył przy wielu świadkach przed moym spo-
wiednikiem, że nie zdroznego byłych Kaptanach nie-
widział, owszem bardzo ich zawsze szanował, tak
dla ich gromtownej nauki, iak y cnotliwych oby-
czajów?

Bto Wypnieniwszy w Dekrecie przeciwko wiado-
mym exekwowanym Panom, iż trzech Jezuitów wcho-
dziło do tej (pretendowanej) konspiracyi: czemu tych
Kiezy na pytania nie brat, ani ich odpowiedzi
z odpowiedziami owych Panow nie zmorit: lecz po
wydanym iaz na tychże Panow Dekrecie, kil-
kz tylko godzinami przed ich exekucyją, do więzie-
nia tych Kaptanow dopiero wziąć kazat?

Tmo Zaco wypnieniwszy wnanienionym Dekrecie
trzech tylko Jezuitow, iako winowaycow; wlat pro-
szym dniwieć, w Bismie pod tytułem Dedukacya
chronologiczna, znnow na innych trzech więzie-
niu zostających, też sztrazelnicy winę włożył:
a chociaż przez ośmnaście lat ciężko tych Ka-
ptanow więził, nigdy iednak obym występku
nie examinował ich ani pytał?

Pro

800 Czym dowiedzie (co w Dekrecie, y owykoiz-
dze Dedukcyja Chronologiczna potwizyt) ze Jezuiti
często odwiedzając Xieżeja d' Aveiro y Xieże d' Ave-
iro Jezuitow, sekretne znowy, między sobą niewali?
Czemu tych Jezuitow, przez tylu lat w iznieniu u
siebie mając, otych częstych odwiedzinach y sekre-
tnych mowach (tak iak y o innych rzeczach) ni-
gdy nie examinował ani pytał się? Wzyszy, ktorym-
kolwiek znaiomy był Dom pomienionego Xieżeja
y Kollegiatych zakonników, dobrze wiedzieli, iż to była
iędyna potwora. A do tego, wszak Margraf de Bom-
bal, wzytych stug tego Xieżeja wiele examinow-
wał, a nie ktorych y na tortury brać kazat; a
przec, nie na nich, przeciwko tym Xieży niewy-
męczył.

gno Niech teraz dowodzi, ze Xieże d' Aveiro, czę-
sto ugrzeczat, do Xieża Tymoteusza d' Oliveira Jez-
uitu w Kollegium S. Antoniego (iak Margraf de
Bombal twierdził) niezkarzonego? gdy iawnu rzecz
jest, ze iak tylko pomieniony Jezuita od Dworu był
oddany, nigdy w pomienionym Kollegium nie mie-
szkat, y nigdy na krotki nawet czas tam nie postat.
Zadat też, tenze Margraf de Bombal, drugiemu
Jezuicie, Xieżu Jozefowi Perdigo, iż gęste odwiedat

wizytę

wizyty od Xizguia d'Aveiro w domu Brożessorow J.

Roche; a ten Jezuita, nie w tym Domu, ale win-
nym od dawnego czasu stale mieszkał.

11mo Chciałoby Jezuita Portugalscy byli winni;
zaow inni, w Afryce, Ameryce y Azji tegoż Zakonu.
Mitygonarze, a to z rozmaitych Narodow tamże znay-
dujący się, y nie niewiedzący, w się działo w Portuga-
lii, wszyscy byli zabrani, do Portugalii sprowa-
dzeni, y podzielnym więzieniem przez tyle lat tra-
pieni? a nigdy także nico nie byli pytani ani exa-
minowani.

12mo Wiadomo, iż Xizgu d'Aveiro, za rozkazem
Marquiza de Bombal, był brany na ciężkie tor-
tury. Wiadomo też, iż tenże Xizgu, po odbytym
torturach, przed swą karną exekucyą, iawnie
wyznał, iż cokolwiek podczas mojej tej Konfesa-
cy przeciwko innym Lusitańskim Panom, prze-
ciwko swoim Krowym, y przeciwko Jezuitom
wyznawał; wszystko to z mojego boku fałszy-
wie mówił: y przeto usilnie przedmięcia pro-
sił, ażeby ta jego Retrakcyą, wyrażoną była
w jego Kryminalnym procesie. Zaco więc, tę
retrakcyą Xizguia, w Procesie jego opuszczono?

12mo

12mo Niech raczy pogodzić swoje iawne Kontradyk-
cje, w Dekrecie y Dedukcyi Chronologiczney wy-
razone: gdzie na jednym miejscu mówi że Jezuici
chcieli, aby pomieniony Xiążę miał najwyższy rząd
Królestwa, dla czego też wszelkiemi sposobami prze-
szkodzali, ażeby zaślubienie dzisiejszey Monar-
chini Naszey, a podówczas Xiężniczki Brazylijskiej,
do skutku nie przyszło. Na drugim zaś miejscu twier-
dzi, iż Jezuici byta myli, założyci Fundament
swoiey Monarchii Jezuickiey; do czego, że pomie-
nione zaślubienie, potrzebne im zdawało się, prze-
ciwni swemu intencyi, toż zaślubienie do skutku
przyprawdzili.

13mo Niech nasztatek powie Margrąf de Bome-
bal, wezyc go kiedy obrazili na miazgotku, y na
zdrowia zabrali; do piana na nich puszkwiłow,
tak w Łużycku, iako y zagranicą, wielu hoynym
nawet dalkiem zachęcał; pod ciężkiemi kurami
zakazując abyżaden, na obronę tych Xięży, nie
nieśmiał otworzyć? Powtórę: Co on miał przeciw-
ko Świętym z Zakonu Jezuickiego, gdy modlił się
o Świętym Ignacym y Zycie Jego, od Kościoła J.
potwierdzone, y wiatym Kościele Bozym po wszyst-
kich

wszystkich Kraiach używane, kazał z Officium tegoż Świętego wyrzucić; J. Franciszka Borgia'za, zakazał patronem Królestwa nazywać, wszystkich też tegoż Zakonu Świętych, na wezwanie do Księcia J. Rocha z dawna odnawianych, rozkazał Malinowski, w rozmaitych Zakonach habity przelam przestawić? Naostatek: Wezwał mu zawadzać, do Cnoty, y pobożności zachęcające Duchowne książki, od Jezuitów dawno wydane, y odzwierzednoscia potwierdzone, które, Margraf de Bombal, po całym Królestwie zakazał: na ich zamięcenie, dał wszelką wolność wprowadzania y drukowania takich Ksiąg, które przystoynne obyczaiem, Chrześcianańskie cnoty, prawdziwej Religii, a tym samym, y tron, z gruntu obalaty y niszczyły.

Stawna, aż nader Luzytański Margrafa de Bombal Sprawa, już się tam w-apres-tym. Miejsce zakończyła. Ten Margraf; iak wielkie za swych niegdy w Luzytańskim Królestwie Brzodów, Szprawa podziatat; wiadomo już jest o tym już lat wszystkich. Wiadomo też jest, że gdy za panowania dzisiejszej Monarchini Luzytańskiej, oddalony on zaraz był od Brzodów tamczesnego

ciemnego Królestwa, niezliczone przeciwko niemu
krwawe zarzuty oskarżenia; a to o tyle tysięcy nie-
winnych Obywateli, części na publicznym Te-
atrum przez katan exekwowanych, części z bogatych
Dobrą gotowych części z Ojczyzny monachów
wygnanych, części na ostatek wrogim w podziemiach
lochach więzieniem przez kilkanaście y daley
lat męczonych; między temiż tak nieszczęśli-
wemi osobami; znajdowali się bracia nawet Kró-
lewscy, tudzież wielcy w Państwie swym Xiążęta,
Najzaczynięsze Panny Biskupi, Światli, znay-
dawniejszych Familii Obywateli, Zakonni-
cy na ostatek y Panny Zakonne; iż tu nie nie wspo-
mnę o dwóch prawie tysięcy takich samych Jezuitów.
Uznawczony zaraz był na to Łódź, z najwy-
borniejszych Łodziów złożony którzy przez kil-
ka lat nad tą tak wielką Sprawą siedząc, po pil-
nym wrzecz całego wyprzesaniu, tak na ostatek (jak
dawniej już publiczne nawet wiadomości gło-
sily) iednomyślnie dali Decyzją; iż wyzwo-
dzą za Rzecz Margrafa de Pombał, exekwo-
wani, wygnani y w więzieniu trzymani; byli
całe nie winni. Powtórze że Margraf de Pom-
bał, jest wielki kryminalista; a tym samym,
godzien

n. godzin publiczney y przyietudney Korporalney kuryi;
Mając tak, w ręku Decyzję, Krolowa Luzytańska,
myślita przez cztery Miesiące, co ma z tym Margra=
fem czynić? Wotata Sprawiedliwość przeciwko tak
wielkiemu Kryminaliszie; lecz Miłosierdzie wotato za
nim, iako więcey niż osmdziesiątletnim starcem, ciężkie=
mi przytym chorobami, dawniey zarazliwym trądem,
a teraz (iako publiczna Gazeta Cudzoziemska głosi)
srogim po całym prawie ciele paralizem na śmiertelnym
tozku złożonym. Dosta więc ta litościwa Krolowa (w
takowych ~~wotakowych~~ okolicznościach) za Miłosierdziem,
darując temu ~~niez~~ prawie umiarkowanemu Kryminali=
szie, Kary Korporalne. Wszakże nie ubliżyła y sprawa
wiedliwości, ponieważ go godnym tych kar, publicznym
Wyrokiem ogłosiła: takowe albowiem ogłoszenie, miere
sama przewyższa; gdyż iako pewny Francuski Poeta
dobrze napisał, iż nie wrzku Mistrzowskich być
(Co to wielu niewinnych, nawet od samego tegoż Mar=
graфа podkuta) lecz na Mistrzowskie ręce zastu=
żyć iest istotna y prawdziwa hańba: Le Crime
fait l'honte, & non pas l'Echafaud.
Ten Krolowej Luzytańskiej Dekret, iako publicz=
ney godzin wiadomości, cały tu ktadziemy:
Dla

Dla słusznych przyczyn mnie przetożonych, zdało mi się, iż na me usługi Królewskie nie przystało, aby Margraf de Lombar, sprawował Daley Urząd Sekretarza Stanu do Rządu tego Królestwa.

Dla tychże przyczyn dałam mu tylko rozkaz, ażeby oddalił się od Dworu, y niedział w dobach swych de Lombar swawych. Wszakie nigdy nie tego niepo-
dziewała, ażeby po tak jawnym łaskawości mojej ku niemu okazaniu, miał się ona to odważyć, iż z przyczyny niektórych przeciwności w Sprawie Cywilney przeciwko niemu rozpoczęty, smiał użyć ptocho tej okoliczności, do czynienia niegodziwej Apologii swego

Ministrowstwa; co zapomniał mi y zakazałam przez mój Dekret Dnia 3. Września Roku 1779, wydany.

Edm. też kazała mu odpowiadać na ciężkie przeciwko niemu zamieszczone stawki; nie tylko on usprawiedliwić się nie potrafił, ale owozem z odpowiedzi jego y z Inkwizycyi czynionych, Sprawa jego gorza jeszcze po-

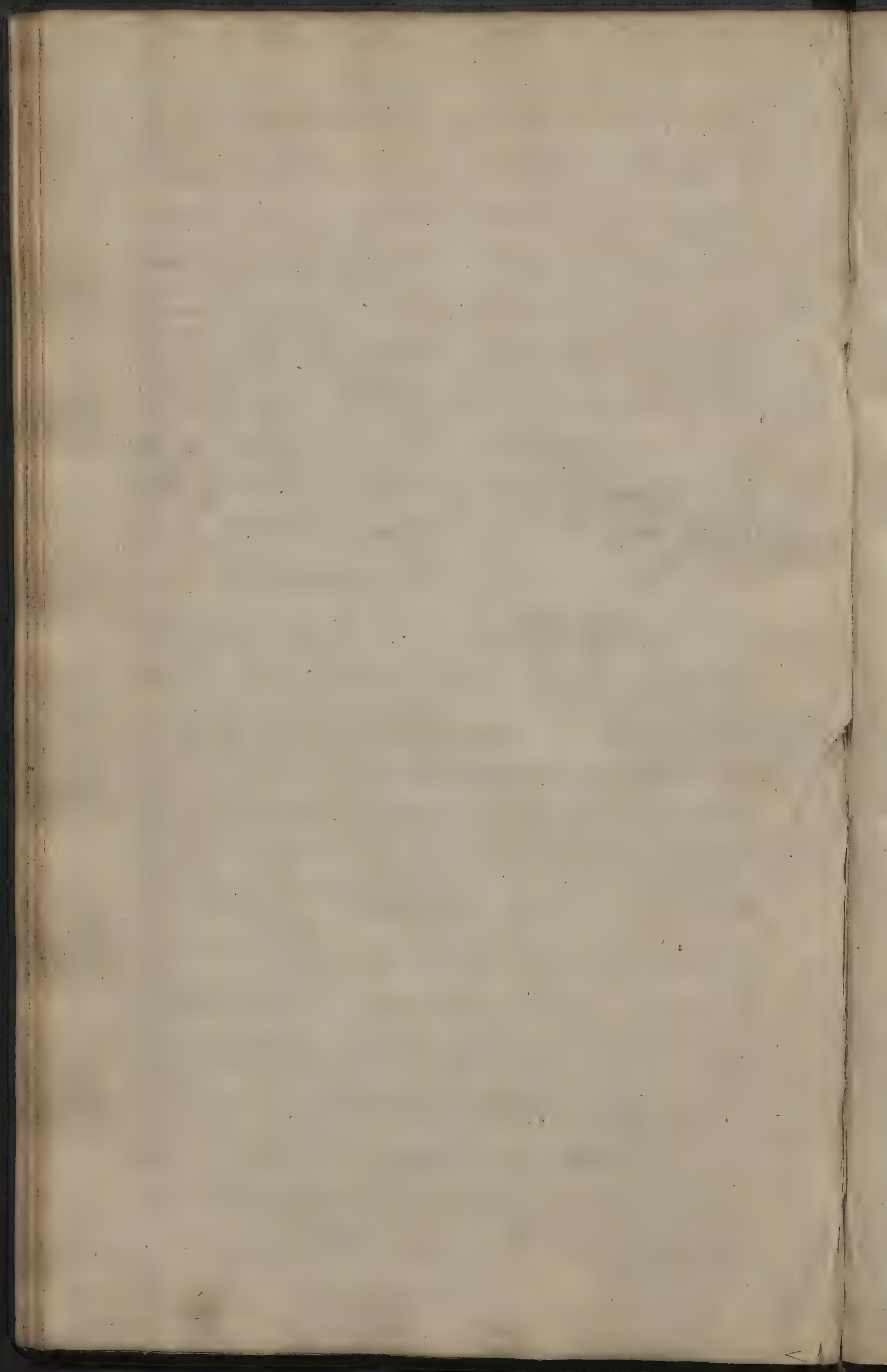
kazała się. Wyznaczeni zatem odemnie Sędziowie, zakończwszy ściśle szperania w całej tej Sprawie zgodnie decydowali: że Margraf de Lombar, jest Kryninalista, godzion publiczney y przykładowey kary. Z tym wszystkim, mniemając wzgląd na jego

wielką Starość, y na ciężkie słabości, przemierstwu
Mitonnardzie

62

Milosierdzie nad Sprawiedliwość; y niekazanem
do skutku przyprowadzić owego Dekretu; z wturzenia,
ze pomieniony Margraf, brzydząc się sam swemu
występkami y Kryminalami, prosił mnie o łaskawe
darowanie. Leczym dobra moia wola jest, abym go
uwolnił od Kar owych Korporalnych, które miał
ponieść; przykazując mu przystąpić, ażeby oddalony
od Dworu mieszkał o mil 20. aż do dalszej mey
woli. Zostawiam wszakże watości sprawiedliwie pro-
cesy, które do niego nieś mógł, tak moia Korona
y mój Skarb, iako też inni Obywatele, aby im przez
przynależnych Sędziów, dobra y rzeczy przez tegoż
Margrafa niegdy zabrane, były wroczone; szkody
z tego wynikające nadgródzone, y procentu wypłacone.
Moia albowiem łaskawość Królewska dotędy nie
dąży, abym Margrafowi de Pomfal darowała tyl-
ko te kary, które na ciele swym przez Sprawiedliwość
ponosić miał; nie zaś żeby pokrzywdzeni od niego, szkody
iakoż na majątku ponosić mieli. Przeto, tak memu
Przedzielnu, iako wszystkim pokrzywdzonym Osobom,
zostawiam się wolne dochodzenie swych krzywd na
majątku tegoż Margrafa, tak za jego życia, iako y
po śmierci. Tak ma rozumieć mój Senat y Dwo-
ru mego Ministrowie &c. Dan w Patacu Zulus
dnia 16. Sierpnia Roku 1781. Królowa. m

DIJEJE POLSKIE

785

czyli

Przypadki znaczniejsze

w Roku 1778.

Z D. A. R. Z. O. N. E.

Rozpoczęte w Roku przyszytym 1777.
zamieszanie między Portą y Rosyją, z po-
wodu wyśadzenia dawnego Hana Tatarskie-
go Dewlet Guerny, a obrania innego Salim
Guerny, tudzież rozprawia się w tym
z Wojskiem Rosyjskim, dla utrzymania
independencyi tychże Tatarów Krymskich
od Porty gdy podobnie zamieszanie w Mat-
tanaach zaczął się, z rozkazu Porty
Achmet Bey był wysłany, na przykawie
nie tegoż hrabi Hyspodara; lecz zamiast
brać go dwu świętego Hyspodara Mat-
tanskiego do Carogrodu przystaną, przed
Bramą Buraim uwięziono y Delwet na
niey przypięto następnicy Hyspodarich Ho-
spodar od Porty tylko listnie otrzymał
odpuszczenie

286 O spuszczeniu Win swoich, ktorzy
się przestępnicy do puszczenia nie-
wdrzyli: wstąpił się iednakże wze-
misko wyraznemu W^o Suttana Pana
swego zalecać na poddanych swoich,
nad popolitą rządy wnieść to pod-
wone użyskanie podatków. Gdy iednakże o-
bywatele Maltanocy na lat dwa by-
wotni od nich mieli. Nad to lubo mu na-
kazano być, żeby do Magazynów po-
granicznych pewną ilość zboża hołotę przy-
stawił, iednakże tym rozkazem smiał w-
zględnie na konie widział go Porta z
całą Familiją do Stolicy swojej, aby-
się w niej sprawił z postępów swo-
ich, ale y w tym opór y nieposłuszeń-
stwo polecał. Wiedząc to strawny zo-
stał. Nim nowy Hospodar Maltanoli do
krajów swego z Carogrodu ujechał o-
przed miał na pozegnanie Audyancy
u W^o Suttana, gdzie mile był przyjęty
Gale był do Gaspowa przybył tenże Hospa-
dar
tak

1402 Po buntowanych Tatarach Krymskich
Partya po kłzue kolegow, miasta y wie
opuszczony, między gory ucieta odoy
sho Rossyiskie rozmaitym wzbogac
uś sie, szlonek tak iz pięknego fo
nia za jednego rubla dostac można
było. Jawnie się pokazało ze Turcy
weszli byli w ten rozniek; przeto Han
poddanych y statku tego narodu po
wieszowac zaczął.

Po ułharaniu Horstow ostatniego
bunta, gdy reszta przeciwney partyi
uyrzata uśilnie przygotowania do
re ligze Generał Prochorowski dla przy
wrócenia powszechny spokoyności sty
nił, tak się onemi zatrudzył ze uszy
sy obywateli bron dżygi. Tym spo
sobem Tatarowie ze uśilniej uyza
li się sposobności uwiązania się z Por
ty sąsiadzie toż narody Tatarskie
widząc że w Krymie uśilną odmia
nę poszły za przykładem swoich kole
gow y Rossyi z uśilnością uśnają.

Lecz Forta nieuspokoconym blizim 217
 patrzac na talowce w Krymie przez
 Rosyja rządzenia sie, wystawila z
 swej strony inozego Hana Selim Guera
 pod elciastem Bauciaray gdzie pora-
 zonym zostal y uciekly ratowac sie
 byl przymuszony

Gdy tak niepomyslne interesu wiod-
 ly sie Rome w Krymie wystany byl ka-
 pitan Basza zezsuz Woysha Turci-
 liego. Na uoparcia owego Hana Selim
Guera. Ale skoro przyblizyl sie ku Kry-
 moris, od kryta sie zdrada, churata,
Mołach a to tym sposobem. Wleci-
 lu uir szudach rosluzy Forty opak
 byly porzty a z tier ceryurista zdrada
 uidsze sie dala, na Zanuk Albein for-
 mendancii Winyph pod Trapezantem,
 zepromudzonych ktory mimo kilku-
 brotnych ordynansow, aly na popar-
 ci sprawy Selim Guera celi nacy-
 chlyozie byl spiszozyl z cetermi suemi
 sitami, na maysze udnah zatrzymatsie
 pety, ar na ostatku potkala ottomianska

320. Partya ta była, która miała w
Dywanie y całej Stolicy bojaźń y za-
mienie spraisła. Pożądził się zaraz do
mystai' d'radcy przeżorny kapitan Ba-
sta wszelkich urzę wrył przynajmniej y
fortelow na powzięcie całej ohydnej wia-
domości. Nieustraszył zaś wcale wielkiej
rudy audyem staranem, sam dniem
y nocą przebrany częścią ludem wrył
chodził, częścią wodą puszczał się
śledząc szpiegowania przeciw do kry-
mii nocą dożacy Stalk w służbie pe-
wnego Tatara znalazł wronzeli y tre-
ma listami, uszytkami od Murata i
lach pisanemi. Wpierwszym Generał
Poznowskiego upomniał ze całym so-
bą o pokoy stara się, ażeby Rosya
bez krwi rozłania krynem władai mo-
gła, Dzielniac mu przytym za przy-
stanie sobie 3000. Drugim listem is-
tawczy "miejscu do krynem Hanowi
stwierdził swą pomoc przyrzekał
wrył podziękowanie, za przystanie.

Dwie
G

Dwie Dziewięćny y inne niektóre sre-
 sy. Trzeci na koncu List wspomniany
 mu Zalik Alibaisi na miyszu staroży-
 tazywat. Wydano do tego Komendanta
 od samey Forty rozkazy ekurat przy-
brymat, cialo sie to pokazal dzytna-
 nia samego tego Komendanta y zudne
 go listy niewychodzily, procz tych, kto-
 re od ekurata Mołach odbierut. Ze pro-
 udo trzy listy tej ze samey ręki cis-
 ze Kapitan Basza Alu Suttanow
 pokazat ekurat Mołach przedednim
 był zaraz na wygnanie wystany cialo
 Duchowna Polska niestracit wprawdzie
 ydax, daleko jednak podobno iey nieuris-
 nowi.

Nalei Dalsze w krymii były między
 Rosyą y Portą ottomanską obrotu w d-
 szym opisanu w d-ze.

Na porzątku Miszaga Sydzia Ro-
 lu niniejszego 1770 król Jmci dla usku-
 tudnienia za czasem procielu dawno
 zagranego, względem zrobienia mapy
 krainy Polskiej ciału naydoskonalszy

222 Z obserwacji astronomicznych wy-
stał Gm. Kręda Bystrzyckiego Astrono-
ma swego, a niektórzy miejscowi iahor
zastanowił od Putan w kilku innych
Miejscach, że i zynit obserwacje y
onich ze opisanie dokładne za brad

W tym ze Miesiącem za staraniem
Krola Gm. i zely Rzymski Obywatel-
le, by samy horzyci zażywali w lu-
dzych krajach, iahor w Polsce na Sey-
mie 1760. przez konstytucyę wzgły-
dem Prin. Otzu do miazgnow pozostaw-
statych, po zeszytach z tego swiata lu-
dzimciach w Państwach onych ze wz-
chwalonej ludzomcom jest opatrzo-
na nadestad w tym czasie a Dworne
Francuskiego obadziaga wzaimno-
si Delaracya następująca

Delaracya Krola Gm. Francus-
kiego zawierająca z misionie Prin-
cadiu fawore Rzymskiej Polskiej
Wydana R. 1778.

Ludwik z Bozy Lasu Krol Francuski

J. Nawarski wzy. Słom. litery niemieckie
 zey Deliberacyą wytae będa podwre-
 nie gdy prot. Sm. y R. p. t. d. P. o. t. o. l. e. a. k. o. n-
 stytuacya Sejmu agitującego w R. 1760.
 litery thomazienne autentyczne jest przy-
 tawone w Altabach z nowa Quis cadu
 relative do macatliw tych ludzoziem-
 iow, litery by w Paristwach R. p. t. d.
 umarli y postanowita, aby wydane by-
 ty Sukcesorom zmarlych od cięwozy D. i.
 i. t. a. z. e. z. e. tych se Sukcesyj, litwa za-
 trymana l. g. d. z. e. w. y. t. o. w. z. e. i. z. e. a. k.
 w. y. t. o. w. p. i. e. n. i. e. d. z. a. k. n. a. p. r. o. f. i. t. D. i. e. d. z. i. a.
 m. i. e. y. s. c. a. t. e. y. o. w. f. t. o. y. m. c. i. u. d. z. o. z. i. m. i. u.
 z. y. c. i. a. d. o. l. i. o. n. e. z. y. z. t. y. m. u. d. n. a. k. i. w. a. r. u. n-
 l. i. e. m. z. e. b. y. s. u. k. c. e. s. s. o. r. o. w. e. a. d. z. y. w. a. l. i. z. y.
 w. i. z. a. d. e. z. a. m. i. e. r. s. o. n. y. m. t. r. z. e. c. h. l. a. t. d. l. a.
 o. d. z. y. s. t. a. n. i. a. p. o. m. i. e. n. i. o. n. y. c. h. m. a. c. a. t. l. i. o. w.
 o. z. e. g. o. g. d. y. b. y. n. i. e. m. i. z. y. n. i. l. i. u. t. r. a. c. a. z. u. s. t. a.
 l. i. c. p. r. a. w. o. z. a. k. t. a. d. a. n. i. a. p. r. e. t. e. n. s. y. y.
 c. a. t. a. s. u. k. c. e. s. s. y. a. m. a. n. a. c. z. e. i. a. d. T. i. s. e. u. m R. e-
 g. i. u. m. z. a. n. a. s. z. e. z. a. m. i. e. r. z. e. n. i. e. b. e. d. a. i. p. o.
 z. w. o. l. i. t. y. c. h. s. a. m. y. c. h. p. o. z. y. t. h. o. w. p. r. o. z. y.

124 Sprawiedliwą wżeciennosci Obywate-
lom y poddanym Rzeczypospolitey
Polskiej litowych doznacze nasz pod-
dani w krajach tejże Rzeczypospolitey
na tych przyczyn y innych nas do-
tych pobudzających chęć oraz dacie
dowied Narodowi Polskiemu naszej
wżeciennosci aby przez pewną naszą
wiadomość zupełną moc y powagę
królewską y niniejszą Deklaracyę
Rzecz naszą podpisaną oznaymi-
my deklarowali y rozkazali oznay-
mujemy y deklarujemy y rozkazu-
mi y chęci y podobna nam się aby
wotno było wszystkim poddanym Rz-
eczypospolitey Polskiej, księstw lub
innym, nie czyniąc różnicy zapisu lub
dane czyto Testamentem czy donacyą
za ważną y prawną w miejscu mi-
słania ich uznając, wszystkim To-
warzyzom y pieniędze debita activa y
inne majątki ruchome y nie ruch-
ome które znajdować się lub należeć

Gm

Im będą w Francji widzieć się 625
 ich ich ich ich ich ich ich ich ich ich
 lub przez Testament wyznaczeni Le-
 gatarzy y ktokolwiek będzie mógł ma-
 wa swego dowodzić mieszkańcy w
 Państwach Panowania naszego, lub
 z ludu inąd przychodzący, chociażby
 nie był pożyty w liście Obywa-
 telow naszego Panowania mogli też
 przeszłody odbierać wspomniane ma-
 iactli y rzeczy ruchome y nierucho-
 me, mające wolać osiadać Francji lub
 też, chociaż pominięte mająctli y re-
 czy lirołstwa wywiesi.

A zatem wspomnieni Poddani Kr-
 czy pospolitey Polskiej, ich Plenipo-
 tenci y Mandatarzy ich opiekuni Pu-
 ratores mogli upomnieć się o wspo-
 mnione mająctli y rzeczy odbierać i
 y rządzić się nimi lewirować z nich
 należycie dowodzić tyłko prawa swo-
 je y pisać do naszego Króla lub
 komu będzie prawnie należało dziesięć

126. Części uchy wspomnianych Subus
sy i majątkow, czyto w rzeczach
czyto w nieruchomościach podług stawn-
ku uchyńonego zgodnym sposobem
miej przysięgłych z obu stron wyzna-
wanych albo pomimo wszelkiego ma-
wa Statutu Edyktow zuyżaiu y
Quo caducum temu przeciwnego lito-
ści znosiemy in tantum tego potrze-
ba. Chemy aby wspomnianym pod-
danym Rzeczypospolitey Polskiej
nie wolno było upominać się, o skut-
ku poga Polakow, tytko przez, szat-
 trzech lat rachując od dnia lutor-
go będzie o wnieńszeniu śmierci y
gdyby nie stawili się, w czasie tym
po mienione mobilia et immobilia opre-
dano na nasz, pożytek na relewizy-
uą naszych Prokuratorow w Star-
bi, lub za staraniem arcybiskupich
stad y sądzących duchodarni na-
szemu z tym warunkiem że zniesie-
nie Quo caducum favore Obywate-
low,

y Poddanych Gwoli Jmu y Rzeczy pospo 627
w tej Polskiej nie będzie znosić praw usta-
nowionych przeciw wywozzącym się z Kra-
ju z obu stron poddanym a mianowicie
Edyktów y ustanowienia publikowane-
go w naszym Hofie iusturii które zabiera-
ją podległą tamże wyrażoną z Hof-
iusturii naszego wyprawdzać się bez
naszego pozwolenia Bo tak się podo-
bać Nam: y aby to było rzeczą zgruntow-
ną y staty zawsze hazardyśmy Pięć
naszą miy Dzięć Dan Fontainebleau
Dziwiącego Novembra Roku 1777 Lano-
wania naszego Czwartego Roku 1751

Na koniec tegoż elizacja doszła
do Warszawy wiadomości iż książę Jm-
ci Aleksy milian Grot Elzitor Bawarski
zapadłszy na csep z tym się poru-
wał światem wnosy Bo na 31 Grudnia
1777 w Roku wieku swego 51.

Do smutku diażcia Elzitora Bawar-
skiego nowa w Europie między rozno-
mi Potęgami pretensye mającymi

420 Do tegoż Elektorstwa wszczęta się
lekka, zastawia gdy wiadomo że
jest jedno z najzamożniejszych Elektorstw
Różny dochód onego aż do szwajc
Millionów Lódych Rynskich Dochodów
tegoż też od cesarza Fról. po-
zawagane w R. 1763 na pot. u-
spokojone były, przez dobrego sp. Ele-
tora Ekonomią. Wzrostła Bawaryja
przez Landmilięć użycie pokoiu
12,000 mieszkańców. w potrzebie zaś, aż
do 30,000 wyciągnąć może.

Znaj pierwszą tedy prebencją do te-
goż Elektorstwa Bawarskiego o-
dwadza się cesarzowa Jem. Fról.
wa Ałgierska &c.

Znaj pierwszą tedy prebencją do
tegoż Elektorstwa Bawarskiego o-
dwadza się

Cesarzowa Jem. Fról. Ałgiers-
ka, dnia 18. przestętego miesiąca gdy
wydała deklaracyę prawa swe do
Bawaryi obywatelską, której tak jest
treść

traci Permiwar Prudenciemu y ~~289~~
 wszelkemu Bogu podobad się
 zycia tego doczesnego zadowolac do-
 szereg slawę bez wątpienia wierności
 Najciśniejszego Elektora Chadyrniki-
 ana Jozefa, Kierzącego Wyższymi i niż-
 szymi Bawaryi; przez co Linia Al-
 sha Wdychelminska cale ustala za-
 tym wydziałem w zgodzie, iż mo-
 cą Inwestytury Daney w Roku 1426.
 Kierzącego Albechtowi Austriackiemu
 przez Cesarza Zygmunta wystali
 hrabi y Powiaty w Wyższym i niż-
 szym Bawaryi, tudzież w wyższym
 Palatynacie Kierzącego, y które posiadała
 Linia Traubingska (pod tymczasem
 zastawia przez smierć Kierzącego Bawar-
 skiego) na nas teraz y na Dom nasz
 spadły. Przeko za rzec przydzwoitę
 osę Dzielni wyśtać naszego Nay-
 hochanszego y wiernego Franciszka
 Hrolu de Friesel Pana na Quatenberg

430. Naszego z Sambelana y Kon-
sularza aktualnego, oraz Konsula
a Pana aby ialso Konsularz o-
biął sobie y Powiat na Nas y na-
nasz Dom spado. Czekamy więc
tasławi y honoru, ale wszyscy
tu pomienionych Książów Loby
ialnego, którzy stana, bądź li-
witne, bądź liwshone bądź całej
których inne, zaraż nas y naszych
naszyców, do brzołnie uznali po-
dług powinności swoich za surych
prawnych y jedynych Panów o-
siedziących nam w ich winny
wierności, y postawienstwo miarow-
ie przez wygonanie publiczne, nam
przyjęci y obciążenie zwyciężonym
obrzydliwym winnego poddania.
Spodziewamy się, że żaden ni-
oprze się tej naszej Najprawied-
liwszej Deklaracji y naszym rozka-
zom: przeto wraim obciążeni wsty-
tliw naszą chwałę nalez obrotu.

Price 1/4

Przed wspomnianą Deklaracją dn. 1/31
lutego Węgierskiego, zaraz po śmier-
ci Króla i Królowej Miliana Leopolda
Józefa Ferdynanda Elektora Ba-
warskiego zaraz w siedem tygodni
zob. przy tróbach i Gottach w kło-
nach i kłótniach i Potężnym E-
lektorem i dożeno, iż rządy Ba-
warskiego Państwa, obejmui Kró-
le Karol Teodor Elektor Palati-
nus.

Dem Austriacki popierał swą
pretensję do Bawaryi, wystat ra-
tek miast tamże znacząco uwyśha
Cesarz tego Komisarz Cesarzowski do-
nost. i Towarz. i Ministrem Rzeczy
Publicznych. Ze tego Cesarzowa Jęmy
proponowa, udytał pro przyłączenia
z Królestwem Elektorem Palatynem
swój pretensje do niektórych Po-
wiatów Bawarskich, i Strakowa
i Lindelshum w Szwabach użga-
go tak i Cesarz Jęmy moją kap-
itulacyi swojej Elektowi zlecił,

1782 celi niestroni suernu Itali de Hartig
nazwanemu na ten koniec Komisar
rowni, arzege w Kassa sya Powiaty
pod podacze pod Lennozi miano
wice Landy rufstuo Leuchtenberg y
Hrabstwo Wolstein litore nalezaty
do zgastego teraz Domu

Ogłoszone talze okomonyat Hig
zay Geymfa. Elektoroway Wdoway Sa
shuey, w librym ugwodzi swoje
prebenaye, do niektorych Dobr. po
cip: Elektorze Bawarskim, to jest
do Landygruftwa Leuchtenberg do
niektorych ziem do lennozu nalez
acych y do 13. millionow pozycz
nych pod czas wojny trzydziesto
letney od Domu Bawarskiego do
mowu Austryackiemu. Co do arty
kulow pierwszego, wiadomo jest ze
Landygruftwo Leuchtenbergske weszło
do Domu Bawarskiego, miaz pte
zenska, poniewaz, w Roku iszere
1612 dostal się Kiazciu Bawarski
mu Albetowi VI w powagu po skutyl-

de
Zemie

Donie tego, y od tamtego czasu za- 483
wsze miane było, za lennozi zensky
Terz samro ma sie rozumie y o-
inoych krabstwach do ktonych kuz
z na Elektora Wilowa czynito pre-
tensye. Lecz co do trzeniego Asty-
lietio to iist do 13 Millionow. sty-
stora nas wzy, ze ta Summa po-
zycona byla w Roku 1620 od El-
kymiliana i Elektora Bawarskie-
go, Cesarzowi Ferdynandowi II. kto-
ry temi pieniedzmi utrzymat sie
w Czechach, y wyjedzt z tamty
Andonyha Elektora Palatyna, kto-
ry chciat sobie przywlaszczyz to
ksiostwo. Cesarz chacy sie, wy-
ptaci z tego Dugu, ustapit Domo-
w Bawarskiemu Palatynat wyz-
szy i Hrabstwo Cham, odebrane od
Doma Palatynskiego Potym ustap-
pienie, ustanowiono Traktatem
Westfalckim, zely Dom Bawar-
ski zrzekt sie wszegatlich pretensyi

184. Do 13 millionow Trużeni od pra-
widła się powozek, i ber z id-
ney klauzury, ale wyrażono jest w
tymże Traktacie że wprzypad-
ku zgaszenia linii Adiklowskiej
Dom Palatynski wchodzi w Pospisza
czyli tego Palatynata wchodzi mu-
siat zaspokajać wszystkie pretensye
i prawa któreby kto mógł mieć
do tego Kraju.

Na czyniono także pretensye
za dobro wolną umowę i zgodę
licz Palatynus szczególnie Domo-
wi Austriackiemu łącząc między na-
kami Dunajem Niem i Lira Kraju
i przez tego i s. w górnym Palaty-
nacie podzonych Gschick lenności
ustąpił którym Pospisza Cesar-
skie odzyska na tych miast obiz-
ty. Przeciwno czynionemu temu po-
działowi Bawaryi podaty stanem
Leymu trzy Dwory Bipsowski i
Berliński i Drezdeński Dikturaye

Protestująca się w Dnie w Sta- 435
nach Imperii w dalszym czasie nie
nieurlovió y Austria przy swoim
zaborze Bałkanyj pierwszy utrzy-
mała się.

Dnia 12 czerwca od Porty Otto-
mańskiej Posel Naman Bey przy-
szedł prosić chlebiec od Dnia 14
Sierpnia Roku 1777 aż do 12 Marca
Roku 1778 przy Dworze Warszaw-
skim przetywszy na powrót do
Carogrodu wyjechał. Przez cały
czas swojego przetywania, umiał
on Azatykować powożę, z Europej-
ską grzecznością poindnać, a oświad-
czonych sobie przyjaźni y ludźli-
wości, tak był wdziękny y czuły iż
z swoim w Namiestniku Przejazda-
m z zadością prosił się wy-
jechał zostawiając po sobie pię-
ny przykład tak przyzwoitych o-
byczajów, jako też świętego Religii
swojej. Zwłaszcza w postach y

186 listhołkotnych w dzień iawni sa-
wet odprawowanych modlitwach
przepisow zachowaniu

Dnia 25 Maria wsam dzień
Zarastowania i datki Ray. wif. ied-
ną zwiellik Zaliana swego w
Polsze i Dob utracili & Jm. Xiędz
Skolarum Piarum przez smierc Jm.
Xiędz Anto: Honarskiego, między
Dnioma Bracia dawniej w tym Za-
lonie Zmarliemi najstarszego —
Dnia w zayz rzuczonego 25. przedte-
go chistiaca Maria w Rudomia
w Roku wielu swego 83, zycia
Zalonnego 67 stanu Kaplanskie-
go 59. Z tego swiata zesatego Na-
rodzit się z pruzaczney w froli-
stwie naszym Familii Dnia 11.
Listopada Roku 1688 lat niezapet-
nych 10. majoć opasiewicz swiat
wstępit do Zalonu Skolarum Pi-
arum w dzień w Miłowiznia Ray-
suziszey Pany Dnia 15 Paźpnia
Roku

Roku 1711 na kapitałach posaż 437
 ony został. Dnia 1. Maja Roku 1719.
 Rektorem różnych Domów polubli-
 krotnie asystentem. Prowiną i ra-
 ztę: posmieni zaś sp. Of. Kiedza
 Komorowskiego na Prowiną alsture
 zmarłego tenże ten urząd: y nie
 potym żadnego urzędu niechciał
 przyjąć: bawiąc się i idąc zyciem
 świąt bliwym y bogomyślnym cze-
 go świadkami są nie tylko Domy
 Zakonne w których mieszkał ale i
 wrystlii Stolicy Królestwa kocio-
 ty do których na szeregulne wozy
 stości albo częste nie są. Na od-
 prawnia który by był był przy-
 chodzie mianowicie zaś ugięz czad
 do kociołtow rozmaitych Zakonów
 z których nie żadnego nie wyraziły
 udrżenie sistry przy czni zostawał
 czyniąc zarile ich osobami umouy?
 i które on nazywał przy mierz du-
 chowne: aby ieden na drugiego przy

430 Świętych Offiarach y cłodliwach
pamiętał a nay bardziey po śmierci
kwestwa Zaliczonego wielki był za-
wsze miłośnik y calow nie tyłkay, nie
wodził się zaden nigdy nie-
postrzecht aby wytworzyć y swiato-
wości calo okazywał ale raczej
bardy nie znałszy go rzekł, iż to
calis do klasztornych postug przy-
ięty Brat Zaliczony: a to prawi-
był Konarski był tytu Kolligow Re-
ktor był tyle razy prowincyi Asys-
tent był Prowincyat! Opochorze tego
częsta to było namieniem, iż ci nie-
nawet naymniejszey chłuby w nay-
mniejszozey nawet oholidnosach
nie się wystrzegat y męto cho-
wał przed Dziurcią iur let y rok
piędziesiąty kaptanstwa tego słon-
czył się a tym samym drugie py-
mieye dla niego przypadły nigdy
on iednak na odprawienie tej tak
radłuy krowy stości namowić się
nie dał

Niedat' a to idy ni cali sam przy- 189
 znat sie przed idnym swym y so-
 bu podobnych Zalonnym osob wil-
 lum przyjacielom) iz w tym nawet
 Duchownym obrazku obawiat sie
 iedney chet pliwosci umart'ni z
 choroby zadney, ale idy ni przy-
 nad wylona syiem Zalonnym
 y martwionym starosci iakoz odpra-
 wicze reholucye Duchowne Spu-
 gnaego ostatniego Dnia. niezwy-
 czayna wzut starosci y zara z bli-
 sko swa smierci przepowiedzial a
 tak w sam Dzień Zariastowania chci-
 thi Boskiy wyszedl z tego zla zy-
 telnego swiata dla odbrania sto-
 lotney oway niedrody wiezney
 zaplaty od Chrystusa Pana Praw-
 dzwym Zalonnym obiecaney len-
 tium accipietis uitam eternam Pos-
sidentis

chciay tak wielkimi y tak liczne-
 mi bacz Dobremi, bacz ztemi) wieka
 wego cale naszego wilu nawlucza

140 O ta też jest nieposłownia, iż powsta-
te przeciwko swej angli, Guze a-
merykańskie Osady iako między nad-
powruch mniemanie i podległości
wybity się, Już Europejskie cko-
ciarstwa czyniły z tą dźwignią
swoją Ameryki Północnej przyłączenia
a publiczne pisma dają iay nowe
nazwisko Rzeczy Amerykańskiej
Najpierwsza Francya za Dzia-
panie Ludwika XVI odwa-
żyła się przyznać, i dźwignię tym
Amerykanom: iak nigdy za Staw-
nego swego Henryka IV w podobnej
okoliczności przyznała Holendrom
czyli zaś y kiedy Anglia iako wy-
powi dźwignię Francji roznie o tym
mniemania były a nawet y iakto-
dy, wszakże trudno było zgadnąć co
się stanie, Taenicy zaś przypominie
co sunie do naszej dobrej pamięci
stało się gdy te dwa mocarstwa
przez lat prawie osm szersze ray
mied

52
przed w Ameryce y w Europie od 1741
Roku 1740 aż do Roku 1756. między
sobą bitły się nim sobie wojnę uro-
czyli na ostatku wypowiedzieli. Pod
temczasem do Roku 1754 stawny
Dziwisy Amerykanow General
Washington (i tego jego uni. Zabu-
rem samym nazywali) białe w biał-
stnie Angielskim Północnym
wielką sobie stawkę ułożył gdy
wiedney potwornie Francuzow zbit
a w drugiey (wielkiej nierównie ni-
przyjaciot. ludy obojczy) przed
ugodę tak z tej łoni szeregowiecy-
brną, ale tylko zdat

6 Dnia 21 kwietnia Roman Bey
Pasz. Turckiej przez Dniest. prze-
prawił się którego Gm. Pan Ka-
szelan Kiowskie, równym od da-
wał Baw. Chocim skiemu obzad-
kiem jako go przyjmował, y dany
sewny odebrał podług przyznan
Re. Chocim Genow obitadai

442 Książki Polskiego dostatek z Anglii
uradowości iakże i z Katołikow Rzy-
mskich na Radzie Londyńskiej po-
stało szereg i y pomysłnie Oryg-
gadzie się wspomnieć, gdyż to jest
stała, Epoka Państwa Angiels-
kiego.

Najprzód Jerzy Saintle ade-
zował się najpierwszy aby pra-
wa Guilelma III przeciwko Katołikom
Rzymskim udułowane były i misione do-
wodzić iż te prawa Barbażasłum Du-
chem tebrze nie były dla Katołi-
kow Rzymskich są ołowne, ale dla
całego narodu angielskiego nader uży-
tne iakże albowiem one pogodzie mo-
żna z owym angielskim prawem, którym
się tak bardzo nad ona zasłużyła to
jest iż porozumieć dla wszystkich o-
bywatelów wolności? Prawdaż mo-
żna on dalej: że te prawa przestają
po wyższej części mieć siły skutek
ale nie przestają Katołikom przeszkadzać
y szkodzić a najbardziej uszczuplić nie

przekazano Anglię za wstydźdau y przed 443
całym światem sromocie, az polu ni-
będą na zawsze uwolnione y wygło-
szone Wywodząc potym wierności
tychże katolików Rzymian, którzy
do co wcielili nie byli statycznie po-
kazali, gotowi są y nową iście wierno-
ścią przysięgą całę najwierniejszą
potwierdzić.

Wspart go w tym zdaniu naj-
stawniejszą w Anglii Prawnik na-
zwanym Dunning rozważając w-
szelętności niegodziwości Prawa
tych. Anay przed Podług tych Praw
gdy katolicki Kapitan postrzeżony był
iz naaku Duchowne dać lub kazania
mowa dla tych katolików, jeśli jest
Anglik na umiarkowanie ma być
składany jeżeli zaś ciężkość ka-
rany powinna być śmiertelną Mo-
żesz być obojętniejsze prawo? Ka-
na tak druga wdzona jest na to
czego się ciężkości ustąpić prawnie
może.

144 Jakiem albowiem sposobem utrzo-
mac się może kapitan od Nauli, gdy
to jest jego Wzrostem y takim ob-
wzglęciem? Namy y Inny Brze-
kie Prawo iż gdyby syn litewego le-
kolika Rzymliwego wychowany był
za granicą tym samym traci Prawo
do wszystkiego Dobr swojego Ojca; lito-
we ma zabrac najblizszy Królewski Dy-
sydent Jest ze coś mowit tenże prze-
tworniejszego spraciedliwosci y sa-
mej naturze, iak odbraca Ojca naj-
drozsze od Natury ma dane Pra-
wo aby mógł Dzieciom swym da-
wać takie wychowanie iak najle-
piej rozumie dla nich? Jest ze też
co niesprawiedliwszego y okrutniej-
szego, iak gdy syna utratą wszyst-
kiego Dobr kaszą za to, iż on był
Ojcu swemu postawny albo usłu-
żnych rzeczy w litowych; choćby
chciał Ojcu oprzeć się nie mógł.
Jeszcze tak że przytoczył nie ludz-
ki

24
lic Prawo ze gdy ktory katolik 1745
Rzymowi zastat Dystryktem iuz
on tym samym, nayblizszych ciek
usporow do Dobra katolikow od mu-
ciwszy pierwszym w tym polow-
wieksze ma byc do ich obicia
Apriere katolicki Rzymscy w tych
nawet trudnych i zniegodnych ob-
ciarnosciach, zadnemu z nas niewsty-
pili w swoj lu frowie wskaza

Przypominat tez co przytaczal
tutaj Praw moim Biskup Burnet
o to z tego sie one wiodly i z podry-
wienia bylo w Narodzie Angielskim
iako by Dwor Londyński wchodził
do tego co w traktacie Dylswilliam
na stronie katolikow Rzymskich
nawdawał sie przeto nam leniwo-
te Prawa dla doznania iak w tym
Dwor myśli potym chciano iak ten
Froulet umlinge ale minister owe-
go czasu, ten Froulet uchwyciwszy
iata swa moia uchwyciwal y dz

496 Do końca do prowadzić a bali sta-
nety te. Prawa na ten czas kiedy
ich najmniej potrzeba byłoby. Nie daj-
my się: mówić dalej, że byłoby w
Anglii taki moment, który tych u-
staw potrzebował: teraz uważając
ten moment daleko upłynął od kri-
tycznych czasów.

Poszedł zatem i Prokurator
Generalny przywołując inne bali-
ze owego czasu. Prawa przeciwko
tym, że katolikom, które wzięli-
śmy z ław synów z pod postu-
piństwa swych Rodziców. A za-
tem domawiać się, aby nie po-
wzięli tylko z tego iardma kato-
lików Rzymskich wypręgano i z-
rezy uosobliwie owe ustawy były ra-
zem z łapowaniem.

Odegnął z dania m. d. Lord Be-
auchamp i innych wielu: a zatem
ten bali wielkiej wagi interesu ka-
tolików Rzymskich, nie tylko
w tym,

Wtedy Szlachta i szlachta i szlachta ¹⁷⁷⁷
mówili ale y w drugiey udomys-
nie jest przysięty —

Guz tedy ow fanatyzm wprawo-
wiernych katolikach do tąd trwając-
cy. Tiz byli byt inney religii i zd-
wali wiec go uir liway w sebie uir-
pau niepewniem: rozważywszy spra-
wiedliwość Dla naszej religii w on-
nych Państwach czynioną ustae ro-
cale w imprezjach ludzich musi.
bo uszczęśliwienie hrain uir ludzich
mieszkańców, bądź różney religii nocy
urzęcy zależy czego uir sama Polska
dozwadza, ze przez dozwolenie Li-
berum Exercitium, innyom religiom by
najmniyszo tym nie szkodzi

Znalazła Prawa w Roku niniey-
szym 1770 z okoliczności przypadają-
cego Sejmowi Ordynaryjnemu uirnego
Wydziału Uniwersat'na Sejmie
przed Sejmie Poselskie w następu-
jących Słowach e Panistaw August.

440 Wziem Wobuella jest stożko dla
naszemu polaka w tym narodzie
Polskim wychowanego y z poszczod-
ka jego wolności y Dsami na tro-
nie osadzonego powinności me-
zawsze przed oczyma y na pa-
męci Prawa y ustawy narodowe.

Należy zachowanie y Eklezj-
ach z Rady Niewstaćia Pry-
boku naszym od czasu sejmu
Praw tego zaigai lub przypadai-
cemu Ordynaryjnemu Seymowi w
tym Roku myśi obracać: rzadza-
szę, byż sądziemy tym uniwersa-
tem naszym do nieszczęsnym Wo-
jewództwom, ziemom y Powia-
tom ze za miysie seymow nasz-
czami ekkiaszto nasze Rzymsko-
katolickie wiodzące, y gdy przy san-
ctum konfederacyi Generalney w-
czasie ostatniego Sejmu moe kon-
fedyracyi Seymowej mające w tych
stawać.

Konfederacya Obcyga Nar-
dow

86

Dow pod Parzenstwem nas fro. 1776
la gdy zbieranie się wieden dzień
wymilow. Deputacich. y Poset-
stich był pręgi no w Roku tera-
niejszy roznych inwolucyi, nich-
emy y postanowiami, ze gdy zwa-
domozia. Rady niestaigay Uni-
wersaty wychodzi będą naj pier-
wszy Sygm Ordynaryng, ter o-
prazyl termin Sygmilom przed
sygnowym wadney Dawnego zwoy-
czaju w pierwszy Poniedzialek po
w Niebo wzicieu Kaystretszey Pan-
ny a termin zarzad Sygmie w pier-
szy Poniedzialek po Sygm Michale
no uasozawie die 11 Obis.

1776. Sygm Ordynaryngm ter-
min Dawniejszy to jest pierwszy Po-
niedzialek po świętym Michale a
Sygmilom Posetstich w pierwszy po-
niedzialek po w Niebo wzicieu Kay-
stretszey Maryi Panny jest przywo-
wany wiec ze zarzad Sygmie dzień
Pazdziernika przy alternacie Lasli.

48 Na Prouny, W d Lito a Seymi-
hom Polskim Dzień XVII Sierpnia
wrypada oznaymujemy ze Stan
Rzeczy pospolitey jest do wze za-
cnyim Woiwodztwom ziemiom y
Powiatom znacomy y czego do do-
brego rzadu niedostatek czego do ie-
dnania winney taki stawnomu nie-
gdys krolstwa w Europie kon-
sideracyi Potrzeba zdaje jest ze traci-
tanda na tym Seymie tu nie prze-
stawamy, lecz gdy zacie Woiwo-
dztwo ziemie y Powiaty do Stan-
lugi Poselskich Mzow Obrad-
stwem Dolnym zastawionych y od-
mynowanych interesow dalekich
a samo uszczelnienia Oryginaly
przed Orygina macych, z po-
między siebie wybracy z kominam
mielb bydzie tacyi starania kro-
lowie wzawadzanie iak nayurzy-
liczniej o Rzeczy pospolitey. Tym
czasem spolecynego Obradczynich
wych

uych y wszystkich od Pa. Boga do 181
bra zainym Wiewodztwom Lic-
mion y Powiatom y część ten Uni-
wersat nasz, aby do wiadomości pu-
bliczney przyszedł po Godach Pa-
raffach y miyściach zuryżaynych
publikować zalicamy.

Na koniec tegoż kłiszący wy-
szedł Uniwersat Króla Jmci
za zdanion rady przy bole-
nego nieustającego względem ad-
lucy Delectow w sprawach
pomniejszych: których szacu-
nek wyraźnie okazujący się
jest trzech tysięcy złotych Pol-
skich nieprzełożon Procep ich w-
ialicychoturik przydyfuyi do-
stacielnie otrzymanu odład
rozpoznaniu Starostwów lub
ich urzędow proprio districtus

15. Należu być, bez żadney de-
krebow ich appellacy.

Drogi uniwersał wyda-
ny był usilnie saluacy-
cy y zabiegacy, aby były
lasy w foronie go William Xie-
sturi Litewskum pustoszone
nie były, często przez nieo-
strożne zapalania często przez
niepomiarłowe y niepo-
rządne wycońniania

Ow tym czasie przy szła
wiadomość y Paryża do War-
sawy iz etiana Fran-
szek arocet de Vestaire przy-
szagny zambelan grodzki
uden ze Czerwiku ekzow
aliudernij

Akademij Transylleij Dnia 153
30 c. kaja w 84 Roku i pet-
nionym y lalku etlic sea-
cack uriku sucego z tym
sie pozegnat swiatem Wypo-
mniony wulki tego uriku
Oliwiof iak zy cie prowa-
dzit y potym iaka tego smierci
nastapita w następuia-
cym po ożsici opisanu, czy-
telnika ile w potomnosci
docego wiadnoci pragne

Opisanie Krotkie Zycia Woltera
stawnego Filozofa.

Francuzek Maria Arond de Voltaire, narodzil
sie w Paryżu Roku 1694. co zw. do dnia, czyli do Lutego
czyli

541 czyli też 20 Listopada, nie wiadomo, ponieważ
na medalach tego obie te daty kładą. Gdy jednak

Właściwości swojej był porównaniu z wody
tylko ochrzczony, a w misiecy liśta kato-
lickim obrzędliwym Ceremonie Chrztu do-
petnione, więc w dzień urodzenia może
być 20. Lutego, a dzień 20. Listopada należy
do Chrztu publicznego.

Uczył się w Paryżu u Jezuitów w Collegium
Ludwika Wielkiego, iako sam upewnia w
liście Do Młodego de la tour Rektora tam-
cznego Collegium pisany: = Przez długi
czas bywszy edukowanym w domu od cie-
bie rządzonym = żywą mam pamięć nie tyl-
ko żyć ale i umierać na tonie kościoła kato-
lickiego Apostolskiego Rzymskiego. Inżel
w tymże liście = mój w Retoryce Professor X.
Porrée = zapewne mi tego Młodego Droga będzie
pamięć; godziny Leheyiego były to dla
nas godzinami rozkoszy &c. (b.) I w drugim
liście

83

Liszu do Pana Berger pisze: = Upewniam 155
Jezuitow o tej mawie o której wiedzieć
powinni, że to nie jest moim życia sposobem
o mych zapomnieć Dobrodziejach, y o tych
którzy się do mojej troskliwości przyłożyli
edukacji.

Zmowa zaraz wydał się w nim dowcip
wielki, z datny dowcipy, thiego, osobliwie
do wierszów. We 12. Roku uczęcał się z da-
rzyta okazyja dać poznać, wiatu swoy
przymiot.

Lotniarz pewny Zastigcy wozpitału In-
walidow, chce podać supplikę wierszem
Delfinowi Synowi Ludwika XIV. w ktore-
go służył regimencie, prosił Profesora
o Zlobienie. Ten wymowny się sam za-
bawq, nastręczał Ueznia Woltera który
tak dobrze napisał, iż czytano wiersze
z podziwieniem w Saryżu y w Wersalu.
Są zaś te:

Digne fils du plus grand des Rois
Lon

15. Son amour & notre esperance

Vous qui, sans regner sur la France,
Regnez sur le coeur des françois.
Souffrez-Vous que ma vieille seigne,
Par un effort ambitieux
Ose Vous donner une étrenne (des Dieux,
Vous qui n'en recevez que De la main
On a dit qu'à Votre naissance,
Mars vous donna la vaillance,
Minerve la Sagesse, Apollon la beauté:
Mais un Dieu bienfaisant, que j'implore en
Comes peines,
Voulut aussi me donner mes etrennes
En Vous donnant la liberalité.

Toż podolsku

" Codny synu troła wielkiego
" Nasza ufność, Kochanekiego.
" Berta Frankow choi niepiastujesz,
" Nad ich rednak sercem Królujesz.
" Sierpiżze by moy wiersz stary,
" Miał nieść tobie zuchwał Dary,
" Który nieznasz inakšzey Drogi.
" Tak tylko brać wpryśko przez Boga.

Mowia

98
152

» Mowię, że skoro się urodził
 Darem Męstwa Marsa wygodził.
 » I Minerva mędrości swą wlała.
 » Ony i Apollo dał piękności ciała.
 » Wszakże y mnie Bóg Dobrośliwy,
 » Lecz którego w biedzie troskliwy,
 » Pewną talerz hołdy zdarzył,
 » Gdyż Hoyności darem obdarzył.

Tym przypadkiem wstawionego Ligdz De
 Chateauf polecit go swej przyjaciółce
 stawney Pannie Ninon De l'Enclos od któ-
 rey 2000. Liwrow otrzymał Wolter na
 Ligdz y od tego czasu zabrał wielką och-
 tę do wierpkow, a naywielszą liczy będąc
 oddany przez Ojca swego Podskarbiego
 Poborowey kamery (c.) nauczenni się pra-
 wa, nie polubił sposobu. Wiednał sobie
 przez to taszkę u Pań, mianowicie u Ligdz
 De Richelieu, która lubita doctyke y pi-
 sywała y takie wierze, do czego iey do-
 pomagał Wolter. Gdyż zaś zawsze Ligdz

Ligdz

150 Kuzna Data mu 166. Luidowu, on niemo-
gło się pojąć od radości wracał się pie-
szno do Domu, a postrechtley na ulicy
ś. Dyonizego karetkę z parą koni y Liberyę
dla czterech ludzi na Aubeyi, oddał zani-
względnie pieniądze, y został tak ubogim
jak dawniej, zaraz jednak przybrałszy
czterech ludzi, trzech za Łokajów, a czwar-
tego za stangreta w Liberyę, iachat od-
dawać wizyty, najpierwszą swojej Dobro-
dzice Xieźnie de Richelieu, która widząc
lekkość młodziana przedguszając pierzą-
choźącego, a teraz z taką porażką i z-
drążącego, wezwata męża na uciechę z
nie spodzianego przypadku. Odławał
wizyty po miesiącu przed dzieńcały,
y iadł wieczerzę zapomniawską, że nie
miał czym ani ludziom płacić, ani
gdzie karetkę postawić. Wrocłwszy się do
domu Cyca swego, odprawił ludzi ha-
zac

zgo narauntrz ranopow racai w Liborji 1872
 ktorz nosili, a wrotnego uprosi, ze przy-
 ied do stajni Oycia iego koni, karete zas
 do Bramy uwiezal. Oycie postyszauppy
 tupanie koni, wstal i kazal mce wygnai
 na Ulice, a postzech tysz karete rzekl:
 a niewiesz on kto jest niech pamietaj, ze
 Dzieci iego byl prostym chlopem: za tym
 wypzedil z Syna z domu. Zaprzagl wro-
 try konie, ale nie bylo Stangreta, na przel-
 ce. wsadzil chlopca od lat 14. lub 15. Ten
 nie zwyczayny do wozenia na Lawrocie
 ku mostowi Rayw. Samy wyrzuci, swo-
 reni z koto i tamal, tafla potukal tak
 Dalcce, iz wnet do siodlarza wiesi mu-
 siano, gdzie niemajac czym naprawy za-
 ptacic, ani koni zynic, musial miedac,
 straciuppy za paradowanie iednodzienne
 na 1200. Lwow. (i.d.)

mimo

16. Mimo młodości został przypisany
do posiedzenia z Mędrem, lecz swobo-
dniejszego zdania ludźmi. Z tego Oycie
iego można się frasować, często stawał
i miał za zginionego. Także zgadł b. to.
był rok napyrąsy do zepucia Woltera,
iżeli prawda, co oniektorych, z ktoremi
on przestawał, świadcy z bisurmaniony
Graf de Bonneval Basza Turcki mo-
wiąc: „Murmiaq on, że nieści Bog
„oto iakiey kto jest Religii: czy Macho-
metanistiey, czy Chreścianistiey, czy Ly-
dowskiey, czy Soganistiey. Tego iadu mło-
ca skorupa napita się i nim tęgta na-
cath Lyeu. Somiar kował z samey skton-
nozi ieszere w schotach, co z niego być
miało y wiepzym Duchem przepowiadiał
Drugi iego w Retoryce Professor Perusta
A. Leye (Le Pay) który wżigwpy za-u-
ania publiczenie rzekł: Nieszczęsny, ty
będiesz wodzem Niedowiarhow y bezbo-
żnych

Znych. 161

161

Chartwid go iak mogł Ojciec zty
będąc już Zawolniesz zycie, już za
Księgę pewną. Gdy się raz bawił w mie-
ście do późnej nocy, syn, zamknął przed
nim bramę y klucze schował. Wroci-
wszy się Walter, a nie mogąc wnieść do
domu, szedł szukać noclegu, y zasta-
wszy Szwajcara domu Szwajcarskiego nie-
spiętego, prosił o miejsce. Ten uymowił,
wskazując od dania tozka, ukazał ieltyki,
radząc aby w której z nich spoczął.
Wstąpił zamknął się, y tak smaczno za-
sznął, iż opiętej zrana zadnia przy-
szedłszy Szwajcarscy konsyliarze Parlamen-
towi zastali go spiętego, y poznawszy
kto był, dla figla postali go do gębni-
kowi, kazali lekko no nieść y postawić
w najstawniejszym kafeenhauzie pod
znakiem Orderu Matkarskiego. Tam
tubo wielu najmłodszych ludzi zepeto

182 się na hawę nie budzili go iednak,
aż się na sybili smarem. Ocuiony
Wolter rozumiał z pocztu, że się mu
śni, marzy, miewce y ludzie: ale po-
znawszy figiel zawstydzony mocno
nauczył się wczesniey wracać do domu.
Widz Golu zrobił nappierwşą tragedię
Edypa, a gdy ię grano, umiesiony pto-
cho ię młodości swawolił unofęce
agon subni Ałtora. Marzathowa De
Villars spytałszy się kto by był a dowie-
działy się ze Auttor, przyżwala co-
swey loży, y żawpe nani y z Mżem
swym byta odtęd Tashawa. Tej trage-
dyi wiele winien Wolter, bo gdy za-
wolnienke przeciw kupowaniu pod-
bno Urzędow częstowchich, siemo był
w Bastylli (f.)

---

o Rozhacu

28
Z Głosu Scia Aureliaristiego Zegen-
ta Francyi osadzony, ten dzień stucha-
jąc powtorzoney rzeczony Tragedyi tak
został zmigłczony, iż wnet z ciała po-
stał haszc go uwolnić (g)

Napisawszy Poema Henryadę
wspz ick | Poetow Paryskich y wielu
Literatow oburzył na siebie, na które-
go Drubhowanie, a ni przywileju mieć
nie mogąc, ani kosztu, udał się do An-
glii, gdzie Król Jerzy I. a osobliwie
Lizana De Galle Wilhelmina Karolina
Zona Jerzego II. Króla potym Angiel-
skiego oddarzyli go wielką mrenu-
meratą, stali się poczętliem jego
szczęścia y z bogaceniam się. La.

18⁷ a powrotem z Anglii 1728. Probu Dat
pieniędzy na Loteryę, zyskał wiele iż
przeszło, iż przez Dalsze Dzieła y robo-
ty tak dalece, że po 30. Tysięcy onog-
tożyc na Rok na utrzymanie swego
mieszkania w Saryżu.

Nie mógł walczyć nigdy, lecz bawił się
robieniem Tragedyi: Bantusa, Lairy,
Alzyry &c. Był w przyjaźni z margra-
bina du Chatellet, uczył się razem
filozofii Newtona, y Systematow Le-
ibnitza mieszkał w Cyrkiew Sampa-
ni: gdzie też stawny matematyk ka-
nię lat dwa przebywał z nim.

Napisał tak poczytną filozofii Newto-
nowey (i) ale od Kanclerza D'Aguerscan-
ni mógł otrzymać przywileju na
drukowanie, ponieważ ten Pan był ac-
nabity

nabity Pryncypiami Kartezyusa, 185
 przedstawia nowym wynalazkom, ile
 mogł. Wolter zaś przez swe przywig-
 zanie do zdania Newtona, y Loka wiele
 sobie przyczynił nieprzyiaciōł. Dla-
 czego piszę do fakenera zatisię.
 „Powiedaig ze Francuzi lubig nowosci:
 „ale to tylko w potrawach, y stroiach.
 „do zaś do prawd nowych, niemaig te
 „miejsc, aż się postarzęig.

Dla rozzerwania ^{wie} myśli na tężonych
 zawistoscię filozoficzną, z robot do-
 ematologicznych podtytułem Pannafk.
 które ze bezwstydnym wyrazem per-
 ne, owsem najszytsze czoby bludnier-
 sho powtarzaigie, zwała te bezecne
 przypadki na innych iako by mimo
 wiadomosci jego smieci przypisywać.

Stawa

186. Stawa Voltera namiętniła się w Grani-
cach Francuskich, Dorota Dzisiejszego
Króla Pruskiego, Kołowicza pod ow czas, kto-
ry loc haigcy się w Wierszach y piżgcy gład-
ko, utrzymywał korespondencyę z Wolterem,
mzustał mu Księgę, swoje Anichaweta, aby
kazał wydrukować, która odebrałszy Wolter
napisał do Króla — Krolu gdy bym był Machia-
welom y miał bym przystęp do tronu Elżbiety,
onay pierwszą taszę prosił bym, abyś pisał
przezwidmo mnie.

W Roku 1740. odwiedził Króla w Berlinie,
nim się ruszył z Wojskiem do Śląska, z tego
powrociwszy napisał komedyy Mahometu,
y wyprawiał w mieście Lille z wielkim plau-
zem zastawaniem swej synowicy Denis Ko-
ny Komisarza Wojskowego, kiedy też wła-
śnie podczas samej exhibycyi odebrał list
od Króla Pruskiego, oznajmującego mu oswoym
Zwycięstwie nad Austryakami pod Mollwitz,
który ukażany Spektaklorn, tym większe
wzbudził Kłóskanie. Ale też sama wy-
prawiona w Paryżu Inatacja wielu kłó-
tów

95

low sądzących za przeciwną Wiarze Chrześ- 1817
cijańskiej, a Kardynał De Fleury radził im
niechlić.

Wice król użył figla, kazawszy wydru-
kować przypisać Papieżowi Benedyktowi 14.
którego w odpiśaniu, grzeczność, smielszym
go użył niżli przystało. Dopomógł mu
w tej mierze Kardynał Salsonei korespon-
dent i przyjaciel jego, zaleciwszy go Papie-
żowi.

Tragedya ta iednak nierychto uhażata
się na teatrach Paryżskich grana zastar-
aniem, cynowicy jego Denis a' za approbacją
D'Alemberta, ktorey Krebillon Censor dzieł
Teatralnych dać nie chciał.

Tragedya jego Merope tak się podobała,
iż lud w daru pod czas exhibicyi wyścigno-
wszy go z łgta wprowadził D'olozę Marsja-
lowskąą De Villars, y wymógł bez prze-
stannym przykłem, żeby Synowa Sey dię-
zna De Villars go pocatowała.

W Roku 1744. dał mu Król przywilej Hi-
storyka Francuskiego, co on wspaniałą waga-
tela

Wielki tego zwykło nazywać lubo nie czere tylko
Imię nosił Pisarza: bo pisał Historię Krola 12.
ktory zrobił jeszcze w Anglii, napisał Wojny
1741. Wiek Ludwika 14. y 15. Historię po-
wszechną. Samogiryt Dla Krola Ludwika 15.
W tym umarł Marliusz Du Chatellet,
kiedy z nim był w Lunewillu u Krola Sta-
nisława Leszczyńskiego Roku 1749. Krol
wyc Pruski uciął go za to listami ig-
gnąc Do Berlina, Dohod w Roku 1750.
przy był, poufale z Krolm przestawał, czytał
poprawiał jego Dzieła, odebrał order dostoj-
ności Szambelana, y 20. Tyżcy Li-
worow pensyi roczney, iadł z Krolm u iedne-
go Stotu, niewychadził z swej izby tylko
Do stotu, mieszkanie miał nadole pod imi-
nem ktory na gorze robił Dzieła filozoficzne,
Historyczne, y Poetyckie, a on toz samo na-
dole y komunikowali ie sobie wzajem.
Krol napisał w Potzdamie swą Historię
Brandeburską, a Wolter wiek Ludwika 14.
Dni przemiaty stodo, a z obojeczności po-
równa

rozmita.

189

Mompertui. (Mopertuis) Prezydent
akademii Berlińskiej podał się z keni-
giem Bibliotekarzem Księży D'Orange
w Hadze o wynalazek pewny filozoficzny,
który przypisał sobie Mopertui, a Kenig
Leibniewicz, mając dowiedzieć listem tego filo-
zofa. Mopertui nie mogąc się doczekać u-
kazania oryginalnego listu Leibnica, posta-
wał się u Akademii Berlińskiej, że Keniga
człowieka za fałszerza: nadto prosił listownie
Księży D'Orange, aby go złożyła z Urzędu
Bibliotekarza, a przed Królem Pruskim
oskarżył, iako by przewinił przeciw jego
uszanowaniu.

Wolter nie mógł wycierpieć aby się ni-
miał za swym przyjacielelem Kenigiem, wplę-
tał się w zwadę i stał się swym nienawi-
ści celem. Mopertui albowiem udał Woltera
przed Królem Pruskim, iako by tłumacząc
po francusku Pamiętniki o Moskwie robio-
ne przez Generała Marszałczyka, gdy przy-
mierzono mu do przeczytania Wiersze Króla
wskie.

190. walcie, rzekł: moi Przyjaciele! schowaj się
nadruż! raz. Widzisz! Król przyjął mi
brudne swychasty. Wymyślic twoje napo-
tym. I tym udaniem zgubił na tasce, do-
ktorey utraty Dość stowha u dworu.

Wolter mszergo się za swoje, wyry-
dzid w satyrze Pismo Mopertuego austry-
fiozoficzne, który potępił hanbę swoje
podszyc pod zhanbienie Króla; wziął
Król wyszydzenie Akademika swego za
wymę swego. Honoru, y kazał Wolterowi
wyiachać. (1.)

Wolter przed wyiażdem odstąpił Klucze
Szambelanicki y Order Królowi; które
Król nazad odstąpił kazał Wolterowi; a

92
Gdy stał w Frankfurcie nad Menem,
przyaresztował go Prezydent Szeski polsi-
by. Wierszów Krolewskich Danych do prze-
drukowania nie oddał, Wolter nie tylko
oddał Wiersze, ale też kłuz Szambe-
lanskiy Order, oraz opta cioszy się do-
brze za siebie. Wexle wyjechał z tamtę-
d w niedziel dwie z synowicą swą Janig
Denis przybył na spodkarcie, dążyć do
Albacyi Daswey wiochy, którą miał w
Dobrach Xęcia Witemberskiego. 1753.

Wtedy był w holmarce, Wernet mini-
ster Genewenski y Kramcowie Starcy
Obywatele Genewenscy zaprosili go do
siebie drukować swe dzieła.

Dał się na mówić y pociągnął się do Ge-
newy z synowicą swą Denis y z Colignim
Przyjacielem oraz Sekretarzem swoim,
a potem Sekretarzem y Bibliotekarzem
Xęcia Elektora Bawarskiego, unosił so-
bie dom piękny blisko Miasta Genewy
y nazwał delicieux, a Drzwi kupił w mi-
astu sui

492 cie Lau. annie, obadwa z tym dołta-
dem, iż mu wóćg Diederice Summe
gdy by się chciał wynieść.

Pierwszy on jest z Katołihow, który
w tych Rwanckich Kantonaach
czasem Zwingliusza i Kalwina mógł
mieć swe Dobra. Nabył jeszcze Dwoie dobr
o milę od Genewy w powiecie Jex albo
Geysenshim należącym do Ligetwa Bur-
gundzkiego Jurysdykcji Francuskiej.
Jego Znałznicy ze pomieszkaniem było w
ferney, które synowi swęj darował.
Jest to Barona wolny od wszystkie-
go Cła i Sodału Królom Francuzim
od czasu Henricha 4. w całym Królestwie
nie mający sobie równego co do przywi-
leżow, leży w Jurysdykcji Dywionskiej
a w Dycezyi Anneckiej.

493 Kiedy w mieście Genewie w roku 1763.
postali kłótnie i nie zgody, Wółter z da-
wając Doktorowi swemu Franchinowi
Dom Delicyj zwany, sam osiadł w tam-
nym domu.

39

ku Ferney, który zgruntu wystawił. ~~223~~
z Ogrodami pięknymi przyozdobił. A
gdz w Roku 1770. dotęczy mey-żtwa
wosci, iż się strzelali między sobą Gene-
wencycy i zabili, wiele families. Zre-
miesznicech usztw do ferney, których
on osadził w Zamku a dla drugich
wybudował 50. Domów z ciosanego ka-
mienia, z kąd powiększyła się osada
tak dalece, że ferney bywszy przed jego
nabyciem mędzą wioszeryną y pomie-
szaniem 40. biednych chłopow, stał
się wsią bogatą, ludną 1200. Dusz ma-
ięcy; nie też hoscio wystawił z na-
pisem na faqucie. Deo Creavit y
Plebana meym fundował.

Osada ięgo robita wene towary
dla Hispanii, Niemcow, Włochow, Ro-
dow, i ampa Impera. Gosyńska Kata-
ryna d. lupita w czasie krytycznym
woyny Turckiey Legarhow ferney
skłch

pięćdziesiąt 50. Tysięcy Liwrow. Pamiętam
wtedy też że monarchini, iż tego cza-
su za milion lopera obrazów w Holandyi
y we francyi, a kleynotów za kilka mi-
lionów. Dostał prezent Dyderetowi od
50. Tysięcy Liwrow, ofiarowata cześ-
ny swego Syna D. Alambertowi z pen-
sji rocznej 60. Tysięcy Liwrow. Ale ani
zdrowie ani filozofia D. Alamberta nie
dozwoliły mu przyjeżdżać w Petersburgu. Wre-
du tego, który miał w Wenecie przy-
jechać d'la Vanquion. Przystata przez
Xięcia Kozłowskięgo Wolterowi futra
prze wyborne y tabakierę robioną swą
ręką, o zdobioną iey Portretem ze 20.
Dyamentami. Gdy Wolter zadzi-
wiony, napisał, iż na takie wydatki
musiałby wszystkie skarby Zabrać Mi-
stafie Cesarzowi Turckiemu, powy-
graney nad Alim; odpisała mu, że przy-
porządku można być zawsze bogatym.
że iey wtey wojnie, ani na pieniądze
ani

ani na Zotruechach nie będzie. 895

Tym czasem sławny mycierz Sigal
robił w Paryżu ołoto Statui Woltera,
na którą Jery Dentwa Geneverska
Mecher zwana umyśliła zbierać sztukę.
Znalażło się wielu w dół obieca-
li z dobitnem, a by tylko od samych
Literatów przyjmowana była. Król
Puski zaproszony od d'Alémbera che-
tnie przystał do tej Kompanii ofia-
rując wiele potrzeba, y nadto obażu-
wki zrobić Statuę Wolterową z Por-
cellany usiebie z napisem Immortalitati
na cześć do Woltera.

Król ałbowiem Puski niewie-
dział o umartwieniach, które zadano
Wolterowi w Frankwercie: więc w śielku
nieśności z obu stron przeto w niepa-
mieć poszły. Król nawet odesłał swe
wiersze dawniejsze Wolterowi, y wiele
nowych: oraz korespondency z listami
z nim utrzymywał w czasie najcięższej
Wojny

896 Wojny za cześć w Rolu 1756.

Wiedząc zaś że Exhibicye Teatralne tyle pomagają dowyrażeniu ludźności obywateli, iak niegdyś publiczne pojedynki do rozgłosu wiodły, zbudował w Ferney piękne Teatrum, na którym sam, Jego synowie Denis, Panna Kleron, y stawny Lehair grali różne Dzieła w przytomności ludu o mił 20. z biega i czego się bywały nie raz stoły na sto osób y Bale.

Wszakże mimo rozrywek takich y mimo podeszłego wieku, nie próżnował nigdy, iuż Tragedye, iuż Komedye, iuż inne małe y wielkie Dzieła robił, nawet w osiemdziesiąty roku życia swego: lubo zawsze mało dbał o nie, a nigdy o nich nie mówił.

Le zaś kęsgarze dla swego zysku przedrukować je zwykli, ani się go pyta ić, a nawet obce mu iego Siema pod iego Imię podrywa ić, nawet doda ić że ić od samego Autora przejęane, y po
mawione

poprawione, gniewał się mocno, na rzech ¹⁷
 na kłegarzów, ale darmo, słuchającym
 był. Takowa jest Etycja Genewencka,
 Druga mniemana Londynska, w samej
 zaś rzeczy w Lauzannie drukowana y tu-
 petną nazwana, gdzie więcej stać się już
 Prozą, niż wierszem wtożono obcych, nie-
 godnych rozumnego człowieka.

Wgłd 2 białego fałszywie przyznan-
 ne Listy Papieżowi i Ganganellennu
 Klemensovi 14. pisze w liście swoim
 dn. 2. Maja. Roku 1796. Datowanym: „Tak
 „mi dojadły listy i inne dzieła pod moim
 „mieniem wydane, których nigdy nie
 „pisałem, iż żaden mi za to mić nie może,
 „gdź się wymiga, za takim kardynatem
 „lub papieżem, którym tenże wyrzeczono
 „figiel. Czemuz ja nie wierzę, żeby to były
 „listy Ganganellego? bom ja czytałem, bom na-
 „hardcy karcie postrzegłem fałszywe przy-
 „nizanie. Przyjaciel mój Wene + Algarotti-
 „zapewnił mnie, iż żadney nie miał kore-
 „spondencyi ani z Franciszkanem Ganga-
 nellim

272
nellim, am z kardynałem Janganellem,
nani z Papieżem Janganellem. Zady przy-
należekie dane Algarottemu y mnie nie-
spochodzity nigdy ad tego La kien nika
potym Papieza &c.

W Pismach swoich zateczył sobie
cel y grunt stawny, aby mogł Toleran-
cyę czyli cierpienie lub obojętność ku-
wpelkicy. Religji w mowić w otowieka
każdey Religji raczwszy ad Papieza
aż do Mustego, Sherifa, Lamy, Daira,
ad Madrytu do Genewy, ad Stambułu do
Dale karlii. w liście do Milorda Chesterfel-
da pisał y m ubolewa, że niewolno każe-
mu żyć iak się podoba, mowiąc: Na niepeł-
nięcie ci którzy by chcieli u mrzei w wie-
rze Marka Aureliusza, Epikteta, Cyce-
rona; muszę umierać w wierze lutewskiej
niechli śmierć przypadnie w Uspalli: albo
też iść na tamten świat z obojęm Pa-
tryarchy Greckiego, iestli gorzka z-
wierze w morci. Złęd lubo za-
praszany y ad Benedykta 14. Papieży
y ad Bertynellego

191
y od Bestynellego do Włoch, miał
ochotę widzieć Frym, Weneccy, Wen-
nę, nie mógł się jednak odważyć mówić:
"Wolność Leuwy Archy y Angielska mo-
wa hochancka nie dozwala iść do
mojego kraju na wieść Braci Indwi-
"rytorów, chyba bym za nich był mocniej-
"szy. Ale nie masz podobieństwa, a bym
"ludy był generation, lub System, wy-
"baczyć z mojej Bestynelli, iż byż nie-
"mógł tam gdzie wdrażać wybierać
"kraj z tożsamością, i gdzie nie mam och-
"oty brać pozwolenia, co mam czytać, my-
"śleć y mówić. Czerze ci mówię, że ta-
"nie wolność w tożsamość moją nie gniewa. Nie-
"mogę się z P. Pióro w Frymnie bardzo
"piękny, ale ja wolę jedną książkę in-
"gelską wolnie pisać, niż tysiąc ko-
"lumn marmurowych. Zachwalasz mi
"iż wolność przygerce Monte S. Do.
"Ja innej nie znam nad Hódajurów:
"mówię co myślisz: mam u siebie papirosy,
kathari

300 „pawlini tow, Pietistow, wacy niawie.

„Ci wpyry sy zyg w wiesthy z gndzie
„przy najmnym dotqd. To on w listach
dowiedzonego Bertynellego y Licia
Gallicay na Posta Gospyiskiego w Ha-
dze, gdzie tei smie bezboznie przyga-
niai Chrystusowi Janu y S. Piotrowi
mowice: Kacw dziei na zwolnie owey
mady my kto nie iest z nami (czyli kto
niestucha Rosiistoi) nicz bedzie iako
Publikan y Sogarin? raco wrucaci do-
ciemnowi tego, ktorzyby nie wtrzyd bicia
tey sukni na gody rowno z nami. Kacw-
morzyci a poplexy. Mzia y zone ktorzy
prawie caty swoy margtek od dawny do-
mini hanem, zostawili by biiska z totych
dla siebie na obiad? raco? raco? raco?

Z tego powodu wszystkie Religie
ktad na rowney suti, lu wszystkim
obowiazosci wraza. o radny niedba ra-
deit. Progo aby skuteczniej doharad.
mcewad gorliwosci tyraniz. Hydris
haptu.

102

Kapłanów, wyprawiających obrutnych
a ciernistych służących monarchów.

Wszakże nie maś nie tak ztego co by
na ich kotwice Dobro niewyszło. Jako-
ż jednej strony zaszkodzić można Re-
ligii katolickiej wotter, tak zdangiej
na rad woły swoję zdatyć nie co po-
moż. ostatekwszy bowiem przez bre-
dyt z wdzieh siem swoich gorliwość
w przeciwnych wierze katolickiej, spa-
witicy niektórych miejscach tańcy-
szy wstęp lub wolniejszy używanie; po-
dobnym nie co sposobem jako Cesarze
Poganicy (mowi Prezydent Montesquieu)
pomogli do rozszerzenia wiary (Pro-
testanckiej, gdy między Boschi Reymolue
stawił obce, a lud Imienia dawniej za-
graniczonych nie wierzący, ku wszelkim
obrzędom w zwyczaj.

Dnia 20. Lutego Roku 1778 przy-
był z dobr swoich Fernay do Paryża
stanot w domu Marbiera de Villette.
Aha

202 Akademia Francuska witata go
przez Desoutwanych Doniego, iako
tez y Akademię Teatru Francu-
skich y różne osoby zwróciły na-
ciśnięciem wyświadczyły samych Ducho-
wanych.

Wyprzedziła z Fernay obiecał
swym poddanym powrócić na Włó-
kano; ale nie przyszedł dotychczas, bo cę-
kawie czas chorował w Paryżu, na-
koniec umarł dnia 30. maja Roku
tego 1778. o godzinie 11. przed półno-
cą w 85. Roku życia bez polutyw iek-
kich niepokojnościach sumienia
Wstała opuszczony iestem od Boga
y od ludzi, goryż, łzy, ręce. Doktor jego
Fouchin rzekł podówczas: rad bym, aby
ci wszyscy, co są jego dziełami zwrócić,
patrzali na śmierć taką, niepodobną
aby się nieupamiętali: Arny Bishop
Paryski Krzysztof de Beaumont zażądał
ciała jego grześć na Świętym miejscu.

Excellens zan odprawiać. Wice królowa - 903
 mnie wyurzędzone zdany za y w opactwie
 Pcellieres w Dyecji zyi Turciliy zto-
 zone. Marliesz De Ville te oprowadzany
 serce jego. Dat takowy napis: Tusene
 arozum wpędzi. Mowię iż dochodu ro-
 cznego miał 100. Tysięcy Liwrow, któ-
 rego potowa była Dożywotnia. (m)

Przyznał mu kardyn Polignien, że to
 był człowiek powszechny, biegły w ka-
 żdej materji, owszystkim roztropnie
 sądzić mogący gdyby był chciał. Dla
 czego mieszkał w fernay u najwyśr-
 zych ludzi. ze wszędy odbierał listy, któ-
 rezy albo jego rady zasięgał, albo Piśma
 swe pod jego rozrząd poddawali.

Stawny matematyk Kler (Clairaut)
 jego zdania sądził w zgłędem nowych pa-
 miętników a kometach, którego w re-
 sponzie chwalił y swe uwagi namyha-
 iąc kłóczyłym, iż daleko użyteczniej,
 iako ma doświadczenia, pilnować rob,

204 niz Literatury. Mowi tam. Kiedyś
mij morzył w Sazyin robieniem Poe-
matow, Tragedyi, Historji, nie odno-
sitem w zyciu iak tytuł ughol, teraz
sznę przemie. Towarżcom Deodatemu
przenoszącemu język włoski nad ior-
ne, gruntownie opisał. Walecie Du
Hrabi De Caylus iżnigim Status
przez Buchardona, wady malowania
y cniestwa okazał. Kęciu De Valiere
odpięte wywodzi obszernie Dobrych
kazanżiein iżnigim niedostatek we
Francyi, Dowodzi tego Drubowaniem
Kazanżiem, czas polepszenia Stanu
wi Wieh audwika M. czytując pismo.
Burneta Biskupa Salisburskiego w
Anglii, w listym ten mowi: iż iżnigim
Do Francyi był zadziwiony słuchając
Kazan Bunkalego Jezusy, y że Bur-
daku tak Angielskich iako y fran-
cuskich polepszył kaznżiein

134
(n) Sam też obszernie wywodzi De 5
z Historji Francuskiej, iż mowa,
porządki, karności, żołnierska, handel,
sita morcha, rzemiosła, wspaniałość,
gust dobry do tego samego wielu do-
pięro Zaccary iu. Zoholicznosci nade-
staney Teoryi Praw Cywilnych przez
Patrona Linguet do przeczytania, czyni-
cie wreszcie omysli i wady Montes-
quieu y Grocyusza: oraz swe reflexye
podaie. Toż czyni Drugiemu Patronu -
wi Dyrionickiemu: Wspomina pewnego
filozofa L. G. aby

Gol Aby faterywych ułtadow nie chwy-
tał się, aby czego oczy y Matematyka
nie uhażać, miał za wie wiadome, y
gruntowne w wieku obłocnościach
przytacza wywody tak tu, jako y na in-
nych miejscach. Wybor tytu y wiers-
zów jego inajmniejszy światu, niż by po-
trebował iakiego wspomnienia.

Dla czego.

Jestli mądry gdy ten to, ten owo rozumie,
Jakić jest mądry Wolter, gdy to wszystko umie.

Chutor, Kiegi woltariana tak go
miał: Wolter był wzrostu nadzwed-
niego, chudy, komplexyi suchej, twa-
rzy wyszechłej, czarna wy, postaci Dowie-
pney y ognistej; oczu składowych a
złotych, wesoł z natury, poważny
z musu, otwarty bez szerszości, polity,
bez subtelnosci, przyjaźliwy bez prze-
iać, lubił być Panem a gardził Pany,
obcował mile z nie mi, przybrzo z innemi,
Lubił Dwor i w nim iść, wszystko się
chwycił

Chwytał, niczego się nie trzymał. Urodeu. For
ny Poeta, wierz go ma to kosztował. Pi-
sarz prętki, Dowcipny, gładki. Po poetyce,
iego szewstwo byta by Historya, gdy
by chciał gruntownie badać się i trzy-
mać prawdy. Poetyki, Fizyki, Geome-
tryi wszystko z niego, ale wszystko po-
wierzchniowie tylko, nie gruntownie.

Wszakże bardzo wielkiego potrzeba
Dowcipu, aby kto mógł wznąć przynaj-
mniej tak wielki on Materji.

Pisał przeciwiego rozumem a. Be-
logii mocno schodliwym Pismem Des fon-
taines, Patonillet, Pautrans, Freon,

Berthier &c. i ten Rigde Kennotte, ktore-
go nie sie tutaj wyobrazić i ktorego czytać
zaleca Papież Klement 13. aby ci co
nie czytali Dzieł Woltera, nie uwapili
się do ich czytania. Ci zaś co czytali,
aby poznali, w jakiej przez nie mu-
siano błędny.

Smilecki

O Śmierci Voltaire

Zaprzeczony różnemi zdaniem po-
 dług swego przechowania Voltaire że
 nie był w nich skutecznym myśli; oso-
 bliwie w zgłędem Religii katolickiej
 w której się urodził iawnie i z tą się
 ukażnie, iż wielo drotnie gdy ciężko
 na zdrowiu zapadał, bywało że niczai
 zgadał do dyspozycji Duszy szędeja
 ho ins. raz wezwany był doniego szędeja
Gauthier Ex Jesuita przed którym pu-
 blicznie wstąpił do zdrowia będąc w
 R. 1777. czy mił wyznanie wiary katolic-
 kiej. Przy miłkiej postępnie wszęstnie
 pisma swoje, które by holwich się zna-
 lazły obrażliwe przeciwko tejże Religii.
 Lecz ostatnią chorobą ruptowanie
 przyczyniony, nie przysięstom do tego,
 w sam zdrowy rozum kazał, ażeby w
 tejże uniwersal wierze, w której się urodził.
 obstępiony bowiem pierze mi swy nat-
 hi użnami, y wspoł kolegami filozo-
 ficznymi

siłami mocnymi Duchami, niemiał 209
czasu w nęgił samemu wsiubie, y roz-
trągnię Sumienie nieliczone mi ob-
ciążone nieprawościami, za które pro-
Chrześcijaństwo przynajmniej w żgonie
życia, aby choć iedne rzeczy zału-
czył westchnienie, y przed kapłanem
onychże wyznania. Praywotany był w
prawdzie Probosecz S. Pulpizyura ale
ten zastat ius chorego bez zmysłow, a ni mógł
nanim żadnego żnaku Dopobuty i ża lu do-
wotać się. Dla czego niemiał mowy Daniu mu-
rozprzeszenia ostatniego, y tak bez żadney dy-
spozycyi mieszczą liwą swą Duszę wyziogł.
Skoro tyś to umarł tak zaraz ciało jego Exentrow-
owano. Margraf de la Vilette wręcił po zmar-
łym Wolterze boyaćwa adzie dzięłoszy obieg
dosiębie jego serce, czego żnać wypetnić pismo:
gdzie charb, tam y serce. ^{napisane 14. 203} Gruha exeternicy zmar-
tego ciato, wsiot dla siebie mogą spocicwaiggie
pewnie że y dawcip Woltera. mzymim męto to-
stanie. Zwętroznosiami ptucami, wgtrobz była
nie iaka trudności, ale y te Woltera dwigtosci
wyposariono, zapłaciwszy uiszchłom grabarzom
Parafii S. Pulpizyura nie męto iednak wno-
wić można, że oni ie żagrzebli na cmentarzu.
gdzż to byto y siule, za kazarow, y półnie dogł.
Dak

280 Dano tak od Parafii Proboszcza, iak od całej
Parafii Dycezyi Pasterza, pieniędże, męto
zwętrościami grabarze wzięli y obwiegłi
czego po swojemu podzieli.
Albowiem Arcybiskup Paryski Dowiedzią
wszy się iż Wolter nie chciał się dysponować,
a byżgo iawnym koscioła Rzymskiego y Wiary
Ś. przesładowca, nie był tu sam, ale Miliony
Dusze swemi Księgami y nauką zaradził gdy
przed śmiercią przynajmniej, ani tego błędu
nie oddał, ani za swe bezwrości nie ratował,
więc dla czego cięta pogrzebu, nie był tu wpys-
tli Paryskie Koscioły y cmentarze hazardam-
lingi, ale też ostrzeżił Biskupa D'Annecy.
Pasterza owego miejsca gdzie Wolter dla sie-
bie zgottał kwaterę grob, to jest w Ferney-
aby tego nie dowiódł bez poluty zeszłego
ciała, miejsca tego nie profanował.
Po tedy czynią brwni y przyjaciele Wolter-
owsy unihaige nieprzetamany trudności, w
zmarłego na ziemi poświęcający pochowaniu
tali przez hita Dni śmierci jego, y po odma-
wionym Exenterowaniu, wszeliem czego
tropa z Paryża wyrzucił posadził go iak ży-
wego w karcie y ubranego w sukniach po-
drożnych, w peruce i kapeluszu, oparł się
laską, tak iak młodym wierzal do Paryża naj-
bardziej zaś szył kwaterę do karcie przyw-
zano

zakończ. Straznik wyierdzającego z Paryża w
karcie Wolterowskiego trupa, y w posturze
śmierdzącego, sznurami przywiązanego, oszpecił
za żywego za co wiele żartowny cierpiał. Gdy
raz jeden z Wolterowskich go spytał i jakim spo-
sobem wziął on za żywego Woltera, który już
był bez duszy, bez Mózgu, bez Pęcherza y
bez wewnętrzności. Na to straznik rozgniewa-
ny odpowiedział. Trudno waszego Zmarłego
Patriarchę poznać było po tych znakach, bo
on taki był z życia. Z której to okoliczno-
ści cięta przywiązanego sznurem w karcie
wymówienie, pewny Autor w Paryżu w piśmie
o Wolterze wydany tak użyczył reflexy.
„To prawda że Dusza Woltera wyszła z tego
świata na tamten bez żadnej pokuty: a kate-
chizato cięto iego, wyszło z Paryża w wielkiej
ryledwo dawnym Chrześcijańskim wielkom
wyzwyczajnej pokucie. Co w dwóch wiekach
następujących wyraził y objaśnił.

Wyjeżdżał od nas w połowie Wolter staro
wzięty.

Gdy spowrotem na drugi senkat ziemi
wzięty

zaczęły więc owego tortu iz cięto Woltera
w karcie z Paryża wywieśli, udali się z nim do
Opactwa de Bellieres podrobie zostającego
y tam go zaprowadzili, udając przed Zakonem
kami

At2 kami, że Wolter wrodzić będzie umarł.

(a podobno namówili że to był Wolter,
ale i tak inny podobny) za tym mogli,
aby go u siebie pogrzebli, y swoją zapła-
tę za miejsce im ofiarowali. Lwówczani
za konnicy w jednej karcie swego ka-
płicy iako Woltera złożyli. Jak tylko
miejsca owego Pasterz Bishop de Troyes
otym dowiedział się, zaraz na tę kapli-
cę włożył Interdykt i ledwie odhary-
wali.

Academia Francuska dawny swój
zwyczaj maigo, iż po śmierci sławnych ia-
kich swych Towarzyżów uszyte cze-
chuie za nich sprawuje y z całym swoim
zgrupowaniem tam się znajduje. Teni-
boszczyk Wolter był czołowym Francu-
skiego Akademii, a czynił Sekretarzem tegoż
Pan D'Alembert (wielki prawnik i filozof,
a iższe większy nauk i Matiego Woltera)
chciał mu tenże honor uczynić, y na to
obrał koscioł St. Franciszkanów. Wszakże
czuności Pasterza Paryskiego wczasnizabie-
gła temu, przykazując opóźnionych
konniłus Gwardyanowi, aby nie wazył się
w swym kościele, tego dopuszczać, a z chybą

Włosa

uważę którego Słabana świadectwo iż Pl³
wiego Paszki Woltera ciasto na świętym
miejscu przywołuje iest pogrzebione.
Widzę że trudności pominiemy -
kierując P. Membert Laryt swego ca-
tego dowcipu y natych miast na last
inny na to i posob, to iest obieg ten ko-
medyan tow y komedyan thi, aby wyma-
wiona byta na teatrum wolterowskiego
Tragedya, w ktorej nay wiecej z 12.
Dersowa z Religii) pod tytułem Machomet
czyli Janu ty: mie, na to zaś tea-
trum zaprosit z łoby na ochotnika
cho by do Akademii Francuskiej wcho-
dził, aby tam zebrali się zwykley Siach
w Kosciele) Latobie dla użyczenia osta-
tniej tej przystagi, y dla dania salu-
tu z martego Woltera Dusz. Wszakże
tym posłpchem Filozoficzne mowne
Duchy, na 2 by się wydały, iakim thrq.
Duchem, iż unick toz samo iest koscioł
y teatrum tak sama Mowa. P co komedya
musi li też oni wymyślić dla siebie nie-
coś. ba.

Podty Co, i mieszne, gdy doniego dusze ich wpro-
wadzone bydź maig, przez homedyantow
y homedyantki. Wszakie maig i za-
drugę strong mowige. Na to inay lepyy
chrześcianin znie mi się zgodzi. Nie błą-
dził on w tej mierze, iż dla zmarłego
tym sposobem woltiera, y dla innych re-
mu podobnych. Dusz nie więcej pomaga
mora. I tak y homedy.

O mierze woltiera pewny za świadectwem
Doktora P. Trenchin to słusze, iż
gdy umieraigey woltier ad rucit upo-
minania Eucharistie, przez tomiego kapła-
na wpadł potym w wielką nieprzytomność
y ostatnią rozpacę wolaig: Dusz opuszczony
jestem ad Boga y ad ludzi. Za tym po-
tym sam sobie ciasto kęsał y wżguszy
w ręce wynał y wżguszy, z niego exhu-
ment ział. Względem ten wielki Filo-
zof świętym wiatykiem y ostatnim poma-
zaniem owoż iak pięknie na drugę wie-
czności postawił się y na macie.

w Miesiecu

112
W dniu 12 Lipca Dnięsta ony 245
tego wieku Sierżant Stranę Jan
Salup Roupcem wyjechał do
Armii noille wioski smil idenasui
od Paryża na letnią rezydencję
nagły smiesca z tego siedl swiat
Goniewa. Dwór Wiedenski ma
swoy dnia est czernia klamery at
zwat negocjacje pokoi wzgl
dem Bawaryi Krol Prus Rus
w zwat i talze z swojej strony
prze wydana Deklaracja, ktora
Strabia de Sintlenstein i Baron de
Stertzberg podali dnia 3 Lipca dnia
de Cobenzel Poslidi Cesarzowi
nie podali i ekstremistycznie in
nym Pr. dnia przed oznaczeniem ekst
manifest strazcy og dnia dnia dnia
ny podrym Strabia de Cobenzel i
Berlina Baron das de Riedesel
z Wiednia wybrali się.

Dnia 3 Lipca Krol Prus Rus

206 Ułroczyszy do Czech pod hachod
miał gene alny kwatere. Z tamtąd
na Paromitz lub horigo grutz powie-
gnął. W którym to maroza ober-
slyfuant Prabse z. Husarami na
Dwa Regimenta rękawicy iardy Ce-
sarshy na hafiwsy kilku Officy-
row z. czeska gomegnow zabrad-
io niewola.

Dnia 13 Lipca Wojsko Pru-
skie szczęca Henryka brzemi ho-
lum nam głbicy w Czechy ułrocz-
D przedartoz się przez ohopy au-
stryackie zbardza matą strata
swych ludzi

Dnia 14 Lipca wieczorem ru-
szyli się Prusacy a nicosadzo-
nym traktatem pod szulitz po-
młogowszy Dalcy na pagorkach
na pruciu Cesarstwu rozdyli-
się Cesarstwu zuo Wojska am
szadeli Cesarz ma prawo slony
DD z Generatem Haddilum

szczę

Sięzi Cusynski, aliczo Generat Pał 217
się dowiadzieli. Casy oboz 21 Kaszki-
lami a 300 karmatami obwarowa-
ny, 90,000 ludzi zamurat. w Prus-
kim osamowanym na 10,000 wysoka
znajdowat się Elba i zebra Dzi-
wita. oba obozy.

Dnia 23 Lipca Król Jemu Pru-
sli z Bosnia kama lalka i swa-
dronami Hazarow przebrawszy się
przez Elbe trzy Regimenta i cady
lewarstwy zastępowacie na drogę
z placu, sprzedet, y 200 uniewolag
wziat.

Gdy sięzi Henryk od Kumbury
dettę pomknęł się do Cech, przy-
padł wprawie strzydła na stancie
nieprzyjacielu trafu. Leży m do-
stumu Generat Ellaprowi le coque
Dano rozkaz, attaki do niego z
durima Regimentami przypuscił.
Taki on to myznie uylowat, ze i
nie przycawet od part y 1160 ludzi.

280. Z brama armatami zabrat, sam
ludwo co swoich utraciwszy.

7 Sierpnia Generat Belling pod
komendą Admirała Henryla od 8000
partya Austryacka rozproszywszy
1,500 ludzi zgora zabrat z Harma-
tami wnieuolę. Jak ta sprawa
lewa y droga do Czech, y porządku
komuniacka y z Woysem Hro-
la Jmci otworzyła podobata się
Hrolois, dowodem jest Order sta-
rarnego wspomnienia Gene-
ralus postany.

Od Hrolois wzięszy Generat
lewa oboze Hrola Jmci Pres-
leigo prenieziona Lauterwaper.

Pisuska kompania rozporządy
Woyny Pruskiej stażoney z Casa-
mi wzięszy Austryi o pretenye do
Elektorata Bawarskiego, na ni-
szym maie zostay Admirał Jmci Hen-
ryl przed zrobieniem stanowiska u-
czynił sprawa prus. Rok podana
w Dzienniku

111

W Dwie nie zaprzysiężeniu czyli za go
dwie pieniądze przystawie na 5
obrotach ekonomicznych podjęmienia
Dla ludzi z honorem żywności lub nie
Takie wypadła od o. d. Stanow od
powiedl, co się było wszelkiego
mia za tego do starzenia za dany
kwoty przez się stany, ale co do
siana y sody, ostrzegając wres-
nie tego tyle przystawie niewydoła-
cia ile za dano: to jest 400000, cetna-
row siana y 250000 kop sody
oszczędzili się z najwęższymi
dy 250000, cetnarow siana y 10,000
kop sody zbiorą się, co do ceny
ta najniższa Drezdensku koczery-
ta po trzy talary y groszy 80m ko-
rnu owsa po dwa talary koczery-
garmienia po dwa talary y groszy 80m
cetnar siana po talare kopie sody
my po pięć talarów groszy 12
a my sami y d. owsa przysła po

22. Strzy umierał Hermienia, za której ow-
sa Zeta zasłabł, który za to owsem
przyjmując.

Dnia 23 września między Cesar-
skim i Pruskim Wojskiem pod
Dossan była rozprawa w której z
strony Pruskiej do 400 ludzi było
ubitych i rannych, z strony zaś
Cesarskiej bardzo małą stratę po-
nieśli.

Dnia 30 września siły
Brunswickiego wojska z Gene-
rałem Stutterheim stały się

Król Prus Pruski w osobie kró-
cia Brunswickiego z Topper z
Jagendorf zabranym miastem
zaskoczony przysięgł sobie odda-
wać hołd, gdzie on Pruski
na stępach postawiono.

Dnia 2 października siły Brun-
swicki przez wiele przebrały się
na galubrowy prosto ku lasom
pod Grut podążając, spodziewając

że ze tam austriackiej wojsk - 22
 się zastawiać się zaczęła. Ale ci nie
 czekając, wzdłuż wzdłuż nie
 sa nawet y Zamek w Grätz opia-
 siuwszy spieszno umknęli. Za-
 tym diaze między Galobowitz y
Buchstowitz, pewne wielkiej wa-
 gi meysce y Grutzenski Zamek na-
 lezyce opatrzywszy, osiedli y ma-
 to ich traktow do Morawy wid-
 zanych Panem zostat tak wojsk
 ska na bozost nieprzyjacieli wy-
 zwinia nabyt. Tym czasem wy-
 stat diaze dwoi party wojsk
 idąc ku Wienstod, a druga ku Hai-
denpitsch ktore oba meysca nie-
 przyjaciel, za postrzeżeniem Pru-
 skich Admira wyprzedziet y ku Bi-
 is cofnawszy się, tam się odsta-
 zyt. Gwałt tedy Stasch Coursti
 w morze zostat króla Prui Pru-
 skiego ktory zostawiając na Stas-
ch

822 Granicach za stome 60,000 ludzi
resztę wojsła do wyższego sta-
ła uyprowad.

O Feldmarszałku London i Chün
linden rozmawia się

król prus Pruski Jägerdorf
gdzieś sarsia salsztadt lwatara,
doład przybiegł lenyex z wiado-
moscia z Petersburga iż Impera-
torowa Rosyjska osiadła tam
się krolowi prus Pruskiemu y
Elzbirowi Saskiemu orztem do po-
magac w interesie Bawaryi -

król prus Henryka lwate-
ra gdzieś był do tąd w Schitz

Luz i przyezyny nadchodzący z
mi na lwatara zimowa do Dnr-

na w luty się był uylat ius y

król prus Pruski udat się, był do

Wrotawia a ewarz do Wiednia

Wiednia niedługo trwał spowoy-

ności, gdy nie był między monarchami

Wiednia

112
Wojacami przez armistitum na czas 22
miesiący zabezpieczona. Była to rzeźba
szlachy upatrzona przez podjęcie ni
opodziałane arcybiskupa i kłopotów.
Jakoż w górnym Śląsku Wojakowie
sarskie nowemu coraz posiliłami aż
do 50,000 wzmocnione zostało. y Au-
stryacy pod Hof pomyśleli się gdy się
obyłm król Pruski dowiedział, co naj-
skuteczniej w tamte strony sam
pospieszył, z niektórymi Regimenta-
mi, tak pędził ze sobą z nich Dwa
pierwszego do 40 godzin ciężki marsz
odprawił. Iłciat w tym pospieszu
król nadziei, że do wstępnego bo-
ju przynajmniej w ow czas przy-
wiedzie nieprzyjaciela gdy we Dwor-
cie co do liczby był silniejszy ale
austriacy tego nieuczynili, bo sko-
ro byli dowiedzieli się, o brzy-
ku królewskim, na tych miast aż
pod armaty Otomonię cofnęli się

1824. Of nowu na kilka tygodni bież. zad-
nych z obu stron zacięskow woy-
ska Obydwu w spokoynosci w swych
Obozach zostawali.

w Listopadzie Dnia 25. w por-
nym Szlaku do 10,000 Austriaków
zabrawszy się, nie spodziewanie i a pa-
gendorf przed się wzięli. Niasz Bun-
surdu wcześniej o tym uwiadomiony
i bataliony, opatrzył we wszystkie ka-
zat, co tylko do mżney strony za-
ręcz potrzebna sądził. Regimentator
na okół roztawione tak posuwał
ze Jüngendorf miał w środku. Jar-
de zaś w lasie poboczny usta-
ił, aby z tyłu nie przycucili. pa-
dy w czasie nocnym o 4h godzinie
znowa zaczęła się potyczka z Austry-
akami, aż do czwartej - południa
trwała. nie spodziewali się, Austrya-
cy, od poru tak mżnego d. szoku-
nia ze wra. d. nagłego, przeto też

Znał na

Znaczną stratę poniesł i z placu ²²⁵
 uchodzą museli. W tej okoliczno-
 ści 10 haemat i 1000 ludzi Austry-
 akom zabrakło. Prawda że z Pruskiej
 strony batalion Paris weterani ocho-
 tników wiele straty ponieśli. Gdy
 komendanta, majora i wszystkich
 prawie sztabu Oficerów ustracił. Po-
 tej porażce król Pruski szwagier do
Magendorf przybył.

Powtórnie znów Cesarz pod
 komendą Generała Lutnarta Stein
 na straży Pruskiej pod Magendorf u-
 derzył i od godziny trzy rana
 a do godziny 5. z północną twierdzą
 bitwa. Wiele w tej potyczce zginęło
 Prusaków z wój herchen supertra
 uszczędnieni byli. Generał Lorenba
 z kilku przednimi Oficerami zgi-
 nął z Pruskiej strony 24 kapi-
 tanów zginęło 6 Oficerów król
Barona Hatten Orthombau rano.
 niepo

226
Gemynow. Cesarstwie. Zalicznych 200
regt komendant samiego kon Dwa
postoz. adniet, adjutanta Grass
Collared. Generata Armata uita
ranita, y konia podnim ubita. To
sie dziala na konia elliciaca Li-
stopada. W którym to czasie Impe-
ratorowa Rosyjska potwierdza
oswiadczenie swojej pomocy kro-
lowi. Omu. Pruskiemu wydatu na-
stępniająca Deklaracya:

Deklaracya od Petersburgskiej-
go Dworu Nad Cesarstwu Dwor-
owi wzygdem Bawaryi a Ma-
siacu Listopadzie R. 1778 Dana

Imperatora Frym. od przydat-
ku sporow o Sukcesyę Bawar-
ską, uistly traktowosci swia o-
wiedzię o skutki niemozliwe, kto-
reby z nich mogły wyniknąć.

Patne widzieliśmy zamysły Cey
z jednej strony a z drugiej strony

11

przymuszenie się z większą częścią
 i ząb Imperij Pruskiej z Krolowem
 Imł Pruskim y wysoki stacjonik
 szersze Cesarzowej Imu Krolowej
 zawsze osadzone, staty Mo-
 narchini tej raby za prawo do
 nieomieszkania żadnego środka
 przez, którego starzanie zupełne
 ma przyjaźni między porożnionemi
 stronami zabiedz mogło.

Lichwi tedy z Obopólnej ugody
 pochodzi ze wskazywania się y
 prody różnych przez Bawaryi za
 garmonie obrazonych ligzaty y sta-
 now, zowym przyztał w dziele u-
 cie im, którego po każdym ospra-
 wiedkowie górnym, sącyse po ko-
 ni garnym chowarku, podzi-
 wae się, należy. Kazaladury Im-
 peratorsowa ofymnie talowe za za-
 lenie się, powoli Cesarstwa Głównem
 probadac, idynie ustawienia się,

229 a nie rozstrzygnięta na prawości obu
stronnych postępków sposobem. Zia-
jąc to teraz monarchini tej zado-
ści, przychodzi doznawać że jej
wielkie zabieg nie skutecznie y wo-
stkie stron porozumionych i zgnione u-
mowy, na niemych zisły się, że mi-
ędzy niemi do obu Ojca raz przy-
stała ta sprawa odmiana, która ko-
niecznie odmiana która koniecznie
w stan Ropcy w litonym i ona
utrzymać pragnęła wptywać musi
Uroczona Ropyskiewicz Dworowi
niebłności przywodzi do tego że-
by stworzyć odłup, iako y na-
wzay daleka na trzecie sprawy
zatem samym patrzeć musi, gdyż
niez Woy na wysuchac podrywa nie
na nią, przywrócić polu i zwrócić
ugody sposobna nie zdawała się
Niemy tak co do podźnienia iako
co do związku interesów Europy

stoją

116
Stoż za centrum. Wiele tedy woz ²⁹⁷
sta na kół Sanstura obchodzie po-
winno, wyl onych rząd nie namu-
szony, y one same w Polchu zosta-
iać czyż opak się dzieje? Obli-
wie zaś wiele na tym naley ta-
nie staowu iakim ust Rospa kto
ra prok. zarządających z insemi
stanami zwązłow y liżnych i
liżat y Niemce iemi przyciaż ni
ogłedac się nad to musi na cis-
ta przyciaż zawartą z mocarstwem
owym które dla dania od poru
dzielnym Cesarzkiego Dworu postę-
pkom w sprawie pod prawnośc pod
podażących się orga. Nie-
wmoż wiec Imperatorowej smi-
tstanie byze w stronności kto-
ry ciążący się trazu do kad si-
ste prestrigata, trzyma się wi-
dzi się, a'bowiem przynagłona
był, dani swoiezwyzayna.

230 Powoławsia wynerzyć niewiedza-
cie się w prawa Imperij, a samy
tylko przyroczony radząc się stu-
żności, na który bardzo zasada-
nie zarządzenie postrzegą Impe-
ratorowa Jejmości, że tu wszyst-
ko od następnego zależy punk-
tu. Dost Wiedenski, dawne do Ba-
waryi pretensje, przez tyle wiekow
zaniedbane, a y w Pokoiu West-
falskim zapomniane, teraz prze-
cisło prawdom tegoż Pokoju, któ-
ry za fundament y twierdzę Ni-
emieckiego Imperium konstytuycyi
stanął y stoi od nowa. Nad to usz-
cze, sposób listowym tychże preten-
zyi dochodzone, nemur Pokoiowi
nagurodzystowemu ze wszystkich w
Chrześcianskim świecie zawartych
uszcze jest bardzo przeciwny.
A na ostatku, przez Wojnę, która
pięć razy Dworu Wiedenskiego
poprze-

Poprzez ma bro low, cała Imperij R^{ms}
 Konstytucya w ostatnie po pada
 nie bezprzezwostwo z obaliniem zas tej
 gwałtownie po granicznych Stanow
 nadwozlenie, równosci elocantow y
 onych wzajemney przewagi ubliże-
 nie na cała Europę, a za tym podo-
 nie y dla R^{ms}yskiego Państwa nie-
 bezprzezwostwo wyniknieto by ciekoby
 czy to stałoby się najdalej, powinno
 u opatrzności bacznych elonastow
 przed czasem upatrywać, w tym
 Dwor Imperatorski nie więcej pra-
 gnie, caki tylko ustawnych Cesarstwie-
 go Dworu prawdziy mady na sta-
 dowac. Se uwaga, wymagaty na Im-
 peratorskiej Głównosci promouione za-
 grazanie Cesarstwa Głównosci, aby
 przez ugody, zupełna z, K^{ms}tem Im-
 perialnym y wychodzącym do R^{ms}ar-
 skiej sprawy stronami podług praw
 Imperialnych rząd, za konieczny rażyli
 eka obuch Imperatorskiej Głównosci.

Wz. Le ten iey nowy Rok powstany
będzie za nowy dowód za utania
Jey w pomiarowaniu y ludzkości Co-
sarstwa Schematow, y tym usit-
nieniu rada zely ta Deklaracya po-
przedany skutek im iey Jey przy-
stąpić się obowiązana do oświad-
czenia ze na te Schematy w Niemcach
ani z strony tyż Schematy celu, ani z
strony starych z nią Schematow-
ści ani z strony skutków następ-
ujących, obojętnym nie będzie mogła
postrządać słowem: Lecz przyznać lo-
ną, przeciwnie będzie wiązać na żywą
uwagę co interesom własnego Kan-
dida co interesom Auzat przy-
ciast swoich co interesom swego
sprzymierzonego winną się czuwać
ze Do tego Elektorstwa Palatynski
Dwór, siła w sprawie Bawarskiej
zachować milczenie, które przeważył
podawający przed Ministra swego
pismo

Pismo pod tytułem. Trzecie listy 1743

kie ale zupełnie omyłkowe zawira-
jącego pretensyi co najwazniejsze
z ktorymi Dom Elektorski Saski od-
zywa się do Saksyjskiej Bawarskiej

Osobliwie w nim przeciwko tym pre-
tensyom przytacza wzruszenie się R.

1741 użycione od Króla Elektor-
owskiego Wdruż mocz, ktoręgo Król

zyskał wyraża się dla Króla Bra-
ta swego y dla wszystkich Krow-

nych Jego Domu wszelkich preten-
syi. Przytacza oraz Mowę Dru-

żinną Roku 1766 y 1770 między Kró-

zki Elektorami Bawarskim y Ryn-
skim użycionej mocz, tej stanoż ze

proiz ruchomych Dobr Saksyjskiej

do Corak y Siostki należący kardai-

nuk po 250,000 złotych strzyma z

strony pretensyi do 13 milionow tej

znaydują ze wcale jest panna qdż

Elektor Maksymilian prae. Naletat

Wicestarski na Sibi y potomkow

swych

2034. Wypisał się D. z. k. h. n. a. k. z. Summe
Przemych uyaridzionych uwagaach Aug-
se E. k. l. t. e. r. P. a. t. a. t. i. n. e. u. s. , t. a. k. S. a. p. h. i. -
m. u. i. a. k. i. n. y. d. o. s. p. r. a. w. y. t. e. y. n. a. k. e. r. a. u.
y. m. D. w. o. r. o. m. u. w. o. z. y. s. e. e. p. r. z. y. s. z. e. l. t.
u. d. e. m. i. s. p. r. a. w. i. e. d. l. i. w. o. s. i. D. o. c. z. e. g. o.
D. w. o. r. O. f. r. a. n. c. u. s. l. i. z. a. i. z. a. t. o. z. y. m. i. m. e.
d. y. a. c. y. e. c. o. s. e. g. d. a. t. y. s. t. a. d. w. R. o. l. i. n. a.
s. r. e. p. u. i. c. y. m. o. k. a. z. e. o. p. i. s. a. n. e.
W. e. l. l. i. s. i. a. n. u. S. i. e. p. n. i. u. , o. s. o. b. l. i. n. y
d. o. w. o. d. u. w. o. p. a. n. i. a. d. s. i. a. P. e. r. c. a. o. r. a. z
u. d. z. i. e. l. o. s. e. i. o. k. a. z. a. t. n. a. d. P. o. d. d. a. n. e. m. i.
s. w. e. m. i. k. i. a. z. e. P. m. i. S. t. a. n. i. s. t. a. w. P. o.
n. i. a. t. o. w. s. k. i. S. y. n. o. w. i. k. r. o. l. a. P. r. i. n. c. i. p. a.
n. i. a. c. e. g. o. l. i. t. o. r. y. t. a. d. p. r. z. y. t. u. d. S. t. a. z. b. i.
d. o. w. a. n. i. a. p. r. z. y. t. a. i. z. a. w. c. a.

W. o. s. z. u. n. i. y. w. e. w. s. i. s. w. o. i. e. y. D. z. i.
D. z. i. z. n. y. , u. w. o. p. o. m. n. i. o. n. y. k. i. a. z. e. P. m. i. S. t. a.
n. i. s. t. a. w. P. o. n. i. a. t. o. w. s. k. i. G. e. n. e. r. a. l. L. e. y. t. n. a. n. t.
z. o. g. o. p. o. w. o. d. u. o. s. o. b. l. i. w. o. z. e. g. o. y. a. b. a. n. l. a.
b. u. l. J. a. n. e. u. t. , u. z. g. a. r. d. z. o. n. y. b. y. t. n. a. n. i. m.
u. d. e. l. l. i. z. b. y. t. e. h. y. u. w. o. p. a. n. i. a. d. s. i. a. m. a.
d. z. n. a. n. y. m. d. o. t. a. d. p. r. z. y. t. u. d. e. m. u. s. z. a.
n. o. w. a. n. a. y. p. o. u. i. e. s. z. o. n. a. z. o. s. t. a. t. u. d. u. d. z. i. e. n. i.

179
Zgromadzeni nam zostali poddani
ni Olszewscy, Hrabinscy, Janowscy
Nowo Dworscy. Którym Pan Jch Nias
z Jego mości wydat wola swoje iż
chcąc ich widzieć rzadniejszonię
Obyczajney zemi postanowił ich od
Paroizy zny, strazy y wszelkich zay
czaynych do łac postay uwolnić
a wolności osob wstano do bytlu
y pewne rozrządzenie im dać. Po kto-
rym Oycowolom Niasa Oma oświad
czeniu kardza uris publicznie na zgo-
dowanym do tego miejsca przeyd-
liem uszykowata się;

Odwzwani zostali najprzód przez
Niasa ci gospodarze, którzy przy
swę zgodności Obyczajności byli w
karday uris najzdutniejsi te pra-
wa przyiac y ci wybrani których ma-
ła liczba bo było w cetych Dobrach
Comiu, pozyskali nad grodz od Pa-
na swego List za pitney wolności
tak iż za ptaciorzy Dworowi pewny
czynno w. wicznie, swego urz zasu y

23. Wszelkie, dobytek zupełnie będą
własnością. Drugi, który lubo się
z pierszą w gospodarstwie znowu
nie mogą, wcale przeciw za ni
rządnych uznania nie zostali, otrzymar
li kontrakty, przez które lubo od ty
godniowej pańszczyzny są wolni
a własności i sprawiedliwości równie
im ubezpieczoną zostali, przez ied
nak czynszu różnego, dni ośmnaście
w Rok każdy z nich na Tatarskaro
bi musi, i gdyby w wypadku ied
ney Raty czynszu uchybił, do pod
daństwa wróciłby się. Ostatni kto
ry przez Piątkowo, niemażąda
wionny, poprawy przedley nie bier
wali nadziei, tak iak dawno przy
pańszczyźnie zostali się i od zgo
towania uszty dla wolnych oddaleni
byli. Oddawnych tych prawach i ko
ntraktach, wiele znajdnie się użytko
nych i na występie przypadki a
dzonych opisów, które gdyby się
H.

Insuper etiam iudaei in publicum me- 28
 liby do niego dla krasu można uwy-
 nie, że tylko się wspomnieć co jest
 grotem ziębnego dzieła: Jeżliż
 przedtąd się pod przyzdygłego gro-
 du przynależnego gdyby w tym pra-
 wa te chłopotom z tamą miał klauzu-
 la bez której zanie wszystko pis-
 ma y dla czego dotąd w Polsce
 przynależny nawet do Polskiej
 chłopi wolni widzą zywotność swo-
 ie przynależne przed Panow y zadeny
 Protekcyi y pomocy z Prawa nie ma-
 ią. Złotizność która najobropniej-
 sze w Polsce sprawia kłopoty
 czynności tej siłcia temu przysom-
 na, była duża sumy, która kto-
 ra nie br, najczulozego ulontentowa-
 niu duszy na taki petyt ludzkości
 y obywatelstwa dygnia swego pat za-
 dą postępek

Bili inni różni Panowie temu przy-
 tomni którzy byli świadkami ulontento-
 wania

Bog iudziarnosci chłd pow z ktora, sie do-
nog swego Pana Ręby Gmoe Mat-
ki y innych rzucał, a gdy na pamie-
tlić wierzą tak wielkiej uwrozystości
dla Gmoe sprawy im kuzentami
byli, bawili się, z ręką największą we-
sodszą az do dnia bratniego. Rzek-
wiedza, czy te chłd pi Mażony kto-
ry porozumie na tak zta dla sie-
bie zastężyli reputacyę, przyrzę-
w tym nowym stanie, y szczyli-
wości swojej, poznawczy nie tylla
zamy. Dwa swego Pana Dobro czyn-
nego nie zawiodę, ale razem całej
Polsze, wygład z suw Dędz,
całi wile kraj cały przez Rómi-
two, y ludność a Dzedzi przez po-
wieszone, in trakt w uwo mieniu pod-
danych zyskują

Po chłd zany dowodzie y wy-
kładu ludzkości, drugi dowód nie-
mniejszy, czy chłd zany godzien y nawłado-
wana
wy-

W składaniu sprawiedliwości mur
Księgo iednego a uszu poganina
Bo Księgi ołachomctwa słicy będącego
y przez publiczny wiadomości do nie-
siony w tym właśnie czasie zdarzony
Dla zbudowania też przytężam

Bogacz pewny w Sonirnie za-
brał gwałtem dom wdowy ubogiej
wdowy. Wdowa miała za sobą
do kładne prawne papiery a bogacz
zadnych. Ale ter za to ubogaczka
była przełupionych świadków nei-
miara, a przy wdowie ubogiej za-
dnych. Dla pewniejszego wygra-
ney umysł on przełupi uszcie ta-
miednego Cadi czyli sędziego zwa-
żda ze ten był bardzo młody za-
most mu usze wo ręk ułożyszy-
wen soon ten podarunek przyjął
Sędzia zochoty, a bogacz o wy-
grane już był pewny Przyszedł
co sądu gdzie nie ma wdowy ubogiej
papiery, zycy bogacza przełupieni

Właściwie świadczenie za licytację i przysta-
mie chcieli domagać się koniu-
nie aby wdowa świadczeń stawiła
gdyż żaden za ubogę przeciw bogu-
temu świadczyć nie może, przeto ma-
wzięcie Sędziego rzekło do bogacza
Podług prawnych dokumentów
tej wdowy sprawa twoja bardzo
jest słaba. Nieschodź też tej wdo-
wie i na świadkach mam ja al-
boim ludzi sił za nią zdzonych
umnie świadczyć. Na to młody ale
rozuźny i sumienny Sędzia do-
tyś się owego 2500 Niorła rzekło
Oto ożwiasty 500 Świadców za
ubogą wdową naostatek talii wy-
dat Delict niek każdy ma swoje
Ty bogacza wez nażad te pieniądze
Dzie bo one są twoje. Wdowa zaś niek
brzeż Dom gdyż ten do niej należy
Upominał przy tym tego niespra-
widliwego talasme, iż albo on
na

Na surową zastąpił kartę, ze chwałą.
wydruku ubagryw wdrwre Dom a to
iostre przela pucze nie byłto świad-
kow, ale y samego Rędziego, wszak-
że toż razę che tasiawie przestae na
samym byłto publicznym iego za-
wstydzanie spodzie waiąc się iż to
równie zapomnienie, nauczyciela
sprawiedliwie.

W tym ze chłisiacze Krol Gmużan
wsze będecy z całym przywiąz-
aniem do Krócia Gmużi Zarządcy
go Woiwody Ruskiego a wcia-
śwego pragnąc obażyć gnułto-
rty dowod swę przychytosze lu-
nemu, umyślnie wswiadzył się
bydż iako y w samym skutku o-
sobnie odwiedził w Rutawach a
Dobrach begol Krócia Gmużi Wo-
iwody Ruskiego, który iako wspa-
niale y przy swym Monarchy swo-
go przyjaciel następnice tu umysł-
nie przystaje się opisanie.

242 Opisanie bytności Hrota Gm
w Putawach Dobrach Licia
Cartoryjskiego Wdzy Rusku-
go y wspomniatego tamże Gogo
przyjcia w Miesiacu Sierpniu
Roku 1778

Za odebraniem z Adarszawy
wiadomości o ni zawiadnie nastaj-
piu mążgłym Dnia 26 wyurzędzie
Kajarskiej szego Pana w spodzi-
waniu się iż dniem iudnym iu-
chać raczej na to miejsce, wze-
ha na przybycie tale porządne-
go a razem Wdubiego gościa czy-
niona była gotowości. Jakiż aby
iako najsolenniey Kajarskiej szy
Pan był przyięty. Goscnie touri-
cony. Licząc Gmci Wdowoda Rus-
ku równie wspomniatey, iako kocz-
towny przygo towas zleut Dusz-
wisk na przeciwko Putaw na-
bycie za odnoga ledisty przysporzą
dzonych

103
Dzoney misternie tak najsztuczniej 2043.
Illuminacyi litera w porządku o-
kazata zawierała Bramę z cyfry
Najjaśniejszego Pana z Dzoney Cz-
kut bali się na drugiej stronie Wi-
sty od samego rana bat do prze-
wizienia pełne w sobie mający
polecie, na którym oraz zney do-
wata się muzyka z dętych Instru-
mentów z Dzona ozublawali z
pragnieniem porządnego przyby-
cia Pańskiego przytomne tu Pan-
stwo wrekszą się z Familij Naj-
jaśniejszego Pana składające Pa-
no J. O. Kuzna Marszałkowska W.
Koronna J. O. D. Zamieszka Ekkan-
lerzyna J. O. D. Kuzna Bzartory-
czy Holnicowici W. Litewscy J.
Wielmożni Potocy Kuzni Gm. Mi-
chat Lubomirski Wodowodzicki-
rowski J. O. D. Kozłowski Podkar-
bstwo

244 Nadzwyczajny Herold J. H. Lasocha
Kasztelanowa Gostynska y wielu
innych wrzdo. Dzieńscądy gośdziny
wnoc gdy tym czasem obstało-
wana umyślnie Staffeta z Leo-
dzinie data znać iż Najciśniejszy
Pan późno przybywszy tamże re-
mii.

Dopiero Dzień ob. był dniem
najweselejszym dla miysca tego
ludy z bliskoscią y zeliczane przy-
rost przybyci szeregów Najci-
śniejszego Pana o pierwszą go-
dzinie z południa konno w dę-
cego w licznej kolumnie z Gnie-
woszcowa miasta, omi dnie od Pu-
taw od tego. Wytorzone były przyby-
ci Panowie szlacheccy z Amaty-
daniem przybraniymi młodzi na Ba-
ci. Przed letnym ustaty był y przy-
mowany Najciśniejszy Pan od stępn
Gnie szlachetliwy od goźdin liche
z całym

184

Zielonym Dworem iłlicia Jmci Woi 1845
wody Ruskiego tam ze schodzący
na tej zas stronie wistę i schodzą ha-
rib lilla, którego Najasniejszego
Pana z pomianą dzieją y Dwo-
rem Panskim do Pataiu przywioz-
ty gdzie na schodach wlebat się
ze Jmci Woiwoda z Wyminionym
Panskim i z y wstajacy, tak wi-
tany niezmierny byli na petnem ra-
dociu. W brocie nastąpił Obiad,
po którym i tego bardzo Najasny
Pan bawił w kompanij na poko-
jach paradyżnych, wychwalis się do-
ści nie mogąc osobliwstwy i ar mu
dobrej macomij Pataiu iukę z tego
wali. Odwiedził, o tym do aparta-
mentow dla siebie przygotowanych,
po brotliom tam zabawieniu się po-
szedł ku wiadomości do ogrodu gor-
nego stożony zawsze lilla Panskim
kompanij w dalekiej Promenadzie

246 Pot kawa widney z naydziejey
sie tam altanie, przez cety ten czas
bity fontanny niustannie y kaska-
da pielnie byla zrobiona Ztem tąd
wdat sie do dobrego ogrodu, gdzie
znouu inne igraty fontanny. Do nie-
długim zabawieniu sie po arciwiz
do Patu wdział opisanu wyzey.
Flaminacyz, libery z galery Patu-
wey przypatrywali sie, Azter na
koncu za wytozeniem poprzedzo-
nym z Armat, zaszat sie Facet-
werk od wizeray przygotowaney
ziemny y wodny przy przegrywa-
niu kaptel y biału z Armat blisko.
Dwóch godzin trwajacy na koncu
prywiekat z wiersza y Gd: Potu-
la krajczy na koron na zymia
Panem Brzościwskim Kasztelanem
Podilem nie dawno z cudzych
fraciow przybytem o Dziwiaty w
nowy był holacya, po ktoray Rayia
Pan

165

Pan bardzo długo na Poloisie²⁴⁷
bawił uwolniony z więzienia Ami w
awode który wreszcie odszedł do
swoich apartamentów.

Dia Duranduskiego ośmię wsta-
wszy Najjaśniejszy Pan o godzinie
siódmej zrana bawił w aparta-
mentach swoich blisko do godzi-
ny siedzącej.

Wyszędził po tym do ogrodu wi-
zytował mieszkanca w Poloisie
Ligę i ma chorążką y ra-
dyt darować przytomności swoje
stojącemu w Oficyach niektóremu
Panstwu. Zaprowadzoną od Ligę
wiodącą w oddaniu mu wzięty
cenną wziętą w forte na po-
tore, gdzie przywołany od przelanych
szedł do Przytomnego Państwa Pi-
trynurekiego kasztelana kamienie-
kiego Leja cтаросты nowomyskiego
Ami Ligę. Quia Przydanta na Try-
bunał

240 Honorowy y Gmni Pana Dluskiego
Podkomarskiego Lubelskiego od pra-
wicyego. Od 14. Stuzbe z arrendu
swego, bawit nie przerywając do sa-
mego Obiadu y po skonczonym arde-
godzinny swiomy urwisz o ktorey
zakula się w dobowy sali, na umysł-
nie sporządzonym Tektum komedya
Francuska przez sprowadzonych z
Warszawy komedyanow grana z
zupetną dla Najcenniejszego Pana
y wszystkich przytomnych satysfak-
cyą. Dnia Dwudziestego Dwunaste-
go wstawdy, Najcenniejszy Pan
rano poszł przed Dwunastą
w swojej kompanii konno do Ja-
nowca Miasta Króla Karolina Lu-
bomirskiego o milę od Putaru dla
oglądania tam ze wspomnianego Za-
mku. Tamże znowy dwaj się ko-
me nowy dla Gmni y Głównego
Stu-
ty

Wził Hasztelau kijowski mieli honor¹⁸⁴⁹
 powitał Najcasniejszego Pana osta-
 tni z nich a towarzysował Najcas-
 nieszemu Panu do Łazmiska y na
 powrót do Puław z tamtąd gdzie
 wyjechał usiłując Najcasniejszego Pan
 Pawłowi niegdyszemu królowi Polskich
 Łambow, posłanym na całą noc
 od Ławia opnił w owoce latem po-
 wrotu tygodnie trwały z potudnia
 y zastat zastawiony skot. Tędyż
 przybył tych na powitanie siebie gdy
 w Podchorodynskiego czerwikow-
 skiego Kruczyńskiego Osmelkiego
 Hasztelanow. Poruszonijm blie-
 dzi grany był honor na Ławiam.
 białe przez najmłodszego J. O. Kier-
 tuc Marzathowne Wd. Horonne po-
 skonieniem którego, za brzmiał
 nie przelatanie na stali blisko domu
 znowa Kapela w tymże czasie ode-
 brał Najcasniejszego Pan od Reowny
 zydowski Kierownik z Reewartowa

awy, więc na północach odszedł
 od swoich apartamentów w le-
 nych barut aż do tajemnej re-
 prezentacji ceniowych Pantominów
 na zwyciężnym Teatrum w tabel-
 niu, tu umyślnie od Jm. Pana Pa-
 łowa skomponowane Dziwnie do-
 wnie & chwytliwe. Po skończeniu
 letnych za cześć i grę Happela na-
 gromy Jali, różne symfonie i tance
 a przed tem czas najcenniejszy Pan
 rozmawiał z dziećmi Jm. Wodowod-
 Ruskiem i Kieźną Jm. Marszał-
 kową aż do samych godzin bawie-
 się i niedługo potem odszedł do
 apartamentów swoich, aby nie so-
 nić, oraz wysłuchać Państwa.

Dnia trzynastego pierwszego
 wstawy najcenniejszy Pan wędruje
 zwycięzca swego do sy i rano bawit
 a Kieźna Jm. Wodowod Ruskiego
 blisko do wycieczki godziwej przed Pał-
 cą.

252. Celem Panstwowym stachat Mi-
nistry w Patawowej Kapsley pod-
czas ktorey przy byl Jd. Kiaz ze Gme
Banyaslo i Kraszatel i Jd. Litwinski
i Kiaz ze Gme Sapiecha Krzyzety Le-
wowski w krótkie potym nadie-
chata Jd. Potocki Piarzowa
Jd. J. Litt powrocila z Lancuta
od Kieca Gmi Cyca swoje w te-
y mediate przed Obiadem przy byl
caly Trybunat z Lublina, mianem
ktorego witalny byl Jd. Gmi Lit-
ko mowca od Jd. Gmi Adra Har-
skiego Prezidenta y Potno uprzy-
mosu y kontentowania odbrat
od Najcenniejszego Pana odpo-
dziahal sie, oraz bardzo wiele wd-
uwadzenia tutaj szego blywate-
row, tudziez wita w Jd. mow y
slachy z roznych Adamiw od-
mawcyk sprawy w Trybunale
atalszysliwy naopowiadach.

Chorzy,

Kiedy ucałowała Ręce Pamiłki
 był ówż, niemający Pałstry Try-
 bunałskiej. Ztego niezmiernie Lwa-
 sey Naycasniejszego Pana dyba-
 można było ubontowanie nie o-
 myśliwać także wprzyciechanu
 tu oswiedczył atencji swojej of-
 24. Jm. kied. Księtych Kondur
 for, Metropolitę, y Jm. Kied. Len-
 zenski Biskup Effiyot Lubelski.

Nastąpił obiad nader wpa-
 niaty na brach białe do milich sto-
 łach a usiżę, się usiżę, nie z sied-
 ci po lewce srebrny na galony dwa
 wosła Chtopskie. Dla otrzymania
 od Księcia Jm. Wodowody kade-
 ma Chdpu pod bytności jego de-
 niacema się dubata. onym Nay-
 casniejszym Pan odierdżawsty się
 upadł sam y ubontowany z-
 ich prostoty kadeł przy sobie Pan-
 cował y Panne. Wde kadełni wam-
 wad

W 54. Głównym czasem sporządzone, był
wzrostnie. Na zabawy Najasniejszy
księże Pana w Ogrodzie przed sa-
lonem. Garmark, na który spowa-
żanych był z. Sablina Kapsuła
miał a poddaństwo z laty
w D. S. Konse walskiej do trzech
tygodni. Wziął wnoszące piwem y
wódka od swego Pana traktowa-
ne. Był przy tym oflowinowany
laty. Ogrod górny, wsielili Bar-
sany, Salon y Brama przed tym-
re wroblem Cyfra Najasniejszy Pana
z Lamp kolorowych. W wsielili
nader piękny sprawował widok,
a. powstali. Wiatr był trochę prze-
ocho. i postionidney wironieko-
lany. Wyrostł Najasniejszy Pan do
ogrodu osiadał. Wziął swoje Kuchnię
Worewodzie w d. S. K. Zastana-
wiał się nad ludką rzeczą. W
mianności w sobie macie postę-
pować z. Celem Panstwem w. K. K.
Kuchnia

102
Kraci znatait' inoy widok, to iak D^h B^h.
Zouq we Tra nye Vindours des G^h
Lanpons D^h Patarsow nichow Zydw
Doye doslonatykh D^h g^h g^h t^h s^how to
Ch D^h potwo lupsam iudze y in ne
Lamurze, in ne zabauy z trankum
wogrowacze Obsiedtzy wyststui may
sea pryszut do Salona gdzie de-
bat Ma ze odowoda iacze b^h m^h
kupeta, y ane wdsze spewane by-
ty jazy sadytych tancach, bawet f^h s^h
omni a z do godiny. Wsly Obligacze
Kieca odowody a z odziedt uen-
nie sobe utworne zdyh^h wygode.

Sym watny y wolny Ordynary-
ny Piescu niedzelnay, po wydaneych
D^h M^h k^h Uniwersatach jazy puda-
wuy p^h d^h t^h g^h następnego opisa-
nia w odwarzani odprawat^h;
Opisanie Dolnego Symu War-
szawskiego w Roku 1710 odma-
wionego

6 Dnia 8 Października podług Zyg^h m^h.

28. Po odprawieniu w Collegium ethy-
miejczy prae. Gmci. Kuzdra Ołzech-
go Biskupa Hetmskiego y Kanonem
mianym prae. Gmci. Kuzdra Rogals-
kiego Kanonika Poznani, gdy się
udałi do P. P. Postduri do Izby Po-
selskiej zaystę iżniet zogaceni
Gmci. Pan General Mohronowski sta-
rey lasli i Marszałek po odpra-
wionych negocach, zgodnemi gło-
mi strany był nowym Marszałkiem
Gmci. Tysskiewicz, Pisarz, Gł. L. P.

Dnia 6go wystana do Tronu
Deputacya z naymiejnieniem 10 Głeli
z Marszałka. Dnia 7 byli Senato-
rowie Deputowani do prasaizy do
złozenia się Izby Poselskiej z Se-
natską, Potym dalozych Sefey
były rozne głosy rozbirowanie Rady
Nimstaizy iżn nośi znow nastę-
pita Głeliya nowych Osob do Ra-
dy Nimstaizy do lłorcy iżn-
stary Marszałkiem strany postod
Gmci.

100
Jmci Pan Potocki Pisarz Wielki
go Augusta Litewskiego a Sekretarzem
Jmci Książę Aleksander Pi-
sarz, Wielki Honoru Dopiero wy-
tano Paula Conocenta oraz Propo-
zyce od Tronu które wślad mia
punktach były następujące

Propozycja na Sejm od Tronu

Amo Aby łodem Judiciarius przed
Jmci Pana Zamoyskiego Exkan-
clerza, W. Honornego nowo ułdo-
ny, na przysły Sejm do dyktowa-
nia: za zdaniem Najcześniejsze-
go Pana y za prozbą samego Pa-
na Exkanclerza! był od Dłony oto
dla lepszego w tym narodu porpa-
wienia jak 11. Lubo Prawo Wscho-
wot w nay lepszy i niktęgi stanowo-
ne był, oboi przemutności Ludzka
na tego zażywał pristo ykalki
obiciem sobie ze nie znoszą: wedło-
wego Prawa w tych rzeczach
w których

25. Jest potyżnym ulepszyć go tył-
ko w zakresie tym jego skutkom
Przeżach stany potrafia.

III. Krol opni Ryske i oddawniczy
pozostatek sobie Prerogatywy wro-
dzawaniu Kadulow woli sam sui
oni amizeli zeby z nich stawata sie
bladya zablu cenia między blywate-
lami y niepoloynosti kadego sa-
zym Proponiu takiego Prawa na-
pisanie, ktorogo etoro kadidy Pof-
fessor Surich i zyl Duchowny, kto
ny quocunque titulo wyprobowac mo-
ze, se byl w Pofessy spolojny na-
zady sputowany od lat 50 nigdy
nie podpadac nie bzdzie pusty
na Lawrze N. Poniwar, Departa-
ment Woyshony ma wolo infor-
mowac Przesach Stany opotre-
bach Woysha horonnego y Littza-
rym McHoi do wstaden. Repre-
Departamentu Supetnie sie odwo-
tue y uprzy mie dydy aby P. P. Sta-
ryy

174
ney miały wzgląd na te Reprezentacje
tacy y onym do godze Chrysty.
V. Korpusu Hadebow hynostia
Helleni ad dno "formowanego"
od kłopotliwego upadku w najaz-
dach czasów obrotowego Officy-
rum y nauki ucłom zabiega nie iaka
należysto, zaleca się, więc wzglę-
dnosć P. P. Stanow aly ta de ser-
ta Hennes bytad użyczona 17 J. K. M.
ma za Obourazek nie bytło bo-
by Komisarsows Komisyar, E-
dubacyina, Stadaacych Chwa-
li y zastizycas aly y Dietu pom-
litadania aly onym użyczo sta-
nom Rzeczy pospolitey, tym ze
Stanom w sposob nay szeregut-
niejszy podlegac VII. aly Taber-
la Ferupty narodowych z Tabellu
Expens bytad iak naydosładniej
y nay rozsowniej na tym Sey-
mie porównana.

Na sobotniy Sepej Hui Xiadi
Turoski Biskup Dubu iakos

Wice Delegowany do Stambu Koronne
go czynił Relacyę leżącą ter. Dnia
Kryżomani Pan Kępczynski Woiwo-
da Inflatski za te swoją Dostojno-
ść, tak przed Tronem szladyat. Co
dziś leżanie. W sobotę dawat z
poselstwa swego do Carogrodu po-
w. semotis arbitris. W dniu Pan de
Boscamp Ławopolski. W Londynie
tak na Komisarzy Starborych
Wotowano a dnia wczorajszego
ter Wota przegladano Polym. Oba-
ni byli Komisarze Starborych y Se-
dziure Symon.

Dnia 15 Października M. Mi-
szek Kasztelan Krawowski w Du-
le w dostrach swoich umarł.

Dnia 20 Października na
Symonow, i pgi odpowiadano
zarządcom preliwio czynnosciom
Rady miastaciny czynionym y
tego. Dnia 25 Października od Pra-
terstewy odłaczona się y w p. swo-
ny.

11
iny przez, killea i spisy tego Rad
miestniarzy bydykowano y do bi-
rano Podana. takze bytu Nota od
Rostu Ropy islniego waruiaz isto-
lna, tej Rady wstaw se jako przez
Dwor. Ropysialu uwrasci gwaro-
towana

Polym oiz nromach Rady mi-
staiacy gdsowania u kwality sta-
ny na ostach pewny warunek w-
dziesciu Panstach zawarty, lko-
ny masz w konotytnych.

Dnia 3go Listopada na Ses-
sji Seymowej Proclit kinstu do
komissji Starbu Koroni iednomysl-
nie w obu izbach przyjetu byty y
podpisany podpisanie do kinstu
dla komissji Starbu Litwiskie-
go i sion nastypuacy od to zono.

Wszystko to moze dzie sie imie
nerat i Panistaw Koncatorski do

set Wawsauski alchymie szepu

z Zagranicy do nas przychody

Wzrostu i kłopotu narowności pieniężnej z kłopotu
naszego wychodzi domagać się
prosto, aby zleżano Departamentu
w sprawach ludzkoziemskich Dure Koby
podaje jedną, Posłowi Rospyskiemu
wzrostu Imperatorowy Główny opo-
średnictwo do Króla Prus Pruskiego
go, alacuna o natnca Kracu Potrze-
go i Gubę zuycażania potworych
y potworych nad umowę prowen-
tow letory W proclit w ołydiach G-
bach iednorodnoscia i ostat przystęty.

Dnia 10 Listopada na Sejmie
Szymonowy różne Proclita w publi-
cznych iako y prywatnych matery-
ach były podawane Proclit zas
o kensensa na kłopotu wstępnym od Pro-
ni podany był o kłopotu Stawowi
Ryuralskiemu o kłopotu swy przy-
kłosu iu magistatu. Gdy cato
Głowa Poselska iednorodnoscia i gadna
ta się, aby rozdawnictwa Stawowi
władza, przywrócona była Mayrań
Sana

Pani chce te mile Hosi Gmni przyjąć
i aby opiarowaney swęcy uroczai-
waniu Starosta mowy przyjąć nie-
chciał. Podany był polym prośbą
od Tronnie o polepszenie funduszu
Korpusek Kadetów, do którego przy-
jęcia studentów nawet przybliżem
przy Dąbku. Podane także Gmni
Kalisz Poniński Prośbę Poznańską
roczną sumę Szefowskiej gary do 10000
Rtł wynoszącą opiarował oddając
zaraz a bygnąć do lasu. Podane
także ofiarę. Także Sapiecha Gene-
ral Artysty Rtd Prośbę Brzeską
Litwiską wzięnie przydeklarował.

Na zamknięcie odprawoży zamierzony
prawem i das po przyjętych nieko-
nych Prośbach Gmni Prośbą Szef-
ską i z Senatorów przyzwolęno
przez Seymowego Marszałka poro-
tania Najjaśniejszego Pana y Sena-
tu oraz przydanej od Tronnie odpo-
wiedzi przez Gmni Kieda Kanclerz kury

W Należytnym dochoch Sępiu czyta
ne były na tym Sępie uchwalone
prawca po których słowach, iur
prawie od pot wieku y daby iakw
Rzeczypospolitey Polskiej zadem or-
dynaryjny walny y wolny Sępie nie
doszedł: gdy ostatni był ow Grudniu
tę 2a Augusta 17. Roku 1726 z Limi-
ty. Warszawskuy a R^o 1724 zastę-
pam ze pżemienionym, y pod tą sa-
mą łaską Stefana Potockiego na
ow Ras Referendarza Honornego
od prawnicy mądrze Dzis panu-
jącego Monarchy naszego Rzędy
opracowaty. W iż po tak Stegim pżo-
lat 32 oczekiwaniem ninieyszy tej-
ze natury Sępie szłyshnie doszedł
y w sobotę załomiony ato zuy-
litym w Collegium Warszawskiem
pżo. Imci Ręda Tureckiego Bi-
stupa Turekiego pżewaniem Te-
dum Laudamus. K^o K^o

124

Krótkie zebrańie Konstytucyj
na Sejmie adolnym Ordyna-
ryjnym Warszawskim R. 1770
ustanowionych

Imo Za nadzwyczajnego Dano Radzie
miejscowej z przyzwolitą wdzięczno-
ścią za pracę rezerywującą po roztrze-
nieniu 26 poprawek niektórych iędyń-
ności y Rezolucyi

II. Pomienionej Rady Rezolucye na-
które resetowano Imo Konfirmacy
rocznie i Senatorom Ministrom y Po-
stom tamże aktywnością poład-
prowa ni zagadza, że Konstytu-
cy 1726 y 1776 de Institutionibus y o-
warunkach Professorów Zastawnych
aby nie naruszone były obwarowania
Rezolucye Rady, przeciwnie w tym kon-
firmacy uchyłono. Istnie Rezolucya de du-
cessoribus, samowolną uznana. Uto gdy
urzędy podwanych do wady sprawy
na 1774, tedy honorarzy h et bonor.

266. Responsioni na kazano y Reso-
lucyę Rady w tej mierze uchylono.
Sto i trzydzieć y spoliczenie porcia-
danie Bonorum Conuictorum podług
konstytucyi 1726 proportionati in nego-
tium etiam principali ac Proventibus
sue provisionibus contentis uita notari
na 6to Resolucyę wzykdem do zry-
wowania uypadku uchylono imo Re-
solucyę Rady pismem Delegatowi
H. u. b. n. a. t. u. L. i. t. t. w. i. s. t. e. m. a. u. e. s. t. u. g.
Pras tenie kuzwa stuzacych nam
stye sie niemozgucnie wydano uchyl-
no. Do Destanu do Registrum Re-
missarum do Trybunatu L. i. t. t. u. b. o.
reys tam niemasz, tudzież tudzież
Destanu do Registrum appellacyne-
go opisom prawa L. i. t. L. i. t. t. p. r. e.
u. i. n. e. u. y. d. a. n. e. z. R. a. d. y. z. n. i. e. s. i. o. n. a.
pro Resolucyę Rady wzykdem
podatku Procentowego od Summ
u. o. d. L. i. t. t. na za pytanie Komitety
Barbora

Uchylono 10mo Rezolucye wyg. ~~1661~~
Dem Delictow Exaltationis libor
przeuwrone prawy zastaly uchylono.

III. Tymoz wyzy wyrazonych stan
ty iszere nastepuace poprawy 1mo
Rezolucya Rady i obywatelami
i ydani Podmowidstwu Kijowskich ud
tym Podol. y Braclawsk formiszer
dla Liwrautow przywracacze u
chylono 2do Rezolucya Rady
wstrzymuace Exelucya Delictu
epessorstwiego miedzy mliastem a
zydami Kriemienickimi ex quo sa
wdata in Judiciana podneciono:
a wszystkie Prawa Antecurionis umie
nawiezonych mow zostawiona wed
tuz konstytucy 1560 y 1661 Starozych
Wierowostwom lije. Dotyn. Podol.

in Braclawsk

3tio Rezolucya Rady wyprawi
z Podem Sawelfstiem ze sie in fu
diciana wdata uchylono waruic

26 In posterum aly sad a pepsot Litt
w hadinty illisti fylko udozwolo-
nych sobie Prawem gaturbach spra-
wy rozadzat nu od Dalaiaq'ie, od
konsty luyg 1768.

16 Komiszi Sharbowey Litt na
kazano dy nie katalacye, z ostat-
ney Rady khat' przed Seym wy-
brisaney naznawciac Dzień 15 Ybra
Dla ostatney kadeney przed Seym
tue przygotowania a Dzień 18 Ybra na
przystawienie.

V Dobrowolno Komiszi Edukacy-
ney ustawa aly Laden z skladan-
ych w osob, ani sum ani Dobr
funduszowych in censem brae nie-
mogt pochwalono, zely przyst-
tych Kommissarzy suse obowiaz-
wata postanowiono.

VI Prussia duchoma y niemuko-
ma Duchowna, Turckq od lat 30
za twierdzone na Prawu Hadaba
podlegay

Podlegac od tad niema: wyprawia
 ne jednale przed do konstytucy na ka-
 dalsi przywilecie Przy swoitym wporod
 in foro competentu rozstrazenie su-
 petny swoy wigor podteg Prawda
 wniez rzych mie marq.

VII Malarz o woy słu do pierwie-
 go Seymu od Dżono, marq tam plu-
 raliſcie dnydowac tak, zachęca-
 tio y opatrzienie, ako między naj-
 pierwſzemi Rzeczy poſpolitey inte-
 reſſami Reſtancy, zas calo od ex-
 pens na polepszenie tegoz teraz obro-
 cie y Officerom raz, tyllko na role zur
 i Lat na zaprzy sieżenie Liburdanyc
 Zaliczona.

VIII Wexlu Dawat niemoze nie-
 macay lat 24. Starus Popiſſygo
 a dziedzicno marqy nie nauczo-
 wila, ale na kradyfora zuyrokiem
 opumena y Przewidzia Dowl ma do
 woi Dane dotad wiala na Uliſzyci-
 la podac do oblaty przed 1. elat,
 1779.

Dość nulażano. Naprawdę wszędzie y miosz
wzanie mogą na ulazimela Wexel
c. a. a. a.

IX. Prezydentem, Obojga Narodów
a iisłity u w czasie try mu nie mo-
gli tedy potym Departamentowi
spraw Podziemskich i zlecono po-
dao noty, iedne Prezydentowi Prus
i innemu wzygiem uislow w statku
na wrole y dawnych o tym przesła-
dan' a Druga Pod Dui W: Rasyjski-
mu zrelucyrowaniem Medycy Dwor-
nego do Dworu Berlinskiego.

1. Odbierano aly gdy Hrot Grmice
samiemyszych od wojska i szlachty
potym Poselstwa y Rezidentu y
Urzędy za granicą, sama Rodowin-
ta Szlachta Polska sprawowała.

11. Na najwyższych po Seymie
Obradach Seymiku Relacyjne mi-
uac przykazano.

XII Do Korpusu Kadetów, trzecia
część Litewskiego elblodzie ma być 2 pułk
puszkozonoży XIII

XIII

XIII. Krol Paggi elocen jest wyjde kon²⁷¹
 sensa na 25 Parostu Kroluossitym
 a Woigtostwa Bzd. w Koro nie bzd
 w Litue

XIV. Generatui Maorowi Goma-
 zewskiemu cala rownie Ma Woys-
 ka i Litt cal y Koro nnego prawni-
 emu 6000 pensyi co rocznie do sy-
 wotnicy ze Starou Litt wyznaczonej.

XV. Krolu sano Departament Wojs-
 kowy Janyszy Starbowe Edu-
 kacyjno Litue danyg tuzisz Suk-
 cyporow Adama Matachowskie-
 go Krajczego Koro nnego Starostij
 Oswieczymskiego, O. D. Wodne y
 Poudowe od Soli na Fundamen-
 te Konstytucyi Praw od tego
 nigdy wybierane

XVI. Uwolnienie od Delicta Fry-
 burskiego W. i Litt w Rn 1777.
 ferowanego przeciw andrzejowi
 Zintichowskiemu Ma i Litom
 Smoleńskiemu, cala w Litue 1760.

Włodarszatkowi, y Gauraszkemu Lęd-
ziemu Młotnickowskiemu Nowosiel-
skiemu Dąbrowskiemu Nowogrodzkiemu
y Bródowskiemu Słomkowskiemu
pod ową czas Deputatami -

XVII. Walewski Antoni Jer-
bowski Antoni w Lubelskim Tryba-
nale a Stanisławski Fotokowski
chorążemu w Kierow, y Genera-
tem Ropyńskiemu Gerniszewemu
Dobra Czarna Kamionka a War-
szawie przed szeregowym Sądem
wyznaczonym w sprawie determi-
nowano.

XVIII. Stanisław Serafin So-
łtowski tego sekretarza y Kellera
skarżnię tego Seymu z illiastem
nieprawą olużno Dobr Dymca o-
raz za miastem Łupin do Dobr
stolowych Towarzystwa do tego nale-
żących na inną in equivalentia mi-
ędzy ludźmi Prymasem y Kier-
nikiem Radziwilem Kasztelanem
Wileńskim uczyniono aprobowa-
no

122
XII Karimierz Putawskiego usprawiedli- 123
wi się ządającego o listie Zielatnym do
rozprawy osobiste na Sądach. Symo-
nych ubezpieczono pyłę przystat na
przed do Rady Kainstacyjnej takowe od
wody których nie było przed czas obrotu
bystwu na stronie jego

XI. Interes Juliuszow Jozefa Zatus-
kiego Biskupa Hymnalskiego krui yi
mienia na przystatym Symonie w Rees-
sie zostawiony do przystatego Symona wpo-
wtorym Reesie oddano.

Dnia 21 Listopada Gm. Pani Wale-
rya Szembelow Branicza Kasztek Bra-
tawek wileu swego 64 po przytłaczonym
przygotowaniu się na drogę ucierności
z tym się pożegnał Siwatego w Dobrach
swoich wileu za krakowem leżących.

Dnia 22 Grudnia nastąpiła w War-
szawie uchwała z Deleritu Sądow ekharat-
kowskich koron, ultimo Instytutu Toma-
sa Kowalskiego z rodziną z Kiepodnie, któ-
ry za uile lotne popetnione kradzieże miar-
na na Lubimiey uciarny zostali inni
zas comples w jego spotężnieniu będący
uczestnictwem na wiele lat, i do robot pu-
blicznych byli bradzeni Zindagacy
zas bykze kyminalistom Sądowada-
mamy

27. Zostat, iż dla utaienia surych zamys-
łow uformowali iżęgi iedyńci łobie zro-
zumiany, letory dla uikawieci przytęka-
sie.

Pięćdziesiąt naturalni Takornie Czerwone
iżte Opalene Kiecin Dolina Ręka San-
gawka albo też grabli Moneta brata
Radnili, Kisong, Brilizna Fajczy
na, Chustka, Silucha Patka, Sumo-

wisło, Głowa Matowka, rogi Liga-
ry, Adot Rogi Stor Chmura, Chleb
Suma, Gdy letory znak porządziat,
zaiat znaczy do się uderzyt y tam
Daley. A tak gdy porządziat, Buch-
not takornie z doliny: znaczy do u-
bradt pięćdziesiąt z liczini gdy powi-
dziat, zaiat Sumowis hem po li garach
albo po Matowka: znaczy do u-
rzyt patka po nogach albo po gd-
ure. Gdy znazono: znaczy padczy ni
Ubradt brilizna y tam Daley.

Jakieżas' czynności w następnym
ym Roku 1779 y przypadli znaczy-
nysze daryty się opisani dobrze obacz
Koniec Roku 1778.

DIJEJE POLSKIE

Part 5

czyli
Przypadki znaczniejsze
w Roku 1779.

Z D A R Z O N E

Człowiek niewypowiadający się, po ostatnim. Dotychczas największymi zdaniami w. Roku 1779. to jest wrota gwałtownie kra-
in, przez trzy szkiełce potęgę, Moskwę, Au-
strację i Prusę. Po uchyleniu drugiego pado-
brania gwałtownie w Holu 1773. i 1775. przez
rodowitę. Oczym, Synow, ale niegodnych
wiecej wspomnienia i nasładowania potę-
ności, którzy potwierdzili Labor kraju przez
Potęgę, sami do podobnych zebrań my-
styczni, gdy najpierw monachy swej zmeno-
gatyw wstąpił obraci potym wpycha do-
choły. Reptet wstępnie wstawiach i
Kolejnych i najdłuższe pomigły sił
nieprzypadki, o czym w powyższych latach było
opisane.

Opisanie. Teraz zostaje Rępta wpie-
ca y pod Jwarany Moskwy, ni maizca ani
w harbi znacnych Dochodow, ani Woiška
musiała ulegać pod tę męscę w spoko-
nosci zachowując się. Królewski Monarcha
panujący Stanisław August, lubo królewski
dobrze w swej Obyczajności y mający widzieć
ig w ich najlepszym szeregach, lecz z powodu
bardziej niż zautania Polaków swemu Monar-
sze. którzy wielobrotnie przeciw niemu czyni-
li Zamachy w porządkach Zaraz panowania
iego, sam Zwiłkiem swym umartwieniem w-
spólnie z całym Narodem ulegać musiał
tosiom iah in' do nadarzać się mogły. Sta-
rat się jednak usilnie, ażeby w tych niepo-
ściach przy najmniej wewnątrz rządu kró-
wado Sprawiedliwosci był zachowany y utrzy-
many. Ostatek swemi męscami woi-
skiem przypadkach Zbiegami, y ostatek
szczęśliwie nieprzyjacielskich Królewski usilnie
bronił, y swę męscę nie dopuszczał. Dla
tego

Alba *parviflora* *postica*, *ligna* *laetissima* *et* *rubra*.

wie, y wiek Samow mięsiechonia swe opuszcili
a do chlewnianych Samow przenosili się. W Home
nowie zaś Id. Fornis chanie zblasztron wysili
sili i na borenistwo swoje pod namiotem od-
mawia li. W ty chże obolicach się popu rata
onow wielka nie zarysuy nego robactwa, która
ze wpyethm zacięuy wyjndte. Robactwo to
cał coby itugani a napu tura Dobry inij
grobosai naigce, kowru by to popu late go
y mocnuy tushoi ze led o re grieci mo
zna by to.

Dnia 20 Marca Aht Dowozny Towarzy-
stwa Kiegg Elementarnych przyadobio-
wcyt. Ktoś mnie bytawic swoig, przybiagnym
z gromadziei Dystyngowanych Osob.

Stwierdził to Usowoy tożsi się z nim porozu-
miał Bishop Tochi koadjutor Krasnowski
i jako pierwszeństwo w komisyi edukacyoney try-
małcy następnego Mowa

Sięci puchłkisto wyłożeni Być mi
Być mi nasywa monarchów, mię na
tak światne mię zastępnicych Być mi

141
Sprawiedliwie natreci będzie temu Panu, któremu
ktorem tak często, z dnia dzisiaj jego gwał-
my były a sprawiedliwie ojcowskie staranno-
ści, ze my tu się choć sprawy wydosko-
nalenia Dubany i nowodowej.

Pomysł a proś ciabie na ten koniec
utworzona iereli w potomności zastępy i so-
bie potrafi nadzierać wspomnienie, ten
potomnie wielki, Stanisławowi Augustowi
przyprywat będzie z naszego postanowienia
wypytwać mojące porzuci, i do temu Pa-
nu, któremu nie ty to ze nas postanowi, ale
ogółem a mądrym wglądaniem, a nasie i bie-
liotwiek mać do doskonałości mych i bier-
wania, a nay większe Dobro Ojczyzny zachęca-
pięch nowy ciał, i sprawiedliwie potomności
winne tobie za tak wielkie i obywatelskie oświad-
czal. Dzielni mi miastami: my zaś na znał naj-
wyższy w dziełach, tobie nay miłsz ofiar-
nicami, kiedy wpełniamy siłami i my bła-
żać się my nich do uskutkowania tak z
bawionych iamy stow iest dla nas chwota
iest

Wiadom jest, że nad gród i z piersi pod tą mę-
dą w Kholm ohotę tego Decata pracujemy.
Następcy nasi znużyli wiele dopracowania
i poprawy, ten smutek żagrasz możemy, ze-
waga liwości celować nas niepotrafia, a zatem
smutek takie iako i wreszcie y nie prawnie,
podclani garncu możemy do pocatowania
wspierającej ^{nas} rehi y do prapoi siebie tenar
młotowiny Dancie takowego Dzwolili wku
publicznej Sprawy, który dla tym wyższego
rachylenia, pod sobą naszymi Pataem, z da-
wa i ino ad latki na tażwiej smiektorych
wczasyk Zabaw do polepszenia ciachy i to-
sownych.

Cytał potym Dzwolano na mowę Smiektu
Dzwolano Schretnie tego Towarzystwa ko-

Elementarnych.

Wszystym w Polu przeszyim wojnie mi-
dzy Kholm Smiektu Pruskim y Austroję, przesze-
dzący Dworn Peterburskiego, Pruskiego
myseto najpierw do Armistycium, a potym wy-
znawony był kongres do utworzenia Traktatu
pokoju między temiz Prusami wojownicmi

o war

160
na Silezjanii, Saskim, Bawarskim, 2081.

„Pulatinum Rhonolapn który Dostawa

Na uickawich przytłoczeniu to się myżga.

Traktat pokoju między cesar-

zową Królową Węgierską

ceską y między Królem Niem-

iecckim Cesarstwem i pozbawiony

10. czerwca dnia 13. Maja 1777.

artykuł Stopy

§ 3. Zdecyduje o tym trwałym pokoju

między niemiarsowymi iako też prawdziwym

i niemiarsowym przyiasn między Cesarzową

królową Sasyi y Królem Niemiecckim

ich dziedzicami y następcami i rokowani

y stanami y Wasalami iako też kolwiek

stanu y kindygi.

§ 4. Cokolwiek się zbystwi popełnito, mied

lub porzuceniu wojny niniejszym wyszto

pozdnie w wiece. Zapomnienie. Podclanicie

stom kontraktowych, o tym maiz pascieck

ce wpytliem iu skutkami amnesty z onim

iakoż kolwiek listow uwolnionych y mied

wpytli

283 wchystanie ich dobra smęty. Dochody iści
ialie by ty zabrane i kinfiskowane lub ko-
mu innemu oddane mają być wtaenym
ich Sanom przywrócone nie są nige im sa-
dny krydy, na osobach, dobrach, honorach,
prawach lub przywilejach i alich wolwch.

3. Ponieważ w przedzie nie miało istnieć usta-
wie o czasie przewania wojny, meto hasa
zestaw kontraktujących wyprawdziwe
wszystko w przeciągu dni 15. rachując od pod-
pisania niniejszego kontraktu i przywróci
jedną drugą w przedzie bez przytoczenia mu-
winę, miasta, mięsa, y Fortecę, które
zabito oddaie miasta y zamki w tym
samym stanie, co ofor ty p. kary. Artylłeryji
i rynekta how w ichim czasie swego zabra-
nia i znata etc.

4. Wpływ nie wolno i wroć i iac. dobiel
obu stron p. kary i przywrócić i w tym w
nie wolno być cy mają być bez wznowy, wyty-
czenia y żadnego opuszczenia wypuszczenia,
y w razie nie przywrócenia w przeciągu 6. mcy
mocy

112

więcej ty godni porozumienia daty, i hay 1883
terazniejszy kontrakt zobowiązaniem
jednak zapłacenia w przyszłości piątych
gros które w czasie swojej niewoli raciegneli.
Zadna zaś strona nie ma się domagać
wdrożenia wroczenia sobie kosztów własnych
na ich wyżywienie i utrzymanie co się sta-
ło ma w rozumie ochorych granicznych la-
zar po swym uleczeniu, i ten koniec zaraz
bądź na inscenie komisarsce zobowiązani do
mystycznego dowożenia tego artykułu.
§ Kontrybucje Dawańcia furców y do-
starczenia takich kotwice wojskowe ustępują
nia podpisania niniejszego kontraktu, wprost
nie za tym czasie wrota, iako też Bile-
ty y dani obywateli zobowiązani
wojny nie bądź miły. Zadny uwagi y za-
dany artykuł, zgodzono się między że aby
wobec poty niniejszy i papie bytowie-
to y zabrano ma być dozwolnie oddano.
§ Wtoreno takie urechy oddano sobie w
ciomni podanych jednej strony strzech

Wojaka Jurek z po utrzenie tego po-
kaju obmyślnie będz poprzyjacielu po-
trebne srodki Jowj honoraria tej wy mowy
Dokladnosciq y wzaimnosciq nalezęte

7 Podpisania Inna Dziśajęcego ugoda
miedzy Cesarowq Jęyciq Krolowq Dia
niem y dla ię Dziśajęcow y następcow,
y sęignięciem Inna Bistyniśm, w cku
Jęycym. Donies iaku pynępatne tro-
na traktuicę rownie dla nięgo iaku y
ięgo Dziśajęcow y następcow będzi pę-
tęcowa do teraznię pęgo traktatu ma-
bydę onę mi na zacięgo cęci iaku gdy by
donięgo byta codo stwa wlozona,
będzi gwarantowa od potęnię posredni-
cęci iaku iaku sam traktat pobępi.

Artykul 2. Jak mowętwo traktuicę
iaku y posredniere zęodęty cę miedzy sobę
gwarantowac y gwarantuicę usocy się ca-
temu Dworowi. Salityńskiemu a nay bar-
dziej Linii Birkenfeldzkiej Traktaty y Sali-
te Samiliu Roku 1766, 1771, y 1774. ile

114

się one zgodzić z Pokojem westfalskim 1648
i muszę nieodwrotnie mieć cechę niniejs-
zej umowy. Gwarantuję także Abt Deis
podpisany między Najjaśniejszym Elekt-
orem Palatynem i Szejnsem Bipotyń-
skim względem wykonania warunków ich
Paktu Rynlii który to Abt jest porę-
czony. Dominicyjskiego traktatu i ma być
za jego cześć policzony iah gdy by się w nim
codziennie zamieszkał.

2. Uгода także regularna Dniejska porę-
czona przez Najjaśniejszego Elektora
Saskiego w sprawie. Książki
Elektora Węgierskiego Matki Dniejskiej
Alodgalney mieszczącego Elektora Bawar-
skiego są utworzone między stronami wchu-
dzone. Będzie równą myślenie. Dotera-
niejszego traktatu i policzona za jego cześć
iah gdy by się w nim codziennie zamieszkał.
ma być gwarantowana do Cesar-
owej. Inic Krowey i Krola Pruskiego iah
też od moich poymnich tak iah sam
Traktat.

186 Traktat Pokoju.

10 Ponieważ zasada byty miały wytyś-
wosci względem prawa które król Pruski
miał do przyłączenia do Pierworodztwa Domu
swego dwa dyktwa Barceutskie i Anspach-
skie w przypadku wygaśnięcia Linii która
teraz posiada pomienione dwa dyktwa
mimo Cesarowa Króla Królowa obowiąz-
ując się resztę z synów Dziećców i na-
stępów, nieczynić nigdy żadnej, w tym me-
schody, aby resztę krain Anspachskiej
Barceutskiej mogły być przyłączone do Prus.
młodego Elektorstwa Brandenburgskiego, i
ogrodzone według woli pierworodnych Linii.
Atyhułt. Ponieważ pomienione dyktwa
Anspachskie i Barceutskie zamieszkałe w
swoim kraju niektóre lennów należące
do królestwa Pruskiego gdy tym czasem i ten
margrafstwo mają także swoje lennów
w krain Austriackich, mimo Cesarowa Króla
Królowa, król Pruski z sobą teraz
uzgodzić

ugodnitijsz, niemy nie gdy cesar myslidzie 28⁴
 myslidzie ich Margrastu Joannu pier-
 wodney radnych prawdotykh wraim-
 nykh Lennoci, y z nich sie wpeklisch
 nabrytoci tykh dobr lennykh iaku ter-
 y ich cyzi, wsey waige wpekliz iakhot-
 wisch wraimny podleytoci bez radney ro-
 zerwy.

12. Traktat westfalski y wpristhi trah-
 taty ponim mizder Cesarow, Seymow
 Krolow y Krolom Pruskim zawarte, mien-
 wicie Wraclawski y Berliński w Roku-
 1742. Drezeniński 1749. y Stamburski
 dnia 15 lulego Roku 1763. niniejszym
 polowiem wyrazniesz odnawiaz y po-
 twierdzasz iak gdy by sie w nim co dost-
 wa zawieraty.

13. Cesarowna Seymowi Krolowa iaku ter-
 zwot Smi Pruski Plehtor palatinus, ixi-
 re Bispotyński ugdz sie wraz z obywatel-
 i nakto nie Cesarza Smi y ca te Smu-
 rium Olaby Sta Elektora Rynińskiego, iaku

28. y Sta cetero Domu Palatynskiego dane
byty: Lennowi Niemiecchi, berye tak w Ba.
waryi iah, w Sewabach, tak iah one byty
posiadanec od Imariego Elektora y de
tym wrybego Elektora palatynie asse-
rozet tych stow luiego osobie y domowi
Cesarowa Imosi obiecuie mytasy iah
do odclania wiys rzdy pomiesionych
Lennowi, zaraz poped pisaniu ninieyszego
Traktatu.

14. Cesar Imi y cete Imperium zapysze-
iz iah od wyspytchich stron tak wchodzych
iah traktacych do mystepienia do
ninieyszego traktatu Alton y ugod do
niego nalezych y do clania swego za-
petnego rezolucia na wyspytchich umowy
y utwornia ktore iz wnim zamyslaiz;

19. Na ostu tak Cesarowa Imosi krolowa w
stawi iz chytne wwar etro am Imi Pru-
shim do Cesarza Imi dla na ktone nie
tego Cesar. Mozii do pozwolenia domowi
Aigryhemu Mechlenburskiemu oia obse
Lennowi

186
stoney mywilem de non ap'cham's go. 280.

Dem oto wedlug swyrazu mozic d'zie

XVII Imienia Sw. J. m. c. a. t. e. s. 1779

Krol Smi Chmiesianski jako najwyzszy

myt zyli sie J. serzshwego uskutecniu-

nia tego pokoju przeswe staraniu sie

myriane yporzedniotwo skutecne tak

uprapiu sie od wpyethich ston trak-

cyz y mchodcyz acib chie ti prou-

ieo nasiu Gwarancy niniejszego Trakta-

tu Ugod y Umow, ktore sa tego rezultami.

1779 Ratyfikacye tego traktatu bydg zaimie-

niowe w tym mieciu ciezy nie wprzeiggu

1779 Ratyfikacye tego traktatu bydg zaimie-

niowe tego podpisania. Dla wykupy wiaz-

tego wply thiego myniery podpisani

1779 Ratyfikacye tego traktatu bydg zaimie-

niowe tego podpisania. Dla wykupy wiaz-

1779 Ratyfikacye tego traktatu bydg zaimie-

niowe tego podpisania.

Hato sie rozeszlo nie Dnia 13. maja 1779

(25) Jan Filip Hrabia Lobenz.

(23)

290 (28) Jan Herman, Baron de Bredest
my petnomocnik Imperatorszcy Szymi
Cater Gopys y my Petnomocnik Krola
Chruscianskiego bydga do Poradnikow
w tym Dziele pomocy oswiadcamy, ze ten
pokoy myjey Cesarzowey Szymi osobow
y Krolem Smci Ruskim z Wywodami, Artym
tami osobnymi Abtem przywatnym y
osobnym z Abtami, mijsz, pienia y mi
iscia jako ter zwysztymmi Klausurami
Warunkami y Umowami ktore sja w
nim zamieszka, jest zawarty, nie posiada
niektora y pod Gwarancz Imperatorszcy
Szymi Cater Gopys y Krola Smci Chrusc
ianskiego nadowiedczego podpisalismy sie
to uwadzeniu. Wpisy sja y mi
trzy, karaliamy, naje pienia Dzieci sa
w Cieszymie Dni 13. maja Roku 1779.

(25) Baron de Breteul.

173 Dwa egzemplarze oryginalne
tego traktatu jako, Abtem dobrego
myjszonych, wiadnym smich Janu pier

209

Wszę miysze i Sykutom Imperatoro-
wym Geymy Catey Kolyjey iey ministra
petnomownego Sykutom Krola Smi
chrisuanskiego y iego petnomownika
Artykut osobny między Cesarzowem Gy-
mosciem Krolowem y Elektorem Sassem
Najcasniejszym Elektorem Sasli nalezy
do tego Traktatu Polowu y ugody
iaku stona traktowania y bydzie uzy-
wat wszystkie skutkow tego Trak-
tatu ktore sie mogą do niego woz-
gac obowiazuje sie wrak z sway stro-
ny za siebie i za swoich Diodziow
y następcow zachowywai iak nay-
sistey ten pokoy do niego sie wie woz-
zstym stuzowac. Ten osobny Artykut
bydzie miał z obu stron tez samę moc
y uwasze iak gdyby w tym Trakta-
cie Polowu wyratna byta uzywana
i zmiarba o Najcasniejszym Elektor-
ze Sassem y ma bydz ratyfikowa-
ny w tym samym czasie iak y po-
mieniony

202 Traktat Dla lepszej tego wiary, my
nizy podpisani Petnomocnicy Cesa-
rzowy Geymi Krolowej Węgierskiej y
Breskiej y Najciśnieyszego Elektora
Saskiego mocy nam danej zupełney
stadty podpisaliśmy niniejszy Ar-
tykuł osobny, y łazaliśmy przydaje
nasze piórze. Dział się w Bieszynie
Dnia 13. Marca 1779.

(L5) Jan Filip Arabia Oberst.

(L5) Fryderyk August Arabia de Lin-
zendorf y Sottendorf.

Uгода między Cesarzową Geymą Kro-
lową, y Najciśnieyszym Elektorem
Rynskim Cesarzowa Geymą Krolową
Węgierską y Bieską y Najciśnieyszym
Elektorem Rynskim postanowiony wrnie
wogudę, z przytaczaniem się oraz Kie-
zua Bipotynskiego wględem Sub-
cebyi zastawionej od prywatnego Elektro-
ra Bawarskiego Cesarzowa Geymą
Krolową ziedną a Elektorem Salatinum
z drugay strony udany artykuł na-
stępujący

160
następujące. Dy 3.
Artykuł 1. Elektor Palatinus pod
warunkami wyrażonemi w Artykułach
4, 5, y 6. obywateli wszystkich Powiaty lito-
we zabrane trzyma przez Dom Austry-
acki tak w Bawaryi jak w Wyższym
Palatynie, i zrzecze się wszelkich
historycznych Pretensyi które by mogły mieć
lub być, a Cesarzowa Jajma Królo-
wa z swojej strony uważa Elektor-
a Palatyna i Jajmę Dnia 3 Sier-
pnia R. 1778 uznającej zrzeczenie się
o co na zawsze przez ten Artykuł spo-
sobem całonajuroczystszym za siebie
y swoich Dziedziców y następów wsze-
lkich całych historycznych Pretensyi które u-
czyńta lub mogły być być całych histo-
rycznych bądź dyktum, do jakiegokolwiek
czasu Sukcesji zmarłego Elektora.
II Próż swoją przychwilności osobli-
wą ku Królowi Elektorowi Palatynskiemu
Cesarzowa Jajma Królowa za siebie
y swoich

299. następców ustępuje Królowi Elektorowi -
w imię dla niego. Jego Działu i następców
Państwo Mindelheim ustępuje
im ma także wszelkie Prawa celnik-
nicze, które korona Cesarza ma do
Państwa Glaucha, Waldenbourg i Luk-
semburk z ich przynależnościami nale-
żącymi do Hrabstwa de Schonbourg. Sta-
tutowy i jego zospokożenia pretensji
Allodialnych Domu Pałecznego Obri-
cui na ostatkach daw. Elektorów Pałec-
tynów, jako i całego jego Domu
Lenności Korony Cesarstwa liżące w
wypłyty Pałecznosci, tak jak one by-
ły posiadane aż do tej wd. Elektorów Ba-
warickich.

III. Obieca także Cesarzowa Kujm-
Krolowa domagać się a Cesarza Kujm-
y całego Imperium ażeby chcieli konfe-
rować Królowi Kujm Elektorowi Pałec-
tynowi, tak dla niego jak i całego Do-
mu Pałecznego Lenności Impery-
alnego w Bawaryi i Szwabach, niedawno

król
11/

143
Nabyte przez Linia Wilhelmską tak Łożys
tak jak one były posiadane przez
tego Elektora Bawarskiego i żeby
Elektor Palatinus miał tym większy
Dowód szczerości tych zamiarów lu-
tego osobie y Domowi Cesarzowa Jymu
obowiązkiem się przydzieli do oddania
w jego rądy szczerego Rennozu a-
nie po Ratyfikacji niniejszej a
gody.

Ratyfikat IV Elektor Palatinus uza-
semnia, że wdziera się te dowody przy-
chodzące Cesarzowej Jymu Hrotowej
następnie tego czasu za siebie i tych
Dzieciom y następcom Cesarzowej
Jymu Hrotowej y jej Dzieciom y
następcom Powiaty w takim stanie
w jakim są teraz znajduje Reutshaus,
Braunau z całym tym tego imienia Chast-
lichen, Frybourg Mattigkofen Ried, Nar-
ding, a w Powszechności całą tę część
Bawaryi która leży między Dunajem,
nem,

296 9 Saltra iudna ruzici stadaucyck
Regencya, Bourgkaurzenska
V. Pomienone w Popzedzajum Ar-
tykule Rzeli maia bydz spolne tau do-
mowi Austriackimu caly y Elektorowi
Saskatimowi ile sie tyliuq kracow ustq-
pio nych, zadna zas z dwuch stron tra-
ktuacyck, nie b dzie mogla odmieniac
biega naturalnego tych rzek ani prze-
szkadzac wolnemu spławowi y prze-
prowadzaniu towarow lub innych
rzeczy, nie b dzie nadto wolno
ustanawiac, nowych ciel dla rzekich-
kosturik przegazn ita umowa ma
siec wzomnie zia gac i dotych rzek
rzeli Gmu, ktora ptynie między Porra-
tem Scharding y Strabskum. Niebo-
wrg nalezumy do Domu Austriacki-

90.
VI. Kray zamienity w granicach
wymienionych w Art IV. idzie halerc
do Cesarzowej Gynii Krolowej y do
uy /

ciej kapturow z uszy. Hui mi prawa
 ni suwerenności. Powiatowej i inemi
 ialimi koturck nie nie wytyczając
 szadnym udnah i zacie y podzad-
 nym tytutem, ani Cesarzowa Cymsi
 Krolowa, ani cy Dziedzie i nastę-
 y nie będą mogli czy nie przesławi
 do żadnej innej cymsi Kapanow Ba-
 warskich, bądź, tytutem pryncalicy-
 zmu, bądź, podległości, bądź, innym
 ialim koturck. Procz tego Cesarzowa
 Cymsi Krolowa osiadała, i nie bę-
 dzie wchodziła ani do Cymsi Im-
 perij ani do Cymsi Bawarskiej
 go prawami cesary i suffraganów
 iat Bawarskiej ale tych uszytlich
 praw ustępić Elitorowi Pałatino-
 wi tego Dziedziom y następcom
 y z swojej strony przyjmie na sie-
 bie swoich Dziedziom y następcow,
 myślić umy i iolui koturck które
 do tego są przytoczone

290 VII. Cesarowa Jeym Krolowa y Jey-
ze Jmci Elektor Palatinus kaza so-
bie oddac Papiery Listy Dokumenta
y Archywa na lizge lub siqguiake
ze de kracow, klast y maysi lita-
re sobie wzajemnie ustypuia, ninie-
jsza ugoda

VIII. Wszemnasze Dni podpisanie tej
ugody, Jeymha Cesarowej Jmci kro-
lowej uynidy, z tej czci Bawaryi
ktora moze Art. I. ma byc z mte-
urowana. Domow Palatynsluima, wza-
jemnie zalze Cesarowa Jeym krolo-
wa obymnie tegoz czasu ty czci Po-
uatu Bourghauversteiego, ktora uy-
est u-tpisna Art. IV tejze Ugody.

IX. Ratyfikacye niniejszy ugody by-
da zamienione w skisie Cietynie
w porzeczga 14 dni, albo y przedzy as-
li byc moze wachujac od Dnia pod-
pisania

Na upozego tego wzy, kiego
wsary my nizey podpisani kministw
we

wie Ketno mochni podpisaliśmy mi 1799
 ca, zaszetny nam dancy wladzy ni-
 nieyszą, ugodę y puzey nasze przy-
 Dzye koraliśmy. Dziadzi, w ca-
 znie Dnia 13. elaya R. 1799.

(52) Jan Filip. Frabia de Ciberst

(52) Antoni. Frabia de Terring Sufelo

Ugoda Najcasny Kiazat Elekh-
 ra Sabekyna y Kultora Sa-
 niego z Kiazeciem Bipon-
 tyńskim.

W najcasniejszej strony traktatu
 o Kuliejsza, Alodjalna, zaszetno E-
 kultora Bawarskiego postanowi-
 wszy jednomyślnie zaliczyć te spra-
 wy, po przyiaciech, ba roztrząsa-
 nie praw wzajemnych, oraz z
 Kiazcem Bipontyńskim przez
 starania y pod gwarancją wyso-
 kich Mocarstw posredniczonych y
 wspotnie władających Traktat Dzi-
 siejszego poboru, doli potrzebne
 na

309 Ten honoru zapetne wladze sur. m. Pet
nomocnikom na kongresie li. sty. k-
slum ktorzy i zamienioszy w d. zyl
artykuly nastypujace.

Art. 1. Najcasniejszy Elektor Pa-
latinus chci. zapetne zadosci w d. zyl-
ni pretensyom allodyalnym Nads-
zaw. Elektora Salskiego dy. ai-
nym mo. u. ustapienia d. zyl. p. m.
Elektorowi Salskiemu Wdowcy ego
Mattei, obic. i. obow. z. d. zyl.
za s. i. s. zyl. d. zyl. zyl. zyl.
Nastypow. zapet. Elektorowi
Im. Summe. 6. Millionow d. zyl.
nie m. i. i. m. i. s. zyl. d. zyl.
d. zyl. d. zyl. d. zyl. d. zyl.
vacca. w. zyl. d. zyl. d. zyl.
nym. y. nie. ruchomym. allodyat-
nym. d. zyl. d. zyl. d. zyl. d. zyl.
p. m. d. zyl. d. zyl. d. zyl. d. zyl.
d. zyl. d. zyl. d. zyl. d. zyl.
d. zyl. d. zyl. d. zyl. d. zyl.
d. zyl. d. zyl. d. zyl. d. zyl.

tu po 500,000 w Roli, a po 250,000
wzyściau ichiż, znym termine po-
zycuony od Dnia 14 Sycznia Roku
1780 uż do zupełnego ich wyplac-
enia. Gwoliby zaś płaćcenie miedzo-
neg Summy nie by derymione w tych
na na zonych ratach, które pmi
Elector będzie mógł prawnie gdzie
mu się będzie podobali, zabierać
do hody wzyściau wspomnianych Kra-
iow, pole niewybrzeż, czego do ud-
zoney Summy nie będzie do stawiał

Argument II Najjasny Elector Sala-
tinus wzyściau y przeności be-
radney rezerwy wzyściau prawa
i alui koturica letore koroka Czeska mia-
tu dotq na Panstwa G. auha wai-
Dennewy, y Lubrenstein na leżę
do Arabrowide Phönbourg, y ciaz-
u y praw Electora Salskiego tym
z samym sposobem iulim ma

302 te prawa były ustępiione dla utad-
kurienia niniejszego udzienia przez
Artykuł 2y umowy His podpisani
miedzy Cesarzow Jmci Krolowcy
Kajarskiym Jmci Elektorem Saksonu
Od tego czasu nigdy nie miało być
uznawiany y uzniony spor iaku-
kolwiek y przez kogokolwiek prze-
ciwie tym wszystkim prawom E-
lektora Saksonu do wspomnianych
terrenow.

Artykuł III Jmci Jmci Elektor Sak-
sonu z swojej strony będzie zaspokoio-
nym przez to udzienie za wszystkie so-
bie ustępiione od Jmci Jmci Elektro-
rowcy Wdowy Saksony iedyney Dzie-
dziczy Saksony Wdowy Saksony
pretensye, rzeka się za siebie swych
Dziezicow y następcow sposobem iaki
najwzrostszym wszelkich pretensyi,
ktore miał lub mógł czynić do sa-
mich terenow krajow lub Dobr Ak-
dykatnych

Dalnych ruchomych y nieruchomych
 Bawarskich tak pochodzących od Pro-
 how, ich nowo nabytych, bez wyłącze-
 nia y bez względu na ich własność ty-
 tuł teny lub alłodyalny. Uchwalono
 iż nad to i te dobra alłodyalne ma-
 ią być przyłączone do Stanow Ste-
 lemskich Bawarskich Palatynskich
 spadych teraz na dawną linię Elektor-
 ską y niebda nigdy od nich oddzi-
 lano w tym że czasie Najasny Elek-
 tor Palatynus uważa Najasny
 Elektor Saksony od wszelkich ob-
 wiązków przyłączonych do Sukcesji
 Bawarskiej, także Najasny Elek-
 tor Saksi niema nigdy odpowiadać
 za Długi lub obowiązki pomienionej
 Sukcesji pod jakimkolwiek tytu-
 tem.

Art. 14. Cesarz Jmci Imperium
 od Najasny Król Pruskijskijski iako
 też od Najasny Król Szwajcarskijski
 potynskiego zapraszają się do prz-
 stąpienia

204 Do tej ugody do dania Turego za-
petnego zezwolenia na wszystkie
umowy które się w niej zawierają
Akt Przyjęcia Króla Gm.
Pruskiego

Trzejnyle z taske Bory Król.
Pruski &

Po zawarciu y przywroceniu Dnia
dzisiejszego pokoju, za pośredni-
ctwem Imperatorowej Gm. Astry-
chskiej y Króla Gm. Pruskiego
pocieszyć pomienione mo-
cownictwa proszone od wszystkich
stron traktujących y uchodzących
gwarantowały wszystkie ugody
które są zgaszami traktatem po-
koju dziś podpisanego: przeto ni-
żej podpisany Minister Petno-
mocy Króla Gm. Pruskiego
moją dając sobie zupełny władz
oswiadcza że Król Gm. Pruski
magnus

przyimie z udużi nosia Alek Gwa D. Os.
raney. Dzia uddany przez Petno moe-
nych Posrednikow imieniem Impe-
ratorowej Jmci (atuy Rolayi i hoo-
da Jmci Chruscianskiego: y tenze hoo-
Jmci Fausli zadecze wszystkim, co
moze umocnie y zachowac spoko-
nost Publiczną, Obiecuje y Obowia-
zuje sie z swojej Strony wypetniać
bez zadnego innego losowich wy-
tuzenia, wszystkim warunkom po-
miedzy Traktatem Polowia y Ugod
do niego należących, tyle ile to cigo
tych moze, y da od siebie Ra-
tyfikacye osobno tego Aleka przy-
icia

u ciu
6 Dla urządy tego Minister Litwo-
mocy nicy podpisany podpi-
sat ten Akt niniejszy licząc przy-
tożyc swoą pieczęć i zamieścić go za
Akt Gwarancji wyżej tu wyrażo-
ny taki jak będa zamienione w
ne Ratyfikacye niniejszego Aktu

3062a Ratyfikacye pomienionego Ak-
tu Jwaraniyi w przeuagu trzech mi-
siuy albo miedzy Dziad w Cieszy-
ni Dnia 13 Maja R. 1779.

CL3 Jan Herman Baron de Ladult

CL5) Mikołaj książę Repnin

CL8) Baron de Breteuil

Dalsze podpisy innych Fitnomo-
chów do tego Akta Traktatowy-
zmierzonych były następujące

CL5) Antoni Strabia de Terring Stok

CL8) Krystya de Stofenfeld

CL8) Fryderyk August Strabia de
Linzendorf y Potten Dorf.

Podobnaż stanęła ugoda mi-
dzy Rosyą y Portą Otomanską

Dnia 21 Marca, podpisana przez

Posła Rosyjskiego Zidney stro-
ny y Plenipotencyarzeszowi Turcy-
ch z drugiej strony zachowa-
nie w całości ostatni traktat polski

zawarłego

Lawariego z wotną dla Rosji 607
 naurgacya, zatrzymanie nie podle-
 g. Dsi Tatarow, y za znacnem prze-
 borkę Pana Schuchin Gherosa od
 Starodu swego obanego Rosji
 syzlu Gmii Pan Raszyew, miał
 na zaimku audyencya, a wielkiego
 Wzrywa przy swyglych ceremoniach.

Wzrasie szesty Woyny Pruskiej
 z Austryą, proskonczonym Traktacie,
 Okazał się iż Woyško Pruskie pod
 komendą Sięwa Henryka wszedł w
 niewolę 2ch Statals Officerow 10. Ka-
 pitanow, 20 tinter Officerow y 1000.
 Gemeynow Austryackich z tych 95
 umarło a 1211 rachując z Officerami
 oddano Austryakom przez zamia-
 nę przez które oni z swoy strony
 uwolili tylko 329 Prusakow gdyż
 reszta to jest 32 przed zamianą u-
 marła.

W Masygnie Maia okropny na
 Hepmiquy

300 w Warszawie zdarzył się przy-
padek: przy zamordowaniu odstęp-
wstajnych pnia Pana Bernarda Lu-
szka Regimentu piechoty Butawy
Wielkiej Koronnej Kutkowskiego
y Generała y Majora Wojsk Koron-
nych, polewał się, dowodnie z-
tych ze wyznania z Gubernii w-
 sprawie z kryminalistami w Gu-
berni: Marszałkowski wy-
prowadzony tak się rzecz miała.

Trzy wspomnianego y F. Kuszt-
stajcy Hamerdynier, z Resła w
Prowincji, Strzelce z. Camborra y chł-
pki z Białego Stoku, odem f. per-
wszy do ustoy przyięty od in-
to 15, drugi do put trzecia kłisząca
nie spełna, trzecia od kłiszy 0.7 ko-
bo zapłatę, umourony odebrał, ob-
chodzenia się, calo Pana z Auga-
ni doznawali, y tę po faldę y do-
ne mniemanie u sobie znaleźli, iz

Chociaż

116
Choć tak krótki był przebieg ich
życia jednakże Pan ich, nie był
straszliwie surowy latami młodości
stabilizacji zwyczajnej, ale też miał
swoją własną powagę: nad to
żył, pominiętego Chłopa do po-
dawania sobie pieniędzy i kantor-
ów, używał: atoli oni na to uży-
wali i dawania Panu swego i pa-
ni i tak z tego przeciwko Panu i pa-
ni był przeciwko nim, stąd słusz-
nie i przebieg: choć też chci-
woscia kochał, stąd z tego miał
na życie i pieniądze Pana swe-
go i matkę i siostrę. Gdy zaś dnia 31.
Maja postanowił do miasta od Pa-
ni i Hamendner (który jednakże ostat-
nie był u siebie w domu na imię Pan-
ni) przez czterech dniami umowio-
ną nad zamiat tego zabawił się
i był o to od Pana straszone, przy-
szedł do wykonania umowy

Wła. 2 d. 11. Galoz, byze nowy obwaro-
wawszy sie, roznemi letami i wami
ser letami, aby lito z nich stuzacych
a mia nowieci. Hacharba nie nadesz-
ta, za grzali sone y dno gozathar
naprzod, a potym winem; gdyz zas
Pan pierwszym sarem w swym po-
boiu w dlu uspiany lezat, wszed
tam Hamerdiner, y wyniosl naprzod
zegarek, a obaczywszy ze nie do pot-
nowy dochodzi po arout tam ze,
y przystapilwszy do spiekiego Pana
pochwyat u niego rękę za nos, a dru-
ga zęby y dusie zaczał. Achna-
wszy sie Pan, bronit sie y na swych
ludzi dla ratunku wołat, na osta-
tek duszkiego za palu uoyt. Ten
wległszy boleem dnu, brzylnat
na skrzela aby serwetę padat, lito-
ny przystapilwszy do dlu, w uinio-
ny uogół serwetę u dlu zabamował
uzywając u dlu o losat nicy szego.

y łomutnego sposobu doziemnego. Pobi-
 mia: na ostatku oba ukryciwszy ży-
 cie Pana swemu odebrali wykonu-
 wszy. Canno bystwo, do tupieżstwa przy-
 szli, a przywotawszy chłopa.)
 garcami. Zatrąnion. Złotem. Dzili-
 sie. z. k. d. a. s. a. w. y. l. u. e. l. l. a. r. y. m. o. n. t. o.
 u. i. u. d. a. u. s. z. y. s. i. e. m. y. s. t. k. e. o. p. r. z. e. b. r. a.
 n. i. e. s. i. e. d. o. g. r. a. n. i. c. y. P. r. u. s. k. i. j. i. Z. a.
 B. o. r. l. e. m. B. e. i. l. a. n. s. k. i. m. w. l. r. z. a. b. a. c. h.
 c. a. l. y. D. z. i. e. n. t. o. r. y. k. i. s. i. e. p. r. z. y. n. a. d. c. h. D. z. a.
 y. Z. a. s. n. o. j. l. u. e. d. o. s. i. Z. o. m. i. a. l. i. Z. a. w. a.
 n. y. D. z. y. l. i. T. a. m. n. a. p. o. d. k. a. u. s. z. y. i. c. h.
 m. t. y. n. a. r. z. i. s. p. y. t. a. t. o. z. y. n. i. e. o. n. i. t. o. s. a.
 k. t. o. r. y. c. h. z. o. t. n. i. e. z. e. s. z. u. l. a. i. a. T. y. m. p. y.
 t. a. n. i. e. m. t. a. k. s. i. e. z. a. t. w. o. r. z. y. l. i. z. e. n. a. r. o. z.
 l. u. z. t. e. g. o. z. e. k. t. y. n. a. r. z. a. w. s. z. y. g. i. z. n. i. m.
 d. o. D. u. o. r. a. p. o. s. i. l. i. g. d. z. i. e. w. k. r. o. t. e. d. o.
 w. s. z. y. o. t. l. i. e. g. o. p. r. z. y. z. n. a. l. i. s. i. e. w. i. e. c. i.
 d. o. o. d. a. s. z. a. w. y. p. r. z. y. p. r. o. w. a. d. z. e. n. i. b. y.
 l. i. o. d. z. i. e. t. y. t. o. z. n. i. e. m. b. y. t. y. i. z. w. a. s. t. y.
 k. o. l. e. g. a. b. r. a. t. p. r. z. y. r. o. d. n. i. k. a. m. e. r. d. y. n. e. r. a.

1102 na Stuzbie a pewnego w Warsza-
wie kupca terminujący: ale ten pod
pretekstem matki chorej w Scena-
prosz swego Brata wprowadzo-
ny, ni oniezm niwidział, y wie-
w Borku Bielanskim o tym za-
bystwie od nich usłyszał, zyski
jednak przeuważy od nich przysłał
z kieszonkowymi perzynami ziktop-
em do karczmy dla kamerdyne-
ra y strzecha chodził y gdy był w rze-
ty nie wareszt, monetę pętko wro-
cił a czerwonych 20 37. w chustce
na szyi będący zataił. Wtedy o-
drobnej sprawie wypadł był de-
kret w sądach Marszałkowskich
korona, dnia 9. Czerwca y do etc.
kucyki był przy prowadzony, to jest
uznawionego dnia rano o godzinie
9 na wysokim teatrum nakra-
kowskim przedmieszcem wystawio-
nym, y ładnym lotniskiem opasa-
nym

nym, w przytomności mroziwego. ¹⁵³
 ludu kamendy nerous y Strzelcow,
 najprzód prawił, że uciło po-
 tym y Dury się to, a po szejm ciur-
 rowano: że za ciurrowi na palach
 przy Strachach publicznych wi-
 siaty z tym na piśmie. Za zaciui-
Pana swego Chodpice (w m d d ych
 ciższe liwiek, oswiecenia zupełne-
 go rozumu Stanowić nie mogących)
 Dla patrzenia na edelweya i tych
 Collegow na plac byłt' przy prowadzo-
 ny, y nażad do więzienia za prowa-
 dzony, w którym ma być 2, trzyma-
 ny przez lat 21 y plagami ci. kwar-
 tat po 20 y 50 przed więzieniem ka-
 rany. Brata kamendynera skaza-
 no do kuchtowania na Rok, ieden (w-
 ten czas gdy strona instygująca -
 chui' będzie) za prowadzony i ci. kwar-
 tat po plac 30 miał być 2, bity w szak-
 ze obwarowano. Dekretem iz to

Właściciel ma (i) de wstawił swoje nie-
wchodzącemu) w pożytku dalszym
szkodzie nie ma.

Dnia 15 Czerwca Pozałożono
nym w Niemczech polowiu, przey-
siej przez krainę Polską w Wilkowie
Polażone Wojsko Pruskie nastę-
piło dwoma traktami w pięciu fo-
rumnach, które spokoynie zach-
owując się gotowcami piętami,
sprawiedliwą ceną y dobrą more-
tą płacąc, zostawiając w krainie Pol-
skiej na kilka tysięcy Czerwonych
Dł. Ze w tym przeszedł Wojsko
Obywatele Polskiej krainy, nie do-
znali, przepisów to należy ma-
dremu rozporządzeniu y używaniu
niej pilnej karności Generała Sm-
skich mianowicie de Lingenfeld de
Bodenburg y Petkowski. Ze zaś
nawet partykularnych które mimo
najpilniejszy komendantów czyn-
ności. Obywatele uszli by do że-
stania

Starania Gm. Pana Goleza Ge. Ma
nerata Komendarskiego Dywizji
Wielkiej, Polska, ten abo nim prze-
rat, zastępcia nagła potrzeba po-
stania w takowym razie Woiwod-
nich Kommissarzy wysłać surych
Oficerów na granicę, Polaków do
kardego z swą kolumną genera-
la Pruskiego w kroczącego do
Polaków z oznajmieniem, że przy-
jacieli ich dla utrzymania sposobu
życia i bezpieczeństwa rzeczy do-
wodziących, także dla po-
mocy i przetrwania. Niezgod-
nie pado i alio particular-
nego mimo woli komendy po-
wodzić. Golez tym honorem w-
pominion. General Golez osiągnął
kryzys kawalerii narodowej
Lata przedniej strony Regiment
półny, zastępcia i jego i do ludu
przebiegł i do Regimentu Polaka

Wobec Parosty Szwedzkiego takie je po-
dzict, ze po stronach Pruslich Ho-
lenn od granicy szlachej az do
granicy Pruskiej nie przerwa mi Woj-
sko Polskie obserwacyjne. Dazdy Dio-
cali Weyshu Pruskiego wygadz tak
brzozy Polskiego polityk niema-
ty y ochrone wzywa.

Dnia 31. Lipca Dziwnym o-
patrzoniu zrodzenie stalo sie iz
na biatoy Rusi pod panowaniem
Katarzyny II Imperatorowej Ros-
yjskiej zostajacy, Pastor tamur-
ny imi diadze Janistaw Bohar-
Lietronczanie Bismarck Diad Ka-
ski kawaler Polubek Bismarck
Dobatego y S. Stanislawo choy
mawizy z Rzymu, za pozwoleniem
Dworu swego od Cyra Le Rusavi
wzglydem wzystlich Zalichow
Dyceryz swoich z nagdujacych na-
miestnira S. Policy Apostolskiej
putno

Petromocna w tud ze, tak do ich. 1107.
wizytowania, iako tu do poprawe
nia, na nowo nawet rzucy nasto-
wienia co wrystho (i ah Kapietki
Dobrot przy zarysach tu wydana.)
tak moeno byc powinno, iah ze-
by sam Ociec stanoit. Uczy-
nit ucy. Dem Zakonu Societatis
tu w byze Dykuzji swery uiz-
ze zarys, takie rozporozdze-
nie, ktore Opni tego mądrego y
wrybsza Chwate. Boska yorli-
wego Pasterza w uirio pomnych
Dziach zwaszira fowulnych
niemieritelnych ucy, ni to po-
mioniego Delegata Apostolskie-
go rozporozdzenie autentyczne z
podpisem yku notaryi i apostoli-
i et conuertonj Albu Ruc. Dla
wiadomosci co do Mera tu si
K. tud ze. w Państwie

1100. W Państwie Katarzyny II Impera-
torowej Rosji &c.

Stanisław Bohusz Leszczyński
z Bożętaszki Biskup Białej Ru-
si Delegat Apostolski Nuncjusz Apo-
stolski Orderem Oświeconego. i S. Sta-
nistawa.

Cześć godnemu Duchownemu Chci-
wemu i Zakonnemu, i zrodził się
naszemu Rzymsko katolickiemu Kato-
lickiemu po całym Państwie Dra-
wici i bógostawności.

Cześć staroncy pamięci Klemens
sa XIV Papieża tak wielka była
piłności w dogodzeniu woli Nuy.
iarny Imperatorowej całej Rosji
Pani naszej Miłosciwej i z Sta-
rej Cesarzowej i Kozci. Bulli za-
iż naczej się. Cum Redemptor
Nostri do skutku przy prowadze-
niu w całym Państwie opu-
szyć go było. Iż to Lożysko
iż panującego Piusa VI Papieża
namniemy.

[illegible]

180. Naszy w wdzięczności niedościga-
to. Ponieważ czas nie był wtedy
króciaki do tych czas nowinaty, a
przeto ciuwo było i amnig, iainc'
ze tych osób powoli liczba niedo-
stych ich i zynita do utraty wa-
nia na posetach Obywatelowskich
strzedow, przeto musi nasza obro-
wistomy do dania im pozwolenia
na przyjmowanie nowin uszow
tym honorem ofiar mazy ewangel-
wizem sure tych apostołów. Pro-
ra y kurota odprawiający, między
zynny tych ze sure tych sta otrzy-
mania niebieskiego osunięcia we-
zwano, dania kanoników na-
stych Białych. Quasi naka i taty
zgromadzonych wyrostach awozy cdy-
talismy po kilka razy Deleret Or-
ca, co. Piusa 14 Dnia 6 Scierpnia
Rok 1770 wystanę w ciuwo awozy pet
noszący w zadnego ucieca po swo-
laniem

702 Na Białej Rusi, azy prawo-
wat Ordynaryszow, Jurysdykcy
nad Zaleskimi, woych Dyce-
zyi szesciach, litosa ugo rza Pom po-
wieszone sa, zastacarami: tak dale-
ce w moca tego Rapierkiego po-
zwolenia, ten ze Bishop, przez
siebie ab przez innych enobliwych
y szatnych szow, Zabornikow
y Zaborne klastory Przewostwa
y Probostwa ciele ludwik Zabo-
row nawet Medicamentum tudzie
+ Hospitalia nawet z pod ciudy
wysze Stolicy Apostolskiej nie-
dyna podleglo choc by wam kot-
wach Przymierium w partach
braz, kasztan y konwentu Alca-
demii, kolegia y Polysle raz ob-
danie ma sie zdater podleglo i Pa-
no now y Decretum Conyctum
Dontkiego Apostolska u tudie-
mozt nawiedzac y wizytowac wply-
Danie

Deciże pilnie w ich Stan losztutt
Regaty ustana Rząd zuryżanie zy
nie, ozyżdaie obrzaki harmonii tan
razem w zbych ialso y osobno ta
w fizydzomuch ialso, wopoddanych
ile razi, tenac Bistup za Apostok
shy nauhoz, si. Hanow y powm
hnych konnykow oraz si. Ozywa
poddaniem y ustawaami idzi iak
Moteizowa, natura rzuty bidei
wyżaga a, posthcie, i z potrzeba w
czym odmiany, popracy odwoto
nia, odnowienia y nawet na nowe
stanowienia, aby mocem byt refer
mowa, odmieniac po prawia y na
nowo stanowia, ustawy si. Hanow
now y konyktum Frydentskiego
D. h. rem nieprzezwiaacze da, to
prowadza, ogtażda y do skutku pro
prowadza, wrysthu wybraczenia
zawosa zachowania egiet, konsty
tuzyi, obserwaneyi y Duennancy hur
nosci.

1124 Grzegorz uł bratowa, sposobami
prywatnymi przywrócić do cato-
ści przeprowadzić same Zakończ-
szość nauki ad studia unickie y
uprządkowanie, zlecić im byli
zawieźć albo od swych ustau-
odstępić lub całkiem holuwać spo-
sobem życia przeprowadzić uł
sprawieć uł y rozumny po-
rządek będzie kazat: co do nich
zawieść postanowić rozporzą-
dzić uł tak pilnie zachowywać
każde, uł zlecić to od Stolicy Apo-
stolskiej postanowiono być. ato
mimo całych holuwać dawniejszych
orzeczonych temu rozporządzenia
Dona w Rzymie z Patalem pomie-
nioney kongregacyi dnia 15 Sierpnia
Roku 1770 Stefan Borgia c. k. m.
kongregacyi de propaganda fide Sekretarz (Ss.)
uł uł na gruncie tej nadzycie
nad uł uł uł Państwa Rzymskiego
Sergio -

Świętego Zalicznictwami, tak y nad
 Leningradu czerkowskiego Grodu, na
 minie Gany Dystryktu, y mojej para-
 szeni tak najwazniejszem, przy-
 czynami, przezczonymi siostrzym
 Regalarnym Czerkowskiego Grodu mo-
 zedzenia Kozmicy, y przyzmo-
 wa na do swego Zgromadzenia Ko-
 wieszców w Pami dajemy y Pastor-
 wie nasze do gościnności two ude-
 lany, co ażeby do uradowości wry-
 stek owdarnia, naszej, statudac-
 ej, przysłać to pismo nasze prze-
 brzy uzięć, pasterstwo w czerkowskim Dni-
 eckim zromadzone ma udo-
 wiać z Ambon dyktat Oczystym y
 dyktat. Grotka wykludac i Dzier-
 Hosiotów Zauwaz y odobran-
 onego od Brzdonych, domie-
 do nas prze-oznac. Dan w Mo-
 chitowie nad Dnieprzem w popoli-
 ty naszej, Rzydymy, na zaci-
 pe.

326 po c² Apostoła Lutra y Pa-
wła Roku 1779
(23) Stanisław Bisкуп

W elżbięcie Cesarzowi Król Gmni
Pruski uznający niewzbroną po-
trebę zachowania swych nowo na-
bytych Prusich Zakonie Societatis
Jesu a widząc, iż namigł się smar-
tych y zastarzałych praw nas-
taw koniecznie potrzeba: zająć
tamuznemu Generalnemu Prowincy-
atowi Gmni Sędziemu Michaelowi Br-
unswickiemu rozprzeczne y dłu-
bie Zakonu swego Głowy zastar-
za niewygodne tutajże się do sw-
bie ile potrzeba przysposobić, na
bardzo zaś przybyłego General-
osurudzić tenże Monarcha wi-
siący w Rok 120 Satarow. Pro-
wincione Generalu w Prusich
Prowincyat ogłosił rozkazy to-
ż porządkiem zaprowadzić do su-
bie

165
bi dawnych swych spotać nihow
do Apostolskich i Błogosławnych ma
ze atnych nowet. Doani Zalon
nych, rzemieśd calen lub lionst
do portug Demourych potrzebny
umiejęcych, obcować im wozelleg
e Janowi Zalon nemeu przy zw-
sta wogodę, aby tylko swy wet-
nima swych kresowu i idynie
po e durnemu myśli.

W ołlissiaue Rysznie przy byli
do Constantynopola Frymoy de
putau, letorzy poduzas auycney
a walskiego i d. 24 ra, 1747 le przy
Haty do wst. Deklaracya upow
niara w. 24. cal. by lno wyszka
Rysznie wyzsty z Fryma, sa
brane zaraz Famiie Tatarskie
tyg. Potwopy obraty idnamy smi-
a han Guery za swego Pana ni-
komu niepowiedzi tego Lib ad tego
Pana do Walskiego Sattana, iulew,

Woj. Luiza Braua Ottomaskiego y na
ostatku abt istq pienia literym od-
dani Han Broni Kray Opatkowu
nie budy nie zostad do zapitnego do
honoraria niepodlegdsei Krym
iale tyllu uzynei zamian tegor
Abtu przez litery ona tytu użana.

W Muszaju Szadziemilu zuda-
nia owa sprawa ministra Sta-
wonego w Portugalij Margrabiego de
Pombal gdy przez lat dwa ca-
gnęta sie między liwnemi sprawa-
mi, gdy urodney stroka Obwinia-
cia ostrzych zlyt wyrazow w pi-
smie samym uzyta, esmilit sie
y Margraf rownym stylem do-
wiadai. Oba te pisma uchylono y
spalio kazano. W lirobie potym
Krolowa Geyme na zalozenie
wszystkich skary przewiedo te-
mial Margrafowi de Pombal w
Dziennu zaneszonych y Szadziemil
ztauryta.

166
Ztęczyła Jwa nay wy- sze Oby-
bunaty de Desembargo y Della
Relazione aby uir ceta ta ruz-
tak staw na, y tale Stęgo uagry-
ca się honu ludz z holurik wzię-
to. Pod tę postę wygotował też
y Margraf de Pombo swoje po-
wziętą Apologia sześc Ar-
kuszy Zawierająca, w której nay-
sekretniejsze rzędu przeszłego y
officyalistow entygi opisat, y z-
bliżnia a mniej roztropno smia-
Dzieć do porwieńcionego Sędu
cate te grube swe pismo przedat.
Postano natych miast ażeby uszy-
stui papieru tego zabrano, dla
zachowania oryginalnych pism
z których on materiyat czerpat
do owey swojej Apologii tak m-
go wzorły nieboszchyle a króla-
rząd zeznający a siebie ze uszy-
stęgo.

Do Obrywających tym nieznoszący -
sza ugo było. ta bezwstydnia smia-
tość i hańdy widział ze on na
złe zażywający uillemy owej
ku sobie króla uprosi i tak -
li sam widnie Panstwem reg-
dzt. mimo woli i wiedzy kro-
lewskiej? sam w takim ^{we} wsty-
stwie królestwa całego rzeczach
nie tylko politycznych ale nawet
i Duchownych, do których sami
i Monarchowie sięgają się udarować
nie wazyli, którzy to rząd Pomba-
la uderzają w następujących
dwóch opisał urzędach.

Rex Regis Pomba primus solusq. &
minister.

Pontifex cepit carnificemq. iuw.

To jest

Sam Pomba król nad króla reg-
dzt. przez wiele lat.

Wziął na siebie i inne urzędy Papia

za

Papua y Hula.

83.

Po słownieniu zupełnej sprawy roz-
nych z Margrabiem de Pombal
stanął na łonie Delictu Hula-
go na urzędzie do Turcji do Ga-
na do For niedalego od Masta
del Porto. Tam też, w tymże wa-
żnym, był przez niego i wciastym
niegdą, ażeby nie y ar do smierci
wymagany, stawony ow. podobno-
ści y zasługami. Podm. działał
tutaj. Vice Comis de Villa
nova de Cerro czyli de Ponte
de Lima, którego nieumieszczenie
wystąpiło, wywołaniem panującego kro-
lowej była uznana. którego war-
tym, nastąpił po Pombalu na u-
rząd pierwszego Ministra. Ta oko-
liczność godna uwagi. Syn Zamur-
dowanego nie umnie używaniem
Vice Comisa przez Pombala, i stał
się na urzędzie Pombala. Pombal
postaw.

122 Do Legacji w Lizbonie, którym uro-
czył być sądny winy Vice Comen-
da. Także y to do zastanowienia
ze Dobrot na niego był perowa-
ny przez Dnia 3 Wierśnia, a
pamiętam że w Roku 1758. Stę-
żenie u niego do Karet, które
Pombal uchwycił sąsiadką na y
u groblu, przypadła do-
tąd dnia 3 Wierśnia. Tak w
Roku potym 1759. tenże dnia
3 Wierśnia za staraniem y 129-
dziem tego, Charlesa de Pom-
bal podpisywany był stawony w
Defekt wyganiania: Państwa
Portugalskiego Peraitow. Zaka-
zany oraz, wszystkim całego Pań-
stwa Orwatelom albo pod lura
smierci, y wszystkim dobrem
filiacy aby nie wazył się
z żadnym na całym świecie. Te-
mą więc iależ przez się, albo przez
hogo

112
tego innego listowna lub ustrona
konspandencyj, orz. m. miasta po
cetym Państwie w szesć miesięcy
przez kilka lat bywał naprzed
prubny, który potem w trzy-
miesiące swistey cesare wyjecha-
zano. Gdy swe tak Dziwił się
w oczach całego swata ten char-
yot wyprawował, niepru diwał
nie budny ze za lat 20 w Rolu
1179, miał być na niego przytę-
len Dziw. Odrzesnia, w który na
rych miast po ogłoszonym Decla-
re, wręty był do urzędnia y wsty-
thick mu szeregach odebrano Dom
tego żołnierzami opasano. Ten mu
spużnawany co na niego, tak go
smieszat z wzięcia y niebezpiecz-
nog, wpadł w chorobę.

Ad tym ze samym czasie powste-
chnie Interesowne na ułanowski był
zas polkowna u zgłdum od legu u no
rych

334. Człowiekowi światu prawnemu i naturalnemu ka-
pita angielskiego i Galicja Koskito
ry wiele w tym celu do czasu mur-
dacy odwaga podróżnych nieznaw-
nych na świecie i sp. Inayduca
cych się w tym dla nich wstę-
y wiadomości przetożam.

Dnia 13 Grudnia osobliwy
y w idzą, radu przypadek zda-
nyt się w Warszawie następują-

cy: Piotr Gress rodem warszawianin
z miasta Gasterdt, lat 26 mają-
cy w Regimentzie Gwardji piechoty
chorąg od Roka y służący Hry
zostawiający z mowiony b. J. do
pomocy ad Maystra Studniar-
skiego do reperowania studni na
1. i 2. i 3. i 4. w kamienicy Pa-
łacu i Steynera Piłkarska na Micy
Piłkarskiej ulicy po uylaniu po-
miedziących dni i 1. i 2. i 3. i 4. i 5.
Dy. 1. i 2. i 3. i 4. i 5. na Pradanie
H. H. H.

112
Kolega naszym z groźną i - Abs
olek z butką i d. P. k. k. d. d. d.
spuścił się na dot. do studni do
roboty. Tu podług rozkazu
miejscu, dobre zgnieć bal. wyi-
mować, a wstym wszystkim i zte-
ny suany studzienne zawalito-
nie y takier zasypany ze 20-
nych i. P. z. n. g. b. o. h. o. i. i. k. d. d.
był to to z. z. i. i. tobi od góry.
Gdy p. d. a. a. z. i. e. m. i. a. a. z. p. o. p. a. s.
tego z. z. i. e. r. z. a. u. z. z. a. d. y. p. a. t. o. k.
i. a. z. z. a. n. y. b. a. l. e. o. z. z. a. n. y. n. a. d. n. i. m.
o. p. a. r. t. y. s. i. e. y. z. a. k. r. y. m. a. t. y. l. i. t. t. a.
i. g. z. n. i. w. a. l. a. n. y. s. i. e. z. i. e. m. i. z. t. e. g. o.
n. i. e. u. b. i. t. a. d. S. t. u. r. z. o. n. y. y. t. u. z. i.
m. i. z. w. a. z. z. n. a. c. h. y. l. o. n. y. p. o. d. b. a. l. a.
m. i. l. z. z. e. a. m. i. z. l. e. z. e. a. m. i. p. o. g. e. z. w. t. a.
d. a. z. z. e. d. o. b. r. e. n. i. e. m. o. g. t. D. l. a. n. i.
d. o. s. t. a. t. k. u. w. o. l. n. e. g. o. p. o. u. i. t. z. a. w. i. e. t.
i. a. n. a. p. o. u. i. t. z. e. l. u. b. i. t. y. n. a. n. i. e. g. o.
p. o. t. y.

336 y ustanizne miedzi następo-
w. potym zbytkozne pragnienie,
y nieznoszenia niezylu gorzka
przeto, ożreuszy przy gębce le-
żące zgnite drzewo zębami i
gryzł, y wilgozie wysysał. W tym
takie okropnym stanie, zosta-
wał przez dni 11 nowy 11 godzin
J. Jale tylko Alboarem pomieszo
na i Zuchni zapadła, tak zaraz
klauster stęniarski, tyle razy
w gospodarza owego kamieni-
u, aniestronny sposób robienia
mu tym przypadkiem strawa-
ny, od roboty odciąży skryt-
nie. Zuchat ten ze gospodarz po-
cący Warszawie inni ch zaraz. Ma-
strow, ale wnyk między w do-
mu dnoży na ten niebezpiecz-
ny roboty. (zostawia serczym
straszny przypadkiem przestra-
szeni

zeni za kopytą nawet za p^otu ¹⁷³
 że podiać się nie smieli. Aż na-
 ostatku idąć się do Maystrów
 Willanowu na robotę bawo-
 legu się, którzy za podiać tej
 ich innym obierwano u niego za-
 raz się podiać y przybyłszy do
 Warszawy spieszno, zaczął tak
 pilną robotę dnia b^ogo tego dnia
 zaczął, to jest uż dnia 3 od zawar-
 lenia studni, y przez cały dzień
 z ludźmi pomocnikami ziem-
 leżny u nosił. Ale przez tenże
 cały dzień zasypały go w^ody-
 ale nie tej roboty niestetyż i-
 choz y robotnicy niestetyż iego pu-
 łania, które iale mogł ożka przy-
 walić, czynił. Na dzień rano to
 uż dnia b^ogo, grania tenże May-
 str, rano spasił się, sam do stu-
 dni, Na rozporządzenia dalszych ro-
 boty alu usłyszał pod ziemią i-
cięż

Wtedy Julianie y domyslił się, że owożtek
iżade żyć. Oby nie spodziany no-
winy: w Alboniem trupa naley
do pogruba szulano, niż żywego
ratować nad inniemanie chowano.
Dziś majster znai do Gwardyi, a
z tamtąd doszedł między raport
de kucia Jmci Bartoryskiego do
inowdy Ruskiego iako do szefa
Zaraz wsi wyszły rozkazy aże-
by zudnym kuszom y pracem nie-
przebawiając, ratowano tego ży-
jącego iżade Gwardyala Przyli-
cznych robotnikach tak wielu zai-
mi z Studni tegoż dnia wybra-
no że gdy o godzinie 3. po połud-
niu uder z Gwardyi Zatruc-
spasali wsi się na dot do Robo-
tników y nachyliwszy się ku nie-
mu zawołał: ży żyć Piotrze od-
powiedział że iżade żyć ale między
niego ratunka ratunka potrzeba
jur

Guz, on postkrogi pod ziemia y sura
Id przy ktorym robotnicy pracowali a
gdy u robotnicy, piewn sie wystawa-
li, wderwat sie z pod ziemi Orel y
y mnie dali pie bo ciuznie ciemno, pa-
ynienie Dawat przy tym znae w kto-
rym miejscu za lopany lry. no osta-
tek, z tego uwolniona uir od przywa-
lenia uborat, y nia sie sam ratu-
wac porzat. Wolny uir, biedz od gto-
wy ar do pasa, wzegl zapalona swi-
e, y postkrogi, ze z pod balow niemoze
sie wydobyć. Dano mu roczną pitę
ale nia nie poraze niemozt dacz y
miedzi, podali pitę, ktora sobie z
drugim na gursie stojącym, Dziurę da-
niebi wystrzyl. gdy reszta byla sama
d, drugą wyznae musiat. Zostawał
mu iside do reszty wydobyć sie z
mi w ktoray ar, pu pas siedziat. Ty-
le mial sity y stale wirtha moza wy-
dobył sie

W 1802 roku trzemiłi pomoczki y kawał Suk-
ni w ziemi zostaty Laurazanu mi-
stara chustka od nagtego surzego
poukaza y wycaignione go z studni,
nie dooipety izbyla zarozhation de-
krete y lez do wolnego syllo d-wa-
tra meysca zaprowadzono. Tam bar-
dzo ostabionego pilser ciuute kropa-
mi bratmi zasiliut. Gospodar dat
mu filrzankę herbaty z toczy wna
Do sit corholuch przyprowadzoni-
go zawiozt of Major Ulmitz (od lko-
rego on byt kompanij) w holase swy-
na losiany odzawszy go lursia y ha-
zawszy lusem obuinae spuchte nogi
w Retydeny. Regol of Ballajora zo-
stac w lilla dni do pier w. ych
sit y z drowa przyzedt.

W tym miesiacu Grudniu krol mi-
briski nasprawowany od corla pie-
na na tron w staraniu y zachowa-
nie we wszytskich surych Panstwach.

iala

cia nażyście się sprawiedliwie do-
tego dowod, gdy przebieło oharzo-
nym wykreśleniem w tym dniu 18-
Dziom Friedell Graun y Randleben
podyktował sam w swym gabi-
nei dnia 18 tego miesiąca wyrok na-
stępujący

Na zadane pytania od Króla
Ciebie czy posiadałaś jakie prawo wy-
dawać dekret przeciwko temu urzęd-
nikowi który ma być odebrany wójt
y uszy skło to czego potrzebował
wzywania się y do płacenia czyn-
szu nie płać? Odpowiedziano także
nie. Proszę zapytać się ceden-
-a z łaski obywateli który chcą
mieć stawy, a nie mając desy wó-
jtów licat łopie kanat dla spow-
wadzenia przez wody zły rzec-
li, która cłtyn obraca, cłtynar
przez to utracił wody, y nie może mieć
chyba przez dwa tygodnie czasu wó-
jny

Wtedy przez dykt czasu przy końcu życia
ni. Wszakże sądzono mimo to iż
należy nam tak powinnem stać, i tak
gdyby miał według wiadomości. Ale on
mi może więcej stać, gdy z niego
więcej zysku? leż i z niego w takim przy-
padku sądził i straszył? Oto roz-
kazuje, aby który był przedany
do zapłacenia pomienionemu Oby-
watelowi y sądy takież to podnie-
sza Raynigodziwsza nie pro-
widliwosci Delict weale przezwany
Obywatelom zamyślom krola smu,
ktory chce aby kazdemu bądź zamo-
żnemu. Obywatelowi, bądź wiesniako-
wi bogatemu lub ubogiemu, a zymo-
na była bez żadnego względu na
osoby y urzędy i tak niey przedza spra-
widliwosci. Leży zatem powzyszkani
wprawdzie. Prawinyach nie po-
dobnego w. Adach nie zdarzalo się
1701

Zgodnie z obywatelnością tak nie
 sprawiedliwie wydanego Dekretu a-
 tu poturiedzonego przeciwko elity na-
 rowi Arnoldowi w nowej charty, da-
 ie wszystkim przykłada surowości, ure-
 dziebom należy z najostatniej-
 szym z urzędów, nawet zbrań tak
 dobrze ust od Danim, jak sam król
 Jemu ma on za tym prawo od wszel-
 kiej sprawiedliwości, gdyż przed
 Trybunałem wszyscy ludzie są równi-
 mi. Pan przeciwko poddanemu,
 czy poddany przeciwko Panu zaso-
 bi sąż, równi są oba na ten czas
 należy za tym w takim przypadku po-
 stępować jedynie według prawdy i sta-
 raności nie według różnicy osób, i ta-
 kim sposobem wszystkie sądy powo-
 dów w prowincjach postępować po-
 winny. Istoty są nieśmiertelne według
 sprawiedliwości, bez żadnego wzglę-
 du na osoby i dostojności istoty się
 addalaty.

Wskazując na ten czas, miały sprawa z
tą samą królową. Gdyż. Jędrzejko
potwierdza niesprawiedliwość gory
i jest y niewspierczniwość, a nie zeli
pa. Złoty zółty: przeciwko tym miz
na się miz na ostróżności, od Belmów
zas zażen się, obrotu. niemożę kto
rzy pod porokiem cnoty, czy na niepra-
wosci. Złoty zółty miz są oni ani zeli na-
względem na surcie złoty zółty. przeto
Dwojaki są godni kary. Donosi-
się za tym wstępnym Trybunatem
Państwa. Miał i z król Jmci nowe.
go mianował wogo kanclerza
tego król Jmci mający miz zawozi
na pilnym oleu wstępnym, w się zółty
i w jego prowincjach, rozkładać wy-
równie niniejszym wyrokiem Jmci A-
zeli wstępnym sprawy między zółty
czyty Jmci. A zeli Jmci sprawiedliwo-
ści nie był profanowane przez nie
sprawiedliwość

174
sprawiedliwości Stio ażeby rów- 545
nie postępowano ze wszystkimi li-
szy się uciekać do Sądów, czy to bi-
dą Panów, czy wreszcie, ponieważ
wszysty tam się równi. Jeżeliby tak
król Imi dowiedzieć się o całym
stępie w tej mierze niekwestionnie
spodziewać się surowej kary tak
Przydacht jako y Konsyliarze, którzy
się będą wzięli wydać Decret tak
niegodziwy y przeswiry publicznej
sprawiedliwości. Według tego wszy-
stkie po wszystkich Gouwnyach w
dy mają postępować do litery we
wszystkim stosować się. Dany w Ber-
linie dnia 11. Grudnia Roku 1779.

Hyderyk
Po wydaniu tego rozkazu Kon-
syliarza Friedell Graun y Ran-
stoben wieść zaraz, wreszt Pre-
zydent Adyut Regency Kistyn-
sha y Baron de Furot Wielki Kan-
cler Wielki wpadł nie ta sz Następcy

666 Jego mianowany był Jmci Pan Jan
Henryk de Carmier Minister Stanu y
sprawiedliwości, Prezydent najwyższy
z Regencyi Sądowej do którego Jmci
Jmci Zarząd po wydaniu tego wyroku +
wystat umyślnego zdoniesieniem o ro-
zumnego uszere. W tymże czasie
Król Jmci mianował Komissyą powo-
lującą Barona ze Zedlitz Mi-
nistra Stanu y sprawiedliwości, dla
większego i szerszego wyrozumienia tej spra-
wy, y dla wyeliminowania niekto-
rych konfliktów Regencyi nowym Man-
try w Głównym

Ze względu na Król Jmci Pru-
sji, chcąc zmniejszyć o wielką liczbę pro-
cesów, y polepszyć sprawowanie spra-
wiedliwości w swym Państwie wy-
dat dnia 20 Grudnia Roku 1779. Na
różnych Gubernyach Sądowych nastę-
pująca Instrukcyja

Instrukcyja od Króla Jmci Pruskie-
go Fryderyka II. do rónych Guberny
Sądowych.

Artykuł I.

Artykuł 1. Król ma mieć i tak naj-
 mowniej a by brzydota i Ródzina
 a w powołaniu i wstygu osoby sa-
 dowe przypominają sobie używanie przy-
 sięgi przez którego obowiązani są być
 nie i tak najprościej naj bezstronniej-
 szą sprawiedliwość, wstygiem i ka-
 żdemu bez najmniejszego względu
 na osoby, godności bogactwa, i dą-
 tyłko za własnym obowiązkiem i su-
 mieniem, i tak też za przepisami kra-
 iu i wem i należytą starannością. Str-
 galszysza zaś Król ma wolać tu iść,
 aby w sprawach za chodzących między
 Panami, i chłopami i Ródzina i przy-
 kładem osobliwym zawsze pilności a-
 by wstygi i ubożstwa i których spra-
 w przez Patronów im z urzędu da-
 nych bywają, po polu i tronione nie u-
 waznie i niedbale, nie stawiały się ofia-
 ry podległości i oszukań i nowych
 i byle byle przemian. Kto-
 by zaś z Ródziny i Ródziny i tak naj-
 mowniej

Właściwosci tych obywateli y
naszych Krolewstwie, którzy by dali
się okazywać darami, wprowadzili się
w ciemność, ludzka przysięga, nie-
przysięga, lub inną jako na mi-
ność, a wprowadzili się do rzyby
iakiemkolwiek sposobem wpadli w-
podstępnie niewierność, tacy ma-
ją się spodziewać, iż po siły tym ro-
zróżnieniu tych przestępstw nie-
bylekko będą nieuchronnie z Urzędów
zrucić bez najmniejszego po-
stępania, ale nadto będą karani, na-
wet karani jak najrozrzuci, a na-
wet castowemi, których rodzajem na-
znaczanie sobie Krol opuszcza na uszy-
stkie przypadki zostawia.

Co się tyczy wchodzących do Try-
bunału Osob, które prze, nie pilności
lub pldch niewłaściwych, zaniechania
spraw sobie powierzonych, które za-
stawać nie rozstrząsane, albo przy-
najmiej nie starają się z pilnością
gwarantować

Gruntownie je wyrozumieć y dać, (P. 44)
 przez to do stusznych skarg przy-
 nęta być będą na lęce popra-
 wowane, nie tylko przez niedowierne
 dzenie onych z urzędów, których
 przez tak niegodziwy y przeciwny
 sądzi swej postępek. Stanoż się
 niegodzonymi, ale nad to przez surowe
 karę według obojętności przy pad-
 ła y bez najmniejszego potłazania
 król pmiwiał bardzo skutecznym
 być pewną mogt mieć zawsze wa-
 domie o usyślech tego rodzaju
 stpach y niegodziwościach nie tylko
 jak z amissione przeciwko Collegiom y
 osobom Państwowym skargi będąc
 najwyższej potęgą nie bez przetrze-
 gu czynione uszere będą, a zatem wi-
 zy Państwa, które są pierwszym ogdza-
 ludowi z Ambon y innych miast, aby
 każdy mający jakiś stosunek do państwa
 mogt je zdzić na miejscu przy dwor-
 tym: sprawa zaś będzie rozstrzygnięta
 całk

Właściwie i najciszej, a przede-
wsem pryncypia. Do odprawa-
nia za swe ugrocenia, tak jak na-
leży, i tak użyty jest postanowiono.

Do Rady Król. Smi. będzie nosyła
do Kolegiów Sądowych i alii supple-
ti, i będzie zdatna na nie obciążenie
spodziewa się, mieć miły to przy-
stanie sobie ich postanowienie, które
zad. nastąpi, lecz uszere pryncypia
tutej, dobitnie, i alii wydanie zna-
czniej, i tych pobudek, dla których tym-
wtedy nie innym sposobem sądzono.

310 Król Smi. chce tę niniejszą
instrukcję odnowić. Surowożem i-
stnie uity nie uszytli ustawy wyda-
ne pryncypia uytiegom, ostrzeżeniom i
zdziwstwom nieporozumień. Patrząc
a uity, pryncypia na nich i alii stusze
podczytanie, zely bez odwołki wgle-
dów i alii postępów, bez żadnego
wzglądu i pobłażenia, a w przypad-
ku należności ich uitynie. Dnosili
nawet do Kanclerza Wł. i alii, które
ich

Jak będzie karat nity, to kasa wa-
nem bez przytym arżeniem, z robot-
ni publiczności lub inności Surowe-
mi karcami godności ich wy-
stępu.

4to Krol Jmci będzie przechowy-
w bardzo wielkiej liście najdłuższych
y najstraszniejszych procesów można
by unieknąć, gdy by w całym proce-
cie sprawy, polski cesarz studium Patro-
nowy wybiegi i nieunikniony y nie-
przejmiony, y polski prawnicze się stro-
ny przeciwko sobie bardziej się nie za-
wsze ty starano się, i tak najszerszy i
pogodniejszy przytadano wszelkiego
starania do uspokojenia ludności, prze-
to racyt przepisze na ten koniec usta-
wy następnym.

Primo Gdy jedna strona wyda po-
zw, a zaproszona będzie miała dłu-
nactwo do odpowiadania przyka-
ze się, obu stronom stawia zawsze u-
goda oświadczyć i dnie m. p. w. w. z. n. a-
mować się, w tym Prezydentowi
Sądu.

Secundo Zaden nie będzie uwolniony,

od tego stawania chyba tylko ci kto-
rym albo choroba, albo wielka niey-
sca odległość albo starość, albo zaba-

wy ich uszły, swolui nieuspiace al-
bo inne takie prawdziwe y nieuchron-
ne przeszkody niebda, tego dopuszczamy

Tertio Ten który dla tych stawa-

nych przeszkod, nie gdzie mógł sta-
nąć w własnej osobie, obowiąz-
ny będzie zlecić swą sprawę do uszy-

stliwym Instruycyom, y zdaniem pa-

trytycznej supetnej w tądż, do prawo-
wania zec, albo bliższemu władstwu

na miejscu gdzie jest Trybunał al-

bo Patru now, albo zaliczemu k stwien

Menipotentowi, y z tem obowiązo-

wi zadość usy nit będzie co zere do

niego należał uwiesnie, w tym do nas

Trybunał.

Quarto c Trona, która w czasie sta-

wania nieoznaymu se się y nie uspra-

uriedliwicie

tu, stęże, pro i ubarania stężnych
 muszkad, ani tu nie porytu. Rew-
 potentu z potrzebnymi instrukcyami,
 ma być miana, za niekiedy przysta-
 nie do ugody a ratym w dawaniu de-
 krety. trzeba będzie pamiętać na gry-
 wny i inne kary, które się prawa-
 mi ustanowione, przeciwko nieba-
 mym i tożniom

Quinto Gdy strony oznajmują się
 iale namierzone wyżej, Prezydent
 ei, ten zaraz naznaczy jednego albo
 kilku sprawu większy iest wagi
 dwóch Komisarzów dla stuchania
 stron biorąc po jednej lub Patronów
 y dla przykładania wszelkiej pra-
 cy y usiłności do nabłędzenia ich do
 ugody

Cesto Komisyonnych Komisarzów
 obowiazkiem będzie wysłuchać wszy-
 stkiego y zewszę stężni obojczy-
 swami w strony iędy maaty do prze-
kładania

1556 Powinni będą najprzód wypytać się
do kładnie strony pozycujące o pra-
widność przyczyne szargi y o wszy-
stkie punkta sprawy lub kontrak-
tu z którego pochodzi wy pretensya
przystąpić potem do stuknięcia z
nową do kładnością strony zapo-
zwanej, wypytując się wy po artyku-
le o wszystko to co przyznać lub prze-
czy w wywodzie strony pozycującej y
co ma przeciwnego wy pretensjom na-
konie będą się pytać znów strony
pozycującej o wszystko te stosunki
są y rzeczy któremi strona przeci-
wna zbiera wy wywady, y tym spo-
sobem winiadać w poznaniu iakiej y
prawie tego wszystkiego dozym o ile
strony zgodzą się co uznają y
co przekaż.

Septimo Po uzynionym takim wy-
pytaniu każę sobie komisarz podać
do obojha stron wszystkie dokumenta
papierne

Papiery y inne dowody, które do
 objaśnienia sprawy, które powinny
 być od nich przyniesione za pier-
 wszym usądzu stawieniem się, usiłoby
 chaćby ich używać, więcęgi prawo-
 wania się do tegoż komissarza by-
 dzie naturalnie przystać y rozważyć
 te papiery z nitosua, aby mogł z
 nich za signację wiadomości potrzeb-
 nej do doskonałego wyrozumienia i-
 stoty sporu.

Octavo Gdy tym sposobem pomi-
 niemy komissarz wyroczymie naturalnie
 całą osnovę sprawy, talicy która jest
 uszeregowana albo gdy przynajmni-
 postarze prawdziwy punkt za cho-
 dzącego sporu od którego najbardziej
 będzie zależał rozstrzygnięcie na ten
 czas powinien będzie podać stronom
 w tym to mniemaniu ich katonów, przy-
 zwolite kondyce do ugody y starać się
 pogodzić po przyjacielstwa, przekada-
cie

Onym, iur. praeiudicij Stan. sp. acy
iur. fakty. skutki, które prawowani się
mogą powołać za sobą.

Nono. Czyby przychod do ugody był
nie trzeba być w wszelako ułgi. prous
stwierdzić wzywania, które sądy obok
i wnoszą w sprawie tamże y osnowę
całą sprawę iale i wyrozumiał homi-
sary y podane od niego lewidyje do
ugody, y dane od obu stron odpow-
dziny tenże proces stwierdzić od stron y
Stronion podpisany po wniebych przy-
toczony do aktów procesu.

Decimo. Czyliby sprawa iale wyta-
ryta się do drugiej instancji, od ku-
rydyki niżej do Sądu Najwyższe-
go, y uzeliby polecało się z aktów zię-
dzia pierwszej instancji, albo zaniecha-
ć, albo nieczywał nalezy tych sposo-
bów do pogodzenia stron. w takim przy-
padku Trybunał Najwyższy powinien
wprawdzie zaraz wydać potrzebne ro-
zstrzygnięcie do wyrażenia w zanieciającej spra-
wie y iij. Sędziów, ale zarazem powinien
naznaczyć dzień ieden na zetknięcie po-
przysiadłości stron do ugody.

Undecimo. Gdy sprawy są między wagi
albo

Albo gdy obie strony mieszkało bardzo daleko
 lubo od Miasta Gwizdykuy lub gdy słownie
 iaku przybyły niedopuszczają, onym sta-
 nowić się zobowiązuje być na ten czas sąd miał
 mowić temu któremu z dwóch sądowych zda-
 niem y podziwem mieszkać u niego al-
 bo razem wspomnianemu stronom albo
 bliższemu staraniu pogodzenia onych w tym
 będzie się starał stosować do użytych
 tych przepisów które się użyły podpisy.
Quodammodo jeżeliby zaś było między
 między stranami skutku niewiedzi spra-
 wa będzie się powinna sądzić według da-
 nych przepisów: czego się nie postrze-
 ba będzie nigdy swolba przez godnie-
 nia lubo przepisane prawami oddzielnymi
 pewne tylko sprawy, mają się zawsze na-
 żyć zachowywać iak przedtem.
Decimo Tertio Gdy jest postanowione aby
 zaproszonym dawano do tegoż czasu wsa-
 nym podległym sprawom, dożył czasu do
 przygotowania się na odpowiedź iaku
 też do zebrania swoich dowodów y wy-
 nalenia przodków do swej strony. Dłom
 staraniem się taki powinien być na in-
 czołny, aby można było z nich stronom o-
 zobowiązać, albo się uniesienie od tego umowy
 skutkiem przeszkodami, aby strona przeciwna,
 mogła

3110 Być wreszcie w tym urzędowaniu: a
wszystko dla zażycia niepotrzebnym
podrozom y kosztom

Decimo quinto co się tyczy lat ko-
re mają być ustanowione tak prze-
ciwko Patronom, które nie chcą do spra-
wliwej przystąpić ugody, jako
tak przeciwko Patronom, którzy do
niej stron niedopuszczają: w tym wy-
stąpić będzie nakaz zachować to re-
gum przepisanie w regum IV Tit Codiciu Pri-
deniani.

Sto Krol Sprui postępuje wreszcie
z wtych sprawach które dotychczas
tak od umiędzynosi prawa, jako ra-
czy do innych urzędności nie zara-
gają się, perpolitici dani ludzkie-
go i niedba się, czysto króć w
dach na potrzeby tych urzędności
przebiegać daliśmy podobnym
przypadkom Krol Sprui stanowi ni-
mieszca, Instrukeya Imo Ażby w
sprawach hydraulicznych, gdzie idzie

127
Naprzykład o podwyższeniu, zniżeniu = ~~Wzrost~~
nie lubi admistracji robot, przy młynach,
groblach, damach, kanatach & pytano
się o zdanie biegłego w hydraulice.
2do żeby w przy padkach ekonomii-
nych, na przykład w spółkach asenarzy,
gdzie zachodzi wsparcie wszystkich ze
psucia lub polepszenia gruntu w głą-
bię możności lub niemożności ucy-
nienia czegoś. I tak dalej wyłącza-
ją ad' arrendatorów, sądownie
osoby znaczący się, wchodzący do
tego Departamentu. 3tio Aby
wspierać architekturę ludz-
ką na przykład zachodzi sprze-
cia między sąsiadami o grunty
domów ludzkie jeden chce odmie-
nić, co drugi mówi, że ma być
zostawione ludzkie jeden odmie-
nia np. arrendarz od swego wła-
ściciela wyłącza reperacji, lub ku-

W gospodarz. ma głośnią z Archite-
ktem o dobroci lub o szkodzie budy-
nia: wtedy w takich sprawach
bądź Architekt wzięty pod przy-
sięga rozstrzygać całą rzecz na
sąmym miejscu, madać jednak
zawsze przy sobie osobę sądo-
wą: y zely rozsądzając podo-
bne sprawy miano zawsze wzglę-
dać na porządek y zdania tych breg-
tych iako też 4. W sprawach lan-
dowych, gdy na przysięstwie zach-
dził spór o pewne zwyczaje lu-
dzie, o dobroci lub o cenie nie-
których towarów &c. zely try-
bunał zawsze zasięgał zdania
kupców bieżących y niepodry-
żanych, y wowych rozsądze-
niach na nie pamiętał.
Oto pozostać było gmu. upomi-
na sięć niniejszą, y podobną
wystąpi.

132
i trybunały i sądy, aby tego pod-
da nych nie zderzaty i nie przywodzili
do niezmiennych kosztów aresztów
bardzo mało się zgadzających z
wartością rzeczy o której sprawa
zachodzi, gdyż używanie tego ro-
dzaju występków będąc barano spo-
sobem całkiem nieracjonalnym. Cłoga
zas teraz najwyższej instancji zo-
stawiać sobie prawo pociągania ad-
mi nistracji z tego używania
go, co z powodów potrzebnych wzglę-
dem zbyt wysobienym otrzywać są-
mości tak, która w nich jest spo-
sobem jest iść do niej z dnia
w Berlinie dnia 20 grudnia 1779.

Trybunał
de Carmer (P.S.).

Królewni Elżbiecie Bawarskiej
w którym się czadzie ustąpił na mi-
ni stracji dochodów z pewnych
sądków Dóbr Stanom Bawarskim

~~Bla~~stora za to miały przynieść na świat
Stuga Zmarłego Elektora Bawar-
skiego Maksymiliana i wypłace-
nie Sześciu milionów złotych na-
znaczonych przez króla Cieszyń-
skiego Józefa I. i Salsburga
Cesarza. Dzieło Polskie i przypad-
ki w następującym Roku są opisane
Monice Roku 1749.

REJESTR
 DZIEJOW POLSKICH
 czyli
 Przypadków Inaczejszych
 w Tomie VI
 ZNAJDĄCYCH SIĘ

Rok 1777

Jakie były kroki czyny, ty dalsze
 trzech następnych Potemcy względem
 rzędu w Polisie utrzymwanego? - - - - - 8.

Interes Dworu Petersburskiego, jak
 był we wszystkich czynnościach Po-
 laków kierowany? - - - - - 9.

Dworn Wiedeński, jaka była
 najpryncypalniejsza maksyma
 względem Polak? - - - - - 10.

Podobnież zamysł, iakże był Dworu
Berlińskiego względem Polski? 12

Przykład osobliwej Dobroci
nosi gorliwości przez jednego He
bena w kraju Zakordomowanym
okazywany 14

Jaka była ustawa Adolfa
Jozefa II. wydana na Galicyę
Ladomierz policy zabranie wzglę-
dem poddanych 16

Nada mi ustągca exekucyja
moje prawa iaki wydatk uniwer-
sał względem papieru stylo-
wanego 18

Imi Jan de Bascump, wystawny
Internunciusz od Kro. a Imi y

Reptly

410	
25	<p>2. Zpłtęy do Soty ottoman skiej. - - - - -</p> <p>Excerpt z pisma wydanego w Neapolim o zgromadzeniu Fran ciszkanow z tego wiele pożytku 26</p> <p>Rozrządzenie Miast y Miaste czek Krolowskich w Koronie y w Litwie przez wydany ~~przez~~ od Krola Imi. Rady nieustaj cey Uniwersal. - - - - -</p> <p>Josef Melmen Bay od Soty otto maniskiej do Krola Imi. y Rzp. wystany jak byś w kamieniu Padołskim meymowany - - -</p> <p>Opisanie wspaniałego wiaru do Krola Imi. Posta Turci skiego. - - - - -</p>
30	
38	
41	

REGISTR.

Wystawiony w Solzcu
Klasztor Święto Krzyszki Bene-
dyktynów ieszcze za Bolesła-
wa Chrobrego fundowany z
jakich był powodem stawiony
który przypadkiem w roku mi-
nieszszym od ognia w perz-
nę obrocony. 44

Jakie było poczynkowe w bi-
cie się Krymskich Tatarów z
podwładzy Porty Otomanskiej 49

Opisanie ciekawe absolutne
go rzędu y czynów w Portu-
galii Margrabięgo de Pom-
bal ministra Portugalskiego. 53

Wbior Kryminatów przez Mar-
grabięgo

grabiego De Sombal w czasie swego Ministrowstwa popelnionym	57.
--	-----

Jakowe byly wszeregulnosc przesladowania y okrutnosc w drugim wzezieniu trzymania Hrabi D' Arganil Biskupa Konimbrickiego, przez Margr- fa De Sombal Ministra pier- wszego Portugalskiego - -	78.
---	-----

Kopia listu Krolowej Por- tugalckiej do Biskupa Ko- nimbrycenckiego - - -	86.
---	-----

Upokorzenie Margrassa De Sombal przed tym ze Biskupem Konimbrycenckim jakoby bylo -	89
---	----

Smutny zdarzony przypadek <div style="text-align: right; margin-top: 10px;"> <u>w Zam.</u> </div>	
--	--

RECEPTA

W Zamku Krolewskim w
Warszawie — — — — —

R. 1778.

Rozpoczętych czynności
wybicia się Tatarów z ziem
z podwód Turckich iaki w
tymże roku szerszy niż był pro-
gresh? — — — — —

Declaracya Króla Mui Fran-
cuskiego zawierająca zmię-
nie Junio i aduic fawore. Rzymskiej
Polskiej wydana — — — — —

Łohazy o śmierci Kcia Mui
Maxymiliana Elektora Bawar-
skiego, iako względem Bawaryi
była Intryga i zamieszanie
Dworów austriackiego Pruskie-
go i Saskiego? — — — — —
Dekla

Folio

91.

92.

99

103

127

Declaracya Cesarzowy Kr.
lowey Węgierskiej zpretensyą
Do Bawaryi — — — — —

107

Opisanie życia i śmierci sta-
wnego meza Męłkiedza Ro-
narekibgo w Zakonie XX Pia-
row będącego. — — — — —

109

O losie osadów Amerykani-
skich z Anglią iaki był — — — — —

112

Podobnież w Angielskim sa-
stwie Dla Katołików. Gzym-
skich iaka pomysłności nastę-
piła? — — — — —

114

Prosta Uniwersalna na Seymi-
ki przed Seymowe Roku 1778 — — — — —

Opis

REPERT.

Opisanie niektórych obywateli
czności życia y śmierci sław-
nego Filozofa Voltaira. - 153

O śmierci Voltaira - 206

W tymże czasie śmierci sław-
nego Drugiego Filozofa, Jana
Jakuba Rousseau - 215.

Zobowiązaniu interesu Ba-
warii poczynił wojny Króla
Pruskiego z Austryją. - 220

Palca Kompania tychże
wojennych z sobą y poten-
cyi ich była - 224

Declaracya Dworu Petersbur-
skiego Dworowi Wiedeńskiemu

REGISTR.

mu względem Bawaryi
iaku była dawna: — — — 226.

Obławy Towarow wspaniałosci
Pierca y ludzkości w Dobrach
Osewnicy przez Xiecia Sta-
nistawa Poniatowskiego ^{by now}
ca y Kmi dla poddanych
okazany: — — — 234.

Przykład wielki Sprawie Nio-
w przez Sędziego pewnego
okazany. — — — 238.

Opisanie bytności Krola Mui w
Putawach Dobrach Xiecia Mui
Czartoryjskiego Woiwody Ru-
skiego y wspaniałego jego tam
ze przyięcia — — — 242.

Wolny Szym odynaryjny w
war

ACIESTB

~~w Warszawie~~

w Warszawie iak się odpra-
wił - - - - -

Śmierć mniszka Kasztelana
Krahowskiego w Dukli - 260

Wrotki zebranie praw na
Sejmie wolnym ustanowio-
nych Roku 1777. - - - - - 265

Ciekawa kompozycja rozmowy
przez klucz tajemny między
Złodziejami ułożony przez in-
gucyę w Warszawie przed Sądem
wydaney. - - - - - 273

Rok 1779.

Śmierć Podolskiego wojewody
Stołecznego - - - - - 276

w Węgrzech

W Węgzech znaczne trzęsie-
niałemi iakie były —

Sprawienie się Komisji Eduka-
cyjney Towarzystwach wczorach
Krola Imi iakie było: — 279

Mowa pod ten czas rżcia Po-
nia towskiego Biskupa Stokiego

Zakończenie wojny między
pradkami y Austryą o Bawaryę 267

Traktat pokoju między Cesa-
rzem Krolow Węgierską y Cze-
ską y między Krolom niemie-
ckim w Lisszynie o Bawaryę
iakie nastąpił: — — — 281

Okropny przypadek zaboi

Stowa

R E P E R T A

Stwa Imię Pana Puzota Pułko-
wnika Regimentu pierwszego
Butacy wicel. Kor. przez sta-
życyń Jego wyhonany w War-
szawie zdarzony. — — —

Folio

307.

Przeysie woysk Pruskich ze
Ręsha przez kraj Polskiego
zwolono iakie byto onychcie
zachowaniu się: — — —

314

Lakon XIX Jezuitoro od Sapieży
Klementa X Wskazowany iak
him sposobem w Danistwie Gospi-
skim zostat zwolnym przyimo-
waniem do Nowicyaku utrzymany

316

Dehret oycu P. Piusa względem
Lakonu

Lahoru Jezuitow w Moskwie
mecz Imperatorską Rosyjs-
ką utrzymanych. — — —

Tolno

324

Podobnie nastąpiło rozre-
dzenie Koła Imi Pruskiego
względem utrzymania tegoż
Lahoru Jezuitow w Paristwie
iego Pruskim. — — — — —

326

Interes Tatarow Rymskich iak
był w Stambule promowany:

Lahonienie sprawy z Margra-
tem de Pombał ministrem Por-
tugalskim ucywnione liczne kry-
minaty iakoby — — — — —

328

Niektóre obojanczy Lycia i
podroży porożnych nowych kra-
iach

jack z wyspach Jakoba Ksch
stawnego Angielskiego Kapt.
na Okrętowego — — —

Osobliwy przypadek w Warsza-
wie zdurcony. — — — — — 334

Wunymoney przez Łęzięgo
ubogiemu. Młynarzowi niepra-
wiedliwości przez karania tegoż
Łęzięgo Krola Pruskiego iaka
wysza sentencya do Łędu o za-
chowanie Sprawiedliwości bez
rozney czy dla Pana bogatego czy
dla chłopca ubogiego — — — 341.

Instrukcyja w teyże okolicznosci
od Krola Mui Pruskiego Fryderyka 2.
do

Doroznyeh Jurysdykcyi Pzdo

Folio

wych: — — — — —

346.

Elektora Bawarskiego zaspo-

lowania pretenzji: — — — — —

363.

Koniec

Tom VI

